

Brüssel, 19. september 2017
(OR. en)

12051/17

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0030 (COD)

CODEC 1364
ENER 355
IA 134
PE 59

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 11.–14. september 2017)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel, vältides seega vajadust teise lugemise ja lepitusmenetluse järele.

Sellela seoses esitas raportöör Jerzy BUZEK (EPP, PL) tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni nimel ühe kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 179) määruse ettepaneku muutmiseks. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus. Parlamendikomisjon esitas ka ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 178) komisjoni avalduse kohta, mis lisatakse parlamendi seadusandlikule resolutsioonile.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

II. HÄÄLETAMINE

Täiskogu võttis 12. septembril 2017 toimunud hääletusel vastu kompromissmuudatusettepaneku 179 määruse ettepaneku muutmiseks ning muudatusettepaneku 178 avalduse kohta, mis lisatakse parlamendi seadusandlikule resolutsioonile². Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas³ toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis.

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Vt käesoleva dokumendi lk 192.

³ Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekutega tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

(12.9.2017)

Gaasivarustuskindluse tagamise meetmed *I**

Euroopa Parlamendi 12. septembri 2017. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (COM(2016)0052 – C8-0035/2016 – 2016/0030(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2016)0052),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 194, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0035/2016),
 - võttes arvesse õiguskomisjoni arvamust esitatud õigusliku aluse kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3 ning artikli 194 lõiget 2,
 - võttes arvesse Austria Liidunõukogu ja Bulgaaria parlamendi poolt protokoll (nr 2) (Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta) alusel esitatud põhjendatud arvamusi, mille kohaselt õigusakti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 22. septembri 2017. aasta arvamust⁴,
 - pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 69f lõike 4 alusel heakskiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 10. mai 2017. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 39,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ning väliskomisjoni ja regionaalarengukomisjoni arvamusi (A8-0310/2016),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. võtab teadmiseks komisjoni avalduse, mis on lisatud käesolevale resolutsioonile;

⁴ ELT C 487, 28.12.2016, lk 70.

3. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 12. septembril 2017. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/..., mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 ***lõiget 2***,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁵,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁶

⁵ ELT C 487, 28.12.2016, lk 70.

⁶ Euroopa Parlamendi 12. septembri 2017. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Maagaas („gaas“) on liidu energiavarustuse oluline osa. Suur osa sellest gaasist imporditakse liitu kolmandatest riikidest.
- (2) Tõsine gaasitarnehäire võib mõjutada kõiki liikmesriike, liitu ja 25. oktoobril 2005 Ateenas alla kirjutatud energiaühenduse asutamislepingu osalisi. Selline häire võib ka tõsiselt kahjustada liidu majandust ja sellel võib olla tugev ühiskondlik mõju, *eelkõige* nõrgematele tarbijarühmadele.
- (3) Käesoleva määruse eesmärk on tagada, et võetakse kõik vajalikud meetmed katkematu gaasivarustuse tagamiseks kogu liidus, eelkõige kaitstud tarbijatele rasketes ilmaoludes või gaasitarnete katkestuse korral. Need eesmärgid tuleks saavutada kõige kulutõhusamate meetmetega ja nii, et *gaasiturgudel* ei moonutataks konkurentsi.

- (4) *Liidu õigus, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/72/EÜ,⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/73/EÜ,⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 713/2009,⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009,¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 715/2009¹¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 994/2010¹² asjaomased sätted, on juba avaldanud märkimisväärsed positiivset mõju gaasivarustuskindlusele **liidus** nii valmisoleku kui ka kahjude leevendamise seisukohast. Liikmesriigid on praegu tarnekriisiks varasemast paremini ette valmistatud, sest nad on kohustatud kehtestama ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad; samuti ollakse varasemast paremini kriisi eest kaitstud, sest liikmesriigid peavad täitma mitmeid taristu võimsuse ja gaasivarustusega seotud kohustusi. **Komisjoni** 2014. aasta oktoobri aruandes määruse (EL) nr 994/2010 rakendamise kohta on siiski esile toodud valdkondi, kus kõnealuse määruse täiustamisega saaks **gaasivarustuskindlust** liidus veelgi suurendada.*
- (5) Komisjoni **16. oktoobri 2014. aasta** teatises Euroopa gaasisüsteemi lühiajalise vastupanuvõime kohta analüüsiti Venemaa gaasitarnete osalise või täieliku katkemise mõju ning jõuti järeldusele, et üksnes riigipõhised lähenemisviisid ei ole oma paratamatult piiratud mastaabi tõttu tõsise tarnekatkestuse korral eriti tõhusad. Kriisitaluvusanalüüs näitas, kuidas liikmesriikidevaheline tihedam koostöö võiks oluliselt vähendada väga tõsise tarnekatkestuse stsenaariumi mõju kõige haavatavamates liikmesriikides.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 713/2009, millega luuakse Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ELT L 211, 14.8.2009, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 15).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1775/2005 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 36).

¹² **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 994/2010, milles käsitletakse gaasivarustuse kindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/67/EÜ (ELT L 295, 12.11.2010, lk 1).**

- (6) ***Energiajulgeolek on üks energialiidu strateegia eesmärkidest, nagu on kehtestatud komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatises vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia kohta, milles on lisaks rõhutatud „energiatõhususe esikohale seadmise“ põhimõtet ja vajadust täielikult rakendada liidus kehtivaid energiavaldkonna õigusakte. Teatises rõhutati asjaolu, et energialiit tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 194 sätestatud solidaarsusele ja usaldusele, mis on energiajulgeoleku jaoks vajalikud. Käesolev määrus on suunatud liikmesriikidevahelise solidaarsuse ja usalduse suurendamisele ning nende eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete kehtestamisele. Liikmesriikide kehtestatud ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade hindamisel peaks komisjonil samuti olema võimalik juhtida liikmesriikide tähelepanu energialiidu eesmärkidele.***
- (7) Sujuvalt toimiv gaasi siseturg on parim vahend gaasivarustuskindluse tagamiseks liidus ja gaasitarnehäirete kahjustavale mõjule avatuse vähendamiseks üksikutes liikmesriikides. Kui liikmesriigi gaasivarustuskindlus on ohus, kaasneb sellega risk, et asjaomases liikmesriigis ühepoolset kehtestatud meetmed võivad seada ohtu gaasi siseturu nõuetekohase toimimise ning häirida gaasi tarnimist muude liikmesriikide tarbijatele. Et gaasi siseturg toimiks ka tarneraskuste korral, on vaja ette näha tarnekriiside lahendamiseks vajalik solidaarsus ja koordineerimine nii ennetavate meetmete kui ka konkreetsete gaasitarnehäirete suhtes võetavate vastumeetmete osas.

- (8) *Tõeliselt ühendatud, paljude sisenemispunktide ja vastassuunavoogudega energia siseturu saab luua ainult gaasivõrkude täieliku omavahelise ühendamise teel, rajades liidu lõuna- ja idapoolsetesse piirkondadesse veeldatud maagaasi sõlmpunktid, ehitades lõpuni põhja-lõuna ning lõunapoolsed gaasikoridorid ja arendades edasi kohalikku tootmist. Seetõttu on vaja kiirendada energiajulgeoleku strateegias juba kiireloomulisena nimetatud tarneallikate mitmekesistamiseks mõeldud ühenduste ja projektide arendust.*
- (9) Seni ei ole täielikult ära kasutatud piirkondlikust koostööst tulenevaid võimalusi tõhusamate ja vähem kulukate meetmete võtmiseks. Need võimalused hõlmaksid lisaks riiklike leevendusmeetmete paremale koordineerimisele hädaolukorras ka riiklike ennetusmeetmeid, näiteks hoiustamist või veeldatud maagaasi käsitlevat poliitikat, mis võib **liidu** teatavates piirkondades olla strateegiliselt tähtis.
- (10) Solidaarsuse vaimus peaks käesoleva määruse juhtpõhimõtte olema nii avaliku sektori asutusi kui ka maagaasiettevõtjaid hõlmav piirkondlik koostöö, et **leevendada kindlakstehtud** riske ja optimeerida koordineeritud meetmetest saadavat kasu ning võtta kõige kulutõhusamaid meetmeid liidu tarbijate huvides. **Piirkondlikku koostööd peaks aja jooksul üha enam täiendama kogu liitu hõlmav vaatenurk, mis võimaldaks kasutada kõiki gaasi siseturul kättesaadavaid varusid ja vahendeid. Piirkondlik koostöö peaks hõlmama hädaolukorra tarnekoridoride hindamist liidu tasandil.**

- (11) **Riskipõhine** lähenemisviis **varustuskindluse olukorra hindamiseks ning** ennetavate ja leevendavate meetmete **kehtestamiseks** võimaldab jõupingutusi koordineerida **ning annab** märkimisväärset kasu meetmete tõhustamisel ja vahendite optimeerimisel. Nii on see eelkõige meetmete puhul, mille eesmärk on tagada kaitstud tarbijate pidev varustamine gaasiga väga keerulistes tingimustes, samuti hädaolukorra mõju leevendamise meetmete puhul. Korreleeruvate riskide **ühine** hindamine **riskirühmades**, mis on nii ulatuslikum kui ka täpsem, tagab liikmesriikide parema valmisoleku tulla toime igasuguste kriisidega. Lisaks tagab kooskõlastatud ja eelnevalt kokku lepitud lähenemisviis varustuskindlusele hädaolukorras ühtse reageerimise ja vähendab ohtu, et üksnes riigipõhistel kaalutlustel võetavatest meetmetest tulenevad negatiivsed mõjud avalduvad naaberliikmesriikides.
- (12) **Riskipõhise lähenemisviisi eesmärgil tuleks määrata kindlaks riskirühmad, võttes aluseks olulised riikideülesed riskid gaasivarustuskindlusele liidus. Sellised riskid on kindlaks määratud komisjoni 16. oktoobri 2014. aasta teatises Euroopa gaasisüsteemi lühiajalise vastupanuvõime kohta ning Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku välja töötatud viimases kümneaastases võrgu arengukavas esitatud hinnangus. Selleks, et võimaldada käesoleva määrusega seonduvat täpsemat ja sihipärasemat hindamist, tuleks riskirühmade koostamisel lähtuda peamistest gaasi tarneallikatest ja -teedest.**

- (13) *Ühistesse ja riiklikesse riskihindamistesse sisendi andmiseks peaks Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik korraldama kogu liitu hõlmavaid gaasitarne- ja taristuhäirete stsenaariumide matkimisi, konsulteerides gaasikoordineerimisrühma ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga. **Matkimisi tuleks vähemalt iga kahe aasta tagant korrata. Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku moodustatud ja alalistest eksperdirühmadest koosnev piirkondlik gaasikoordineerimissüsteem peaks matkimistes osalema, et tõhustada piirkondlikku koostööd teabe jagamisega gaasivoogude kohta ning et osutada tehnilist ja operatiivabi. Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik peaks tagama piisava läbipaistvuse ja juurdepääsu stsenaariumide modelleerimisel kasutatud eeldustele.***
- (14) *Komisjonile tuleks anda õigus ajakohastada riskirühmade koosseisu delegeeritud õigusakti abil, võttes aluseks liidus gaasivarustuskindluse oluliste riikideüleste riskide arengu ja selle mõju liikmesriikidele, võttes arvesse kogu liitu hõlmavate matkimiste tulemusi ning gaasikoordineerimisrühmas toimuvat arutelu.*

- (15) Selleks et piirkondlik koostöö toimiks, peaksid liikmesriigid iga **riskirühma jaoks kokku leppima** koostöömehhanismi. Mehhanism tuleks luua piisavalt aegsasti, et võimaldada **ühise** riskihindamise korraldamist ning **asjakohaste ja tõhusate piiriüleste meetmete arutamist ja kokkuleppimist, mille puhul on nõutav iga asjaomase liikmesriigi nõusolek, et need pärast komisjoniga konsulteerimist lisada ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade piirkondlikesse peatükkidesse**. Liikmesriigid võivad vabalt kokku leppida asjaomase **riskirühma** jaoks kõige sobivamas koostöömehhanismis. Komisjonil peaks olema kogu protsessi raames võimalik toimida vahendajana ja jagada selliseid piirkondliku koostöö korraldamise parimaid tavaid nagu dokumentide koostamist või eriotstarbeliste organite loomist koordineeriva rolli rotatsioon **riskirühmades**. Koostöömehhanismi käsitleva kokkuleppe puudumise korral peaks komisjon välja pakkuma konkreetse **riskirühma** jaoks sobiva koostöömehhanismi.

- (16) *Ühise riskihindamise läbiviimisel* ■ peaksid pädevad asutused hindama kõiki asjaomaseid riskitegureid, mis *võivad viia sellise olulise riikideülese riski realiseerumiseni, mille jaoks riskirühm loodi, sealhulgas gaasitarnehäire ainukese suurima tarnija poolt.*
- Riskiteguritega seonduvalt tuleks kehtestada asjakohased piiriülesed meetmed, milles on kokku leppinud asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused. Piiriülesed meetmed tuleks lisada ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade piirkondlikesse peatükkidesse. Lisaks peaksid pädevad asutused viima läbi ulatusliku riikliku riskihindamise ning hindama* loodus-, tehnoloogia-, äri-, finants-, sotsiaal-, poliitika- ja tururiske ning kõiki muid asjasse puutuvaid riske ■ . Kõikide riskidega seoses tuleks kehtestada tõhusad, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad meetmed, mis töötatakse välja ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava raames. *Ühiste ja riiklike riskihindamiste tulemused peaksid samuti aitama kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1313/2013/EL*¹³ artiklis 6 sätestatud kõikide ohtude riskihindamistele *ning neid tuleks võtta riiklikel riskihindamistel täielikult arvesse.*

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

- (17) Parima valmisoleku tagamiseks ning gaasitarnehäire ärahoidmiseks või selle mõju leevendamiseks, kui see siiski tekib, peaksid asjaomase **riskirühma** pädevad asutused **pärast sidusrühmadega konsulteerimist** kehtestama ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise **kavad, mis sisaldavad piirkondlikke peatükke**. Kavad tuleks koostada nii, et tegeleda riigisiseste riskidega viisil, mis võimaldab täielikult ära kasutada piirkondliku koostöö tulemusena tekkivaid võimalusi. Kavad peaksid olema tehnilist ja kasutuslikku laadi ning nende eesmärk peaks olema hädaolukorra tekke või süvenemise takistamine ning selle mõju leevendamine. Kavades tuleks võtta arvesse elektrisüsteemide turvalisust ning need peaksid olema kooskõlas energialiidu strateegilise planeerimise ja aruandluse vahenditega.
- (18) Ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava kehtestamisel ja rakendamisel peaksid pädevad asutused alati arvestama gaasisüsteemi ohutu käitamisega piirkonna ja riigi tasandil. Pädevad asutused peaksid käsitlema ja sätestama kõnealustes kavades tehnilisi piiranguid, mis mõjutavad võrgu käitamist, sealhulgas kõiki tehnilisi ja ohutusalasid põhjuseid, millega võib kaasneda voogude vähenemine hädaolukorras.

- (19) *Komisjon peaks hindama ennetavaid tegevuskavasid ja hädaolukorra lahendamise kavasid, võttes nõuetekohaselt arvesse gaasikoordineerimisrühmas väljendatud seisukohti, ning esitama soovitusi nende läbivaatamiseks eelkõige juhul, kui kavades ei käsitleta tulemuslikult riskihindamisel väljaselgitatud riske, kui need moonutavad konkurentsi või takistavad energia siseturu toimimist, kui need ohustavad teiste liikmesriikide gaasivarustuskindlust või kui need ei vasta käesoleva määruse sätetele või muudele liidu õigusaktidele. Liikmesriigi pädev asutus peaks võtma komisjoni soovitusel arvesse. Kui komisjon pärast pädeva asutuse lõplikku seisukohta jõuab järeldusele, et kõnealune meede ohustaks gaasivarustuskindlust mõnes teises liikmesriigis või kogu liidus, peaks komisjon jätkama asjaomase liikmesriigiga dialoogi, et see nõustuks meedet muutma või selle tühistama.*
- (20) Ennetavaid tegevuskavasid ja hädaolukorra lahendamise kavasid tuleks korrapäraselt ajakohastada ja need tuleks avaldada. ■ Hädaolukorra lahendamise kavade ajakohasuse ja tõhususe tagamiseks peaksid liikmesriigid kavade ajakohastamise vahel korraldama vähemalt ühe katse, mille käigus matkitaks reaajas suure ja keskmise mõjuga stsenaariume ja neile reageerimist. Pädevad asutused peaksid esitama katsetulemused gaasikoordineerimisrühmale.

- (21) Riskihindamise ning kavade koostamise ja komisjonipoolse hindamise hõlbustamiseks on vaja kasutada kohustuslikke põhjalikke vorme, mis hõlmavad kõiki riskihindamisel käsitletavaid riske ning kõiki ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade osi.
- (22) Liikmesriikide ja komisjoni vahelise suhtluse hõlbustamiseks **tuleks** riskihindamistest, ennetusmeetmete kavadest, hädaolukorra lahendamise kavadest ja kõikidest muudest käesolevas määruses **sätestatud** dokumentidest ja teabevahetusjuhtudest teatada **turvalise ja standardiseeritud** elektroonilise teavitussüsteemi abil.
- (23) Teatavad tarbijad, sealhulgas kodutarbijad ja esmaste sotsiaalteenuste osutajad, on eriti kaitsetud, mistõttu võivad vajada ■ kaitset **gaasitarnehäire negatiivse mõju eest**. Niisuguste kaitstud tarbijate määratlus ei tohiks olla vastuolus liidu solidaarsusmehhanismidega.

- (24) *On asjakohane veelgi kitsendada solidaarsusmehhanismi kohaselt kaitstud tarbijate määratlust. Seda nõuab liikmesriikide kohustus pakkuda solidaarsust äärmuslike olude korral ning põhivajaduste rahuldamiseks. Solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate määratlus peaks seega piirduma kodumajapidamistega, võimaldades samas teatavatel tingimustel hõlmata teatavaid esmaste sotsiaalteenuste osutajaid ja kaugkütterajatisi. Seega on liikmesriikidel käesoleva raamistiku kohaselt võimalik solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatena käsitleda tervishoiu-, esmase sotsiaalhoolekande, hädaabi- ja turvateenuse osutajaid, sealhulgas siis, kui neid teenuseid osutavad riiklikud haldusorganid.*

- (25) Gaasivarustuskindlusega seotud vastutus tuleks asjaomaste pädevusalade piires jagada maagaasiettevõtjate, oma pädevate asutuste kaudu tegutsevate liikmesriikide ja komisjoni vahel. Selline vastutuse jagamine eeldab väga tihedat koostööd nimetatud osaliste vahel. Siiski võivad gaasivarustuskindlusele olulist mõju avaldada ka tarbijad, kes kasutavad gaasi elektri tootmiseks või tööstuslikel eesmärkidel, sest neil on võimalik reageerida kriisile nõudlusega seotud meetmete võtmisega, näiteks tarnekatkestust lubavate lepingute ja muudele kütuseliikidele üleminekuga, mis mõjutavad vahetult pakkumise ja nõudluse tasakaalu. *Lisaks võib mõnel juhul lugeda esmatähtsaks gaasivarustuskindluse tagamist teatavatele tarbijatele, kes kasutavad gaasi elektri tootmiseks. Hädaolukorras peaks liikmesriigil olema teatavatel tingimustel võimalik seada esikohale just selliste tarbijate gaasivarustus, isegi kaitstud tarbijate gaasivarustuse ees. Erandjuhtudel võib gaasivarustus mõnedele sellistele tarbijatele, keda hädaolukorras seatakse esikohale kaitstud tarbijate ees, jätkuda ka solidaarsust pakkuvast liikmesriigis, et vältida tõsist kahju elektri- või gaasisüsteemi toimimisele selles liikmesriigis. Selline konkreetne meede ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/89/EL¹⁴ kohaldamist.*

¹⁴ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta direktiiv 2005/89/EÜ elektrienergia varustuskindluse ja infrastruktuuriinvesteeringute kohta (ELT L 33, 4.2.2006, lk 22).*

- (26) Pädevad asutused peaksid käesolevas määruses kindlaks määratud ülesandeid täites tegema tihedat koostööd muude asjaomaste riigi ametiasutustega, eelkõige riiklike reguleerivate asutustega.
- (27) Taristunormiga tuleks kohustada liikmesriike säilitama taristut miinimumtasemel, et tagada teatavate varuvahendite olemasolu süsteemis suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu töö katkemise korral. Kuna valemile $N-1$ *tuginev* analüüs on puhtalt võimsuspõhine lähenemisviis, tuleb valemi $N-1$ alusel saadud arvutustulemusi täiendada üksikasjaliku analüüsiga, mis hõlmab ka gaasivoogusid.

- (28) Määruse (EL) nr 994/2010 kohaselt on nõutav, et ülekandesüsteemi haldurid tagaksid kõigi piiriüleste võrkudevaheliste ühenduste puhul alalise ja **tegeliku** kahesuunaliste voogude läbilaske võimekuse, välja arvatud juhul, kui nad on sellest kohustusest vabastatud. Määruse eesmärk on tagada, et alalisest kahesuunaliste voogude läbilaske võimekusest saadavat võimalikku kasu võetakse alati arvesse uue võrkudevahelise ühenduse projekteerimisel. Kahesuunaliste voogude läbilaske võimekus võimaldab aga tarnida gaasi nii naaberliikmesriiki kui ka muudesse sama gaasitarnekoridori liikmesriikidesse. Alalise ja **tegeliku** kahesuunaliste voogude läbilaske võimekuse loomise kasutegurit **gaasivarustuskindluse** seisukohast tuleb ■ seega vaadelda laiemalt, lähtudes solidaarsuse ja tõhusama koostöö põhimõtetest. ■ Gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse rakendamist kaaludes tuleks teha **põhjalik** kulude-tulude analüüs, milles võetakse arvesse kogu transpordikoridori. Asjaomaseid pädevaid asutusi tuleks ■ kohustada uuesti läbi vaatama määruse (EL) **nr** 994/2010 kohaselt tehtud erandeid, lähtudes **ühiste** riskihindamiste tulemustest. **Üldeesmärk peaks olema gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse kasv ning ühesuunalise voogude läbilaske võimekuse minimaalne rakendamine tulevastes piiriülestes projektides.**

- (29) *Võimsus ühenduspunktis liikmesriiki võib konkureerida võimsusega gaasihoidlasse viiva gaasivõrgu väljundpunktides. Selle tulemusena võib tekkida olukord, kus hoidlasse viiva väljundvõimsuse püsiv reserveerimine vähendab tehniliselt kättesaadavat võimsust, mida ühenduspunktis jaotatakse. Selleks et tagada kõrgem energiajulgeoleku tase hädaolukorras, tuleks käesolevas määruses näha ette selge eelisõiguse reegel. Mis tahes ühenduspunktis reserveeritud võimsust tuleks eelistada konkureerivale võimsusele hoidlasse viivas väljundpunktis, võimaldades seega ülekandesüsteemi halduril jaotada ühenduspunkti maksimaalset tehnilist võimsust, et võimaldada suuremaid gaasivoogusid hädaolukorra välja kuulutanud kõrvalasuvasse liikmesriiki. Selle tagajärjel võib juhtuda, et gaasi viimine hoidlasse ei ole võimalik või on võimalik vaid piiratud koguses, hoolimata sellest, et seda on eelnevalt püsivalt reserveeritud. Selleks et hüvitada sellest tulenevat rahalist kahju, tuleks käesolevas määruses näha ette õiglane hüvitis, mida kohaldatakse otse ja viivitamata sellest mõjutatud süsteemi kasutajate vahel. Asjaomased kõrvutiasuvad ülekandesüsteemi haldurid peaksid kõnealuse eelisõiguse reegli kohaldamisel tegema asjakohaste õigusaktide kohaselt koostööd.*

- (30) Nõukogu direktiivis 2008/114/EÜ¹⁵ on sätestatud menetlus, mille eesmärk on muuta liidus veelgi turvalisemaks Euroopa kindlaksmääratud elutähtsad taristud, sealhulgas teatavad gaasitaristud. Direktiiv 2008/114/EÜ ja käesolev määrus aitavad luua tervikliku lähenemisviisi liidu energiajulgeolekule.
- (31) Käesoleva määrusega kehtestatakse varustuskindlusnormid, mis on piisavalt ühtlustatud ja hõlmavad vähemalt selliseid olukordi, mis sarnanevad 2009. aasta jaanuari olukorraga, kui Venemaa gaasitarind katkesid. Nende normide puhul võetakse arvesse liikmesriikidevahelisi erinevusi, avalike teenuste osutamise kohustusi ja tarbijakaitsemeetmeid, millele on osutatud direktiivi 2009/73/EÜ artiklis 3. Varustuskindlusnormid peaksid olema stabiilsed, et tagada vajalik õiguskindlus, peaksid olema selgelt määratletud ega tohiks põhjendamatult ja ebaproportsionaalselt koormata maagaasiettevõtjaid. Normid peaksid tagama ka liidu maagaasiettevõtjatele võrdse juurdepääsu riiklikele tarbijatele. ***Liikmesriigid peaksid kehtestama meetmed, mis tõhusalt ja proportsionaalselt tagaksid, et maagaasiettevõtjad selliseid norme täidaksid, nähes sealjuures ette võimaluse määrata tarnijatele trahve, kui liikmesriigid seda asjakohaseks peavad.***

¹⁵ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT L 345, 23.12.2008, lk 75).

- (32) Kõikide maagaasiettevõtjate ja pädevate asutuste ülesanded ja kohustused tuleks täpselt kindlaks määrata, et tagada gaasi siseturu pidev nõuetekohane toimimine, eelkõige tarnehäirete korral ja kriisiolukordades. Ülesannete ja kohustuste määramisel tuleks tagada, et peetaks kinni kolmetasemelisest lähenemisviisist, mille puhul kõigepealt kaasatakse asjaomased maagaasiettevõtjad ja tööstussektor, teisena liikmesriigid riigi ja piirkonna tasandil ning kolmandana liit. Käesolev määrus peaks tagama, et maagaasiettevõtjad ja tarbijad saaksid tarnehäiretega toimetulekuks toetuda turupõhiste mehhanismidele võimalikult kaua. Siiski tuleks määrusega samuti näha ette mehhanismid, millele saab tugineda siis, kui turud üksi ei suuda gaasitarnehäirega enam vajalikul määral toime tulla.
- (33) Gaasitarnehäire korral peaks turuosalistel olema piisavalt võimalusi tulla olukorraga toime turupõhiste meetmete abil. Kui turupõhised meetmed on ammendatud ja nendest endiselt ei piisa, peaksid liikmesriigid ja nende pädevad asutused võtma meetmeid gaasitarnehäire lahendamiseks või selle mõju leevendamiseks.
- (34) Kui liikmesriigid kavatsevad võtta mitteturupõhiseid meetmeid, peaks selliste meetmete kasutusele võtmisega kaasnema nende majandusliku mõju kirjeldus. Sellega tagatakse, et tarbijatel on olemas vajalik teave selliste meetmetega seotud kulude kohta, samuti tagatakse meetmete läbipaistvus, eelkõige seoses nende mõjuga gaasihinnale.

- (35) *Komisjonil peaks olema õigus tagada, et uued ennetavad mitteturupõhised meetmed ei ohustaks gaasivarustuskindlust teistes liikmesriikides või kogu liidus. Arvestades, et sellised meetmed võivad olla gaasivarustuskindlusele eriti kahjulikud, on asjakohane, et need jõustuvad alles siis, kui komisjon on need heaks kiitnud või kui neid on komisjoni otsuse kohaselt muudetud.*
- (36) Nõudlusega seotud meetmed, näiteks muudele kütuseliikidele üleminek või suurte tööstustarbijate gaasitarnete vähendamine majanduslikult tõhusal viisil, võivad anda olulise panuse gaasivarustuskindluse tagamisse, kui gaasitarnehäire korral rakendatakse neid kiirelt ja nõudlus tänu nendele märkimisväärselt väheneb. Tuleks teha rohkem selleks, et energiat tõhusamalt kasutada, eelkõige juhul, kui on vaja võtta nõudlusega seotud meetmeid. Kavandatavate nõudluse ja pakkumisega seotud meetmete keskkonnamõju tuleks arvesse võtta ja võimaluse korral eelistada meetmeid, mille keskkonnamõju on kõige väiksem. Samas tuleks silmas pidada ka gaasivarustuskindluse ja konkurentsivõime aspekte.

I

- (37) On vaja tagada hädaolukorras võetavate meetmete prognoositavus, mis annab kõigile turuosalistele piisava võimaluse sellistele olukordadele reageerida ja nendeks valmistuda. Seega peaksid pädevad asutused üldjuhul tegutsema oma hädaolukorra lahendamise kava kohaselt. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel tuleks neil lubada võtta meetmeid, millega kaldutakse kõrvale kõnealustest kavadest. Samuti on oluline muuta läbipaistvamaks ja prognoositavamaks hädaolukorra väljakuulutamise viis. Sellega seoses võivad olulist rolli mängida süsteemi tasakaalupositsiooni (ülekandevõrgu üldist seisundit) käsitlevad andmed, mille jaoks on sätestatud raamistik komisjoni määruses (EL) nr 312/2014¹⁶. See teave peaks olema reaalselt kättesaadav pädevatele asutustele ja riiklikele reguleerivatele asutustele, kui need ei ole pädevad asutused.

¹⁶ Komisjoni 26. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 312/2014, millega kehtestatakse ülekandesüsteemides gaasivarustuse tasakaalustamise võrgueeskiri (ELT L 91, 27.3.2014, lk 15).

(38) Nagu oli näha 2014. aasta oktoobris toimunud kriisitaluvusanalüüsi raames, on kogu liidus gaasivarustuskindluse tagamiseks vaja solidaarsust. ***Igasugused tagajärjed jaotuvad nii ühtlasemalt ja tõsist häiret on üldkokkuvõttes vähem tunda. Solidaarsusmehhanismi eesmärk on lahendada äärmuslikke olukordi, kus mõnes liikmesriigis on kaalul solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele põhivajadusena ja vajaliku eelisõigusena tehtavad tarded. Solidaarsus tagab koostöö kaitsetumate liikmesriikidega. Samas on solidaarsus viimase abinõuna võetav meede, mida kohaldatakse vaid hädaolukorras ning ainult piiravatel tingimustel. Kui mõnes liikmesriigis on välja kuulutatud hädaolukord, tuleb gaasivarustuskindluse tagamiseks seega kohaldada järk-järgulist ja proportsionaalset lähenemisviisi. Esiteks peaks hädaolukorra väljakuulutanud liikmesriik eelkõige rakendama kõiki tema hädaolukorra lahendamise kavas ette nähtud erakorralisi meetmeid, et tagada gaasitarned oma solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele. Samal ajal peaksid kõik liikmesriigid, kus on kehtestatud suurem varustuskindlusnorm, vähendama seda ajutiselt gaasituru likviidsemaks muutmise eesmärgil tavapärase varustuskindlusnormini, kui hädaolukorra väljakuulutanud liikmesriik teatab, et piiriülesed meetmed on vajalikud. Kui nimetatud kahe meetmekogumiga ei õnnestu vajalikku gaasivarustust tagada, tuleks otse ühendatud liikmesriikidel võtta solidaarsusmeetmeid, et tagada gaasitarned solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele selles liikmesriigis, kus hädaolukord on tekkinud, kõnealuse liikmesriigi taotlusel. Selliste solidaarsusmeetmetega peaks tagatama, et gaasitarneid solidaarsust pakkuva liikmesriigi territooriumil asuvatele muudele tarbijatele kui solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele vähendatakse või need katkestatakse gaasikoguste vabastamiseks vajalikus mahu seni, kuni on rahuldatud gaasitarned solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele solidaarsust taotlevas liikmesriigis. Käesoleva määruse sätteid ei tohiks mõista selliselt, et liikmesriigilt nõutakse avaliku võimu teostamist teises liikmesriigis või et liikmesriigile antakse selline võimalus.***

- (39) *Solidaarsusmeetmeid tuleks viimase abinõuna rakendada samuti siis, kui liikmesriik on ühendatud teise liikmesriigiga kolmanda riigi ühenduse kaudu, välja arvatud juhul, kui kolmandat riiki läbivad vood on piiratud, ja tingimusel, et asjaomased liikmesriigid on sõlminud vastastikuse kokkuleppe, mis vajaduse korral peaks hõlmama kolmandat riiki, mille kaudu nad on ühendatud.*
- (40) *Viimase abinõuna solidaarsusmeetmete rakendamise korral, kui see on vajalik liikmesriigi solidaarsuskohustuste täitmiseks ja diskrimineeriva kohtlemise vältimiseks, tuleks gaasitarnete vähendamist või katkestamist kohaldada kõikide nende solidaarsust pakkuva liikmesriigi tarbijate suhtes, kes ei ole solidaarsuse alusel kaitstud tarbijad, sõltumata sellest, kas nad saavad gaasi otse või küttena solidaarsuse alusel kaitstud kaugkütterajatiste kaudu. Sama tuleks tagada ka vastupidi nende tarbijate suhtes, kes ei ole solidaarsusmehhanismi alusel gaasi saava liikmesriigi solidaarsuse alusel kaitstud tarbijad.*

- (41) *Viimase abinõuna solidaarsusmeetmete rakendamise korral on soovitatav, et solidaarsust pakkuva liikmesriigi gaasitarbimist esimese sammuna vähendataks vabatahtlikkuse alusel, st selliste turupõhiste meetmetega nagu nõudlusega seotud vabatahtlikud meetmed või tagurpidi vähempakkumised, mille puhul teatavad tarbijad, nt tööstustarbijad, annavad ülekandesüsteemi haldurile või muule vastutavale asutusele teada hinna, mille puhul nad vähendaksid gaasitarbimist või peataksid selle. Kui turupõhised meetmed osutuvad vajalike gaasitarnete defitsiidi lahendamiseks ebapiisavateks, ja võttes arvesse solidaarsusmeetmete tähtsust viimase abinõuna, peaks solidaarsust pakkuval liikmesriigil olema teise sammuna võimalik oma solidaarsuskohustuste täitmiseks kasutada mitteturupõhiseid meetmeid, sealhulgas kehtestada teatavatele tarbijarühmadele piiranguid.*
- (42) *Solidaarsusmeetmed tuleks võtta viimase abinõuna hüvitamise alusel. Solidaarsust vastu võttev liikmesriik peaks maksma solidaarsust pakkuvale liikmesriigile õiglast ja viivitamatut hüvitist, sealhulgas tema territooriumile tarnitud gaasi ning kõikide muude solidaarsuse pakkumisega seotud asjakohaste ja mõistlike kulude eest. Viimase abinõuna solidaarsusmeetmete rakendamine peaks seega olema seotud tingimusega, et solidaarsust taotlev liikmesriik kohustub maksma sellist õiglast ja viivitamatut hüvitist. Käesolevas määruses ei ühtlustata õiglase hüvitise kõiki aspekte. Asjaomane liikmesriik peaks võtma vastu vajalikud meetmed omavahelist viivitamatut ja õiglast hüvitist käsitlevate sätete rakendamiseks, eelkõige tehnilise, õigus- ja finantskorra.*

- (43) *Solidaarsusmeetmete rakendamisel käesoleva määruse sätete kohaselt rakendavad liikmesriigid liidu õigust ning on seetõttu kohustatud järgima liidu õigusega tagatud põhiõigusi. Sellised meetmed võivad seega tekitada liikmesriigi jaoks kohustuse maksta hüvitist neile, keda liikmesriigi meetmed mõjutavad. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et oleksid kehtestatud riiklikud hüvitamisreeglid, mis on kooskõlas liidu õigusega, eelkõige põhiõigustega. Lisaks tuleks tagada, et solidaarsust vastu võttev liikmesriik kannab lõpuks kõik mõistlikud kulud, mis solidaarsust pakkuv liikmesriik on kandnud seoses nimetatud kohustusega maksta hüvitist ning täiendavaid mõistlikke kulusid, mis on seotud hüvitise maksmisega nimetatud riiklike hüvitamisreeglite kohaselt.*
- (44) *Kuna solidaarsust taotlevale liikmesriigile võib seda pakkuda rohkem kui üks liikmesriik, tuleks luua koormuse jagamise mehhanism. Kõnealuse mehhanismi kohaselt peaks solidaarsust taotlev liikmesriik pärast konsulteerimist kõigi asjaomaste liikmesriikidega, leidma erinevate abistavate liikmesriikide esitatud pakkumiste seast kõige soodsama pakkumise, lähtudes kuludest ning gaasitarnete kiirusest, kindlusest ning mitmekesistamisest. Liikmesriigid peaksid selliste pakkumiste esitamisel võimalikult suures ulatuses ja nii kaua kui võimalik lähtuma vabatahtlikest nõudlusega seotud meetmetest, enne kui võetakse kasutusele mitteturupõhised meetmed.*

- (45) *Käesoleva määrusega kehtestatakse esimest korda liikmesriikidevaheline solidaarsusmehhanism vahendina, mille abil leevendada tõsise hädaolukorra mõju liidus, hõlmates koormuse jagamise mehhanismi. Komisjon peaks seetõttu vaatama läbi koormuse jagamise mehhanismi ja solidaarsusmehhanismi üldiselt, võttes arvesse nende toimimisel saadud edasisi kogemusi, ja tegema vajaduse korral ettepanekuid nende muutmiseks.*
- (46) *Liikmesriigid peaksid võtma vastu solidaarsusmehhanismi käsitlevate sätete rakendamiseks vajalikud meetmed, mis hõlmavad muu hulgas seda, et asjaomased liikmesriigid lepivad kokku tehnilises, õigus- ja finantskorras. Liikmesriigid peaksid kirjeldama kõnealuste kokkulepete üksikasju oma hädaolukorra lahendamise kavades. Komisjon peaks koostama õiguslikult mittesiduvad juhised, mis käsitlevad sellistesse kokkulepetesse lisatavaid peamisi elemente.*
- (47) *Niikaua kui liikmesriik suudab katta oma solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate gaasitarbimise oma toodangust, mistõttu tal puudub vajadus solidaarsuse taotlemiseks, peaks ta olema vabastatud tehnilise, õigus- ja finantskorra kokkuleppimise kohustusest teiste liikmesriikidega solidaarsuse vastuvõtmise eesmärgil. See ei tohiks mõjutada kõnealuse liikmesriigi kohustust pakkuda solidaarsust teistele liikmesriikidele.*

- (48) *Tuleks kehtestada kaitsemeede juhuks, kui liit peaks kandma kulusid, mis on seotud muu vastutusega kui vastutus õigusvastase tegevuse või õigusvastase toimingu eest vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 340 teisele lõigule seoses meetmetega, mida liikmesriigid on kohustatud võtma käesoleva määruse solidaarsusmehhanismi käsitlevate sätete kohaselt. Selliste juhtude puhul on asjakohane, et solidaarsust vastu võttev liikmesriik hüvitab sellised liidu kantud kulud.*
- (49) Samuti peaks Euroopa solidaarsus vajaduse korral väljenduma liidu ja selle liikmesriikide pakutava kodanikukaitseabi näol. Sellise abi osutamist peaks hõlbustama ja aitama koordineerida otsusega nr 1313/2013/EL kehtestatud liidu kodanikukaitse mehhanism, mille eesmärk on tugevdada koostööd liidu ja liikmesriikide vahel ning aidata kaasa tegevuse koordineerimisele kodanikukaitse valdkonnas, et parandada süsteemide tõhusust looduslike ja inimtekkeliste katastroofide ärahoidmisel, nendeks valmistumisel ja neile reageerimisel.

- (50) *Gaasivarustuskindluse* hindamiseks konkreetsetes liikmesriigis, piirkonnas või kogu liidus on hädavajalik asjakohase teabe kättesaadavus. Eelkõige peab liikmesriikidel ja komisjonil olema regulaarne juurdepääs maagaasiettevõtjatelt gaasivarustuse põhinäitajate, **sh** *saadaval olevate hoiustatud varude täpse mõõtmise* kohta saadavale teabele, mis on *gaasivarustuskindluse* poliitika kujundamisel äärmiselt oluline sisend. *Nõuetekohaselt põhjendatud* asjaolude korral tuleks sõltumata hädaolukorra väljakuulutamistest teha võimalikuks juurdepääs lisateabele, mida on vaja üldise gaasivarustuse olukorra hindamiseks. Kõnealune lisateave oleks tavaliselt gaasi tarnimist käsitlev teave, mis ei ole seotud hindadega, **nt** teave väikseima ja suurima gaasimahu, sihtkohtade või *gaasitarnete peatamise tingimuste kohta*.

- (51) ■ Tõhus ja sihipärane mehhanism, mis annaks **liikmesriikidele ja komisjonile** juurdepääsu olulistele gaasitarnelepingutele, peaks tagama selliste riskide põhjaliku hindamise, mis võivad põhjustada gaasitarnehäireid või takistada vajalike leevendusmeetmete võtmist kriisi tekke korral. Mehhanismi raames tuleks teatavatest olulistest gaasitarnelepingutest, ***olenemata sellest, kas gaas on pärit liidust või väljastpoolt liitu, teavitada automaatselt kõige rohkem mõjutatud liikmesriikide pädevaid asutusi. Uutest lepingutest või muudatustest tuleks teatada kohe pärast nende sõlmimist. Läbipaistvuse ja usaldusväärsuse tagamiseks tuleks samuti teatada kehtivatest lepingutest. Teatamiskohustus peaks samuti hõlmama kõiki gaasitarnelepingu täitmise jaoks olulisi kaubanduslepinguid, sealhulgas asjaomaseid lepinguid, mis võivad olla seotud infrastruktuuri, varude ja mis tahes muude gaasivarustuskindluse seisukohast oluliste aspektidega.***

- (52) Kohustus teavitada lepingust automaatselt **pädevale asutusele** peab olema proportsionaalne. Kui kõnealust kohustust kohaldatakse selliste tarnija ja ostja vaheliste lepingute suhtes, mis katavad **ekvivalentset 28 % või enam** aastasest gaasitarbimisest liikmesriigi turul, on leitud õige tasakaal haldustõhususe **ja läbipaistvuse** alal ning kehtestatud selged kohustused turuosalistele. **Pädev asutus peaks lepingut hindama gaasivarustuskindluse seisukohalt ning esitama hindamistulemused komisjonile. Kui kõige enam mõjutatud liikmesriigi pädev asutus kahtleb, kas leping võiks seada ohtu liikmesriigi või piirkonna gaasivarustuskindluse, peaks ta teatama lepingust komisjonile selle hindamiseks.** See ei tähenda, et muud gaasitarnelepingud ei oleks varustuskindluse seisukohast olulised. Seega, **kui kõige rohkem mõjutatud liikmesriigi pädev asutus või komisjon on seisukohal, et gaasitarneleping, mille puhul ei kohaldata käesolevas määruses sätestatud automaatset teavitamist, võib selle eripära, teenindatava tarbijarühma või gaasivarustuskindluse seisukohalt olulisuse tõttu ohustada mõne gaasivarustuskindlust liikmesriigis, piirkonnas või kogu liidus, peaks pädeval asutusel või komisjonil olema võimalik nõuda kõnealuse lepingu esitamist, et hinnata selle mõju gaasivarustuskindlusele. Sellist teavet võidaks nõuda näiteks juhul, kui liikmesriigi ostjale või ostjatele gaasi tarnimise kord muutub viisil, mis ei oleks ootuspärane turgude tavapärase toimimise korral ja mis võiks mõjutada liidu või selle osade gaasivarustust. Selline mehhanism tagab, et juurdepääs muudele varustuskindluse seisukohalt olulistele gaasitarnelepingutele oleks tagatud. Selline teabenõue peaks olema põhjendatud, võttes arvesse vajadust piirata kõnealuse meetmega kaasnevat halduskoormust nii palju kui võimalik.**

- (53) Komisjon võib teha ettepaneku, et liikmesriigid muudaksid *riskihindamisi ning ennetavaid tegevuskavasid ja hädaolukorra lahendamise kavasid*, et võtta arvesse lepingutest saadud teavet. ■ Käesoleva määruse sätteid ei tohiks piirata komisjoni õigust algtatada rikkumismenetlusi vastavalt *ELi toimimise lepingu* artiklile 258 ega õigust tagada konkurentsireeglite, sealhulgas riigiabiireeglite täitmine.
- (54) *Kõik lepingud või kõnealuses raamistikus saadud lepinguid käsitlev teave, sealhulgas pädeva asutuse või komisjoni vastavad hindamised, peaksid jääma konfidentsiaalseks, eelkõige selleks, et kaitsta tundlikku äriteavet ning teabevahetussüsteemi terviklikkust ja nõuetekohast toimimist. Selline konfidentsiaalsus võib olla asjakohane ka avaliku julgeoleku seisukohalt, võttes arvesse sellise esmatarbekauba nagu gaasi võimalikku tähtsust liikmesriikide jaoks. Lisaks sellele sisaldavad pädevate asutuste või komisjoni otstarbekad ja põhjalikud hindamised eelkõige teavet, mis on seotud avaliku julgeoleku, äriteabe või neile osutavate viidetega. Sellest tulenevalt tuleb tagada hindamiste konfidentsiaalsus. Sama oluline on, et need, kes saavad käesoleva määruse kohaselt konfidentsiaalset teavet, oleksid seotud ametisaladuse hoidmise kohustusega. Komisjon, pädevad asutused ja riiklikud reguleerivad asutused, organid või isikud, kes saavad käesoleva määruse kohaselt konfidentsiaalset teavet, peaksid tagama saadud teabe konfidentsiaalsuse, terviklikkuse ja kaitse.*

- (55) *Tuleks kehtestada proportsionaalne kriiside ohjamise ja teabevahetuse süsteem, mis põhineks kolmel kriisitasemel: varajane hoiatamine, häire ja hädaolukord. Kui liikmesriigi pädev asutus kuulutab välja mõne kriisitaseme, peaks ta sellest viivitamata teatama komisjonile ja nende liikmesriikide pädevatele asutustele, kellega kõnealuse pädeva asutuse liikmesriik on otse ühendatud. Hädaolukorra väljakuulutamise puhul tuleks sellest teavitada ka riskirühma liikmesriike. Komisjon peaks piirkondliku või liidu hädaolukorra välja kuulutama vähemalt kahe hädaolukorra väljakuulutanud pädeva asutuse taotlusel. Piisava teabevahetuse ja koostöö tagamiseks piirkondliku või liidu hädaolukorra puhul peaks komisjon koordineerima pädevate asutuste meetmeid ning võtma täielikult arvesse gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerides saadud asjakohast teavet ja konsulteerimistulemusi. Komisjon peaks kuulutama piirkondliku või liidu hädaolukorra lõppenuks, kui ta pärast olukorra hindamist leiab, et hädaolukorra väljakuulutamine ei ole enam õigustatud.*
- (56) Gaasikoordineerimisrühm peaks tegutsema komisjoni nõuandjana, et aidata koordineerida gaasivarustuskindluse meetmeid liidu hädaolukorras. Samuti peaks gaasikoordineerimisrühm jälgima, kas käesoleva määruse kohaselt võetavad meetmed on piisavad ja asjakohased, sealhulgas seda, kas eri **riskirühmade** koostatud ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad on sidusad.

- (57) *Gaasikriis võib levida väljapoole liidu piire ja hõlmata ka energiaühenduse osalisriike. Energiaühenduse asutamislepingu osalisena peaks liit edendama selle asutamislepingu muutmist integreeritud turu ja ühtse õigusruumi loomiseks, pakkudes selleks asjakohast ja stabiilset õigusraamistikku. Selleks, et samal ajal tagada tulemuslik kriiside ohjamine liikmesriikide ja osalisriikide vahelistel piiridel, palutakse kõnealustel riikidel teha tihedat koostööd gaasikriiside ärahoidmisel, nendeks valmistumisel ja nende lahendamisel.*
- (58) Kuna gaasitarned kolmandatest riikidest on liidus gaasivarustuskindluse jaoks keskse tähtsusega, peaks komisjon koordineerima kolmandate riikidega seotud meetmeid ning töötama koostöös tarne- ja transiidiriikidega välja korra, mille abil lahendada kriisiolukordi ja tagada pidev gaasivoog liitu. Komisjonil peaks olema õigus moodustada tööühm, kes kriisiolukorras jälgib liitu suunduvaid gaasivooge, *pärast konsulteerimist liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikidega*, ning tegutseb vahendaja ja toetajana, kui kriisi põhjustavad raskused kolmandates riikides. *Komisjon peaks gaasikoordineerimisrühmale korrapäraselt aru andma.*

- (59) Kui on olemas usaldusväärne teave sellise väljaspool liitu valitseva olukorra kohta, mis ohustab ühes või mitmes liikmesriigis gaasivarustuskindlust ning võib käivitada liidu ja kolmanda riigi vahelise varajase hoiatamise mehhanismi, peaks komisjon teavitama sellest viivitamata gaasikoordineerimisrühma ja liit peaks võtma asjakohaseid meetmeid, et püüda olukorda lahendada.
- (60) ***Kuna*** käesoleva määruse eesmärki, nimelt gaasivarustuskindluse tagamist liidus, ***ei suuda liikmesriigid eraldi tegutsedes piisavalt saavutada ning nimetatud eesmärgi ulatuse ja toime tõttu on seda*** parem saavutada liidu tasandil, võib liit **■** võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(61) *Selleks et* võimaldada liidul kiiresti reageerida gaasivarustuskindlusega *seotud* olukorra muutumisele, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas *ELi toimimise lepingu* artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte seoses *riskirühmade koosseisuga, samuti* seoses riskihindamiste ning *ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise* kavade vormidega. On *eriti oluline*, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, *ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes*¹⁷ sätestatud põhimõtetega. *Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad* Euroopa Parlament ja nõukogu *kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.*

¹⁷ *ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.*

- (62) *Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide õigust määrata kindlaks nende energiavarude kasutamise tingimused vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 194 lõikele 2.*
- (63) Määrus (EL) nr 994/2010 tuleks kehtetuks tunnistada. *Õiguskindlusetuse* vältimiseks peaksid ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad, mis on välja töötatud nimetatud määruse alusel, siiski kehtima seni, kuni esimest korda võetakse vastu uued käesoleva määruse *kohased* ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse sätteid gaasivarustuskindluse tagamiseks liidus , kindlustades maagaasi („gaas“) siseturu nõuetekohase ja järjepideva toimimise, võimaldades erakorraliste meetmete rakendamist juhul, kui turg ei suuda enam vajalikku gaasikogust tarnida, ***sealhulgas viimase abinõuna solidaarsusmeetme rakendamist***, ning selgelt määratledes maagaasiettevõtjate, liikmesriikide ja liidu kohustused seoses ennetusmeetmete ja konkreetsete gaasitarnehäirete korral võetavate vastumeetmetega ja sätestades kõnealuste kohustuste selge jaotuse maagaasiettevõtjate, liikmesriikide ja liidu vahel. Käesolevas määruses sätestatakse solidaarsuse vaimus ka läbipaistvad mehhanismid hädaolukorras tegutsemise planeerimise koostöölastamiseks ja hädaolukorrale reageerimiseks liikmesriigi, piirkonna või liidu tasandil.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „*varustuskindlus*“ – *varustuskindlus direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 32 tähenduses;*
- 2) „*tarbija*“ – *tarbija direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 24 tähenduses;*
- 3) „*kodutarbija*“ – *kodutarbija direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 25 tähenduses;*
- 4) „*esmane sotsiaalteenus*“ – tervishoiu-, *esmise sotsiaalhoolekande*, hädaabi-, turva-, *haridus- või avaliku haldusega seotud* teenus;
- 5) „*kaitstud tarbija*“ – kõik gaasijaotusvõrguga ühinenud kodutarbijad ning asjaomase liikmesriigi otsuse korral ka üks või mitu järgmist, tingimusel et *punktides a ja b osutatud ettevõtjate ja teenuseosutajate iga-aastane gaasitarbimine kokku ei ületa 20 % iga-aastasest gaasi lõpptarbimisest kõnealuses liikmesriigis:*
 - a) väike või keskmise suurusega ettevõtja, kes on ühinenud gaasijaotusvõrguga,

- b) esmase sotsiaalteenuse osutaja, kui ta on ühinenud gaasijaotus- või -
ülekandevõrguga, ■
 - c) kaugkütterajatis niivõrd, kuivõrd see pakub kütet kodumajapidamistele, *väikestele
või keskmise suurusega ettevõtjatele või esmase sotsiaalteenuse osutajatele*,
tingimusel et rajatis ei ole suuteline üle minema muudele kütustele *kui maagaas*;
- 6) *„solidaarsuse alusel kaitstud tarbija“ –gaasijaotusvõrguga ühinenud kodutarbija ning
selleks võib olla ka lisaks üks või mõlemad alljärgnevatest:*
- a) *kaugkütterajatis, kui see on asjaomases liikmesriigis „kaitstud tarbija“ ja üksnes
niivõrd, kui see pakub kütet kodumajapidamistele või esmase sotsiaalteenuse
osutajatele, kes ei ole haridus- või avaliku halduse teenuse osutaja,*
 - b) *esmase sotsiaalteenuse osutaja, kui ta on asjaomases liikmesriigis „kaitstud
tarbija“, välja arvatud haridus- või avaliku halduse teenuse osutaja.*

- 7) *„pädev asutus“ – liikmesriigi määratud riiklik valitsusasutus või riiklik reguleeriv asutus, kes tagab käesoleva määrusega ette nähtud meetmete rakendamise;*
- 8) *„riiklik reguleeriv asutus“ – direktiivi 2009/73/EÜ artikli 39 lõike 1 kohaselt määratud riiklik reguleeriv asutus;*
- 9) *„maagaasiettevõtja“ – maagaasiettevõtja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 1 tähenduses;*
- 10) *„gaasitarneleping“ – maagaasiga varustamist käsitlev leping direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 34 tähenduses;*
- 11) *„ülekanne“ – ülekanne direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 3 tähenduses;*
- 12) *„ülekandesüsteemi haldur“ – ülekandesüsteemi haldur direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 4 tähenduses;*

- 13) „jaotamine“ – jaotamine direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 5 tähenduses;
- 14) „jaotussüsteemi haldur“ – jaotussüsteemi haldur direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 6 tähenduses;
- 15) „ühendustoru“ – ühendustoru direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punktis 17 tähenduses;
- 16) „hädaolukorra tarnekoridorid“ – liidu gaasitarneetee, mis aitavad liikmesriikidel paremini leevendada võimalike tarne- ja taristuhäirete mõju;
- 17) „hoiustamisvõimsus“ – hoiustamisvõimsus määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 2 punkti 28 tähenduses;
- 18) „tehniline võimsus“ – tehniline võimsus määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 2 punkti 18 tähenduses;
- 19) „kindel võimsus“ – kindel võimsus määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 2 punkti 16 tähenduses;
- 20) „katkestatav võimsus“ – katkestav võimsus määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 2 punkti 13 tähenduses;
- 21) „maagaasi veeldusjaama võimsus“ – maagaasi veeldusjaama võimsus määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 2 punkti 24 tähenduses;

- 22) „maagaasi veeldusjaam“ – maagaasi veeeldusjaam direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 11 tähenduses;
- 23) „gaasihoidla“ – gaasihoidla direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 9 tähenduses;
- 24) „võrk“ – võrk direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 13 tähenduses;
- 25) „võrgukasutaja“ – võrgukasutaja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 23 tähenduses;
- 26) „abiteenused“ – abiteenused direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punkti 14 tähenduses.

Artikkel 3

Vastutus gaasivarustuskindluse eest

1. Gaasivarustuskindluse eest vastutavad oma *tegevusvaldkondade* ja pädevuse piires ühiselt maagaasiettevõtjad, liikmesriigid, *eelkõige* oma pädevate asutuste kaudu, ja komisjon.
2. Iga liikmesriik määrab ■ pädeva asutuse ■ . Pädevad asutused teevad üksteisega koostööd käesoleva määruse rakendamisel. Liikmesriigid võivad lubada pädevatel asutustel delegeerida käesolevas määruses sätestatud konkreetseid ülesandeid muudele organitele. Pädevad asutused võivad delegeerida artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitaseme väljakuulutamise üksnes avaliku sektori asutusele, *ülekanDESüsteemi haldurile või* jaotusvõrguettevõtjale. Delegeeritud ülesandeid täidetakse pädeva asutuse järelevalve all ja need määratakse kindlaks ennetavas tegevuskavas ja hädaolukorra lahendamise kavas.

3. Iga liikmesriik teatab viivitamata komisjonile **ja avalikustab** pädeva asutuse nime ja kõik selles tehtud muudatused. ■
4. Käesolevas määruses sätestatud meetmete rakendamisel kehtestab pädev asutus eri asjaosaliste ülesanded ja kohustused nii, et tagataks ■ kolmetasemeline lähenemisviis ■, mille puhul kõigepealt kaasatakse asjaomased maagaasiettevõtjad, **vajaduse korral elektriettevõtjad** ja tööstusharu, teisena liikmesriigid riigi ja piirkonna tasandil ning kolmandana liit.
5. ■ Komisjon koordineerib pädevate asutuste meetmeid piirkonna ja liidu tasandil vastavalt käesolevale määrusele, muu hulgas gaasikoordineerimisrühma või eelkõige artikli 12 lõike 1 kohases piirkonna või liidu tasandi hädaolukorras artikli 12 lõikes 4 osutatud kriisiohjerühma kaudu.

6. *Piirkondliku või liidu hädaolukorra puhul teevad ülekandesüsteemi haldurid üksteisega koostööd ja vahetavad teavet, kasutades Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku poolt loodud piirkondlikku gaasikoordineerimissüsteemi. Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik teavitab sellest komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide pädevaid asutusi.*

■

7. *Vastavalt artikli 7 lõikele 2 määratakse kindlaks liidus gaasivarustuskindlust mõjutavad olulised riikideülesed riskid, ning selle põhjal moodustatakse riskirühmad. Riskirühmad on gaasivarustuskindluse suurendamiseks tehtava tõhustatud piirkondliku koostöö aluseks ning peaksid võimaldama kokkuleppeid kõikide asjaomaste liikmesriikide asjakohaste ja tõhusate piiriüleste meetmete võtmiseks nii hädaolukorra tarnekoridoride ääres asuvates riskirühmades kui neist väljaspool.*

Riskirühmade loetelu ja koosseis on esitatud I lisas. *Riskirühmade* moodustamine ei takista varustuskindlust soodustava piirkondliku koostöö tegemist muus vormis.

8. Komisjonil on kooskõlas käesoleva määruse artikliga 19 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte I lisas esitatud riskirühmade koosseisu ajakohastamiseks nimetatud lisa muutmise teel, et kajastada liidus gaasivarustuskindlust mõjutavate oluliste riikideüleste riskide arengut ja selle mõju liikmesriikidele, võttes arvesse Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku poolt artikli 7 lõike 1 kohaselt läbiviidud kogu liitu hõlmavate gaasitarne- ja taristuhäirete stsenaariumide matkimiste tulemusi. Enne ajakohastamist arutab komisjon ajakohastamise kavandit gaasikoordineerimisrühmaga artikli 4 lõikes 4 sätestatud koosseisus.

Artikkel 4
Gaasikoordineerimisrühm

1. Gaasivarustuskindlusega seotud meetmete koordineerimise hõlbustamiseks moodustatakse gaasikoordineerimisrühm. **Gaasikoordineerimisrühma** kuuluvad liikmesriikide, eelkõige nende pädevate asutuste *esindajad*, samuti Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööameti („koostööamet“) ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku esindajad ning asjaomase tööstusharu ja asjakohaste tarbijate esinduskogud. Komisjon kinnitab liikmesriikidega nõu pidades rühma koosseisu, tagades selle täieliku representatiivsuse. **Gaasikoordineerimisrühma** juhib komisjon. **Gaasikoordineerimisrühm** võtab vastu oma töökorra.
2. **Gaasikoordineerimisrühmaga** peetakse nõu ja gaasikoordineerimisrühm aitab komisjoni eelkõige järgmistes küsimustes:
 - a) gaasivarustuskindlus igal ajal ja eelkõige hädaolukorras;
 - b) kogu teave, mis on asjakohane gaasivarustuskindluse tagamiseks liikmesriikide, piirkondade ja liidu tasandil;
 - c) head tavad ja võimalikud suunised kõigile asjaosalistele;

- d) gaasivarustuskindluse tase, võrdlusalused ja hindamismeetodid;
 - e) liikmesriike, piirkondi ja liitu hõlmavad stsenaariumid ning valmisolekutasemete katsetamine;
 - f) ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade hindamine, **erinevate kavade sidusus** ning kõnealuste kavadega ette nähtud meetmete rakendamine;
 - g) liidu hädaolukorra lahendamise meetmete koordineerimine ■ energiaühenduse **osalisriikide** ja muude kolmandate riikide osalusel;
 - h) abi andmine hädaolukorrast kõige rohkem mõjutatud liikmesriikidele.
3. Komisjon kutsub gaasikordineerimisrühma korrapäraselt kokku, jagab pädevatelt asutustelt saadud teavet ja tagab seejuures tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.
4. ***Komisjon võib kutsuda gaasikordineerimisrühma kokku koosseisus, mis piirdub liikmesriikide ja eelkõige nende pädevate asutuste esindajatega. Komisjon kutsub gaasi kordineerimisrühma piiratud koosseisus kokku juhul, kui seda taotlevad üks või mitu liikmesriikide ja eelkõige nende pädevate asutuste esindajat. Sellisel juhul artikli 16 lõige 2 ei kohaldu.***

Artikkel 5
Taristunorm

1. Iga liikmesriik või kui mõni liikmesriik nii ette näeb, siis liikmesriigi pädev asutus tagab vajalike meetmete võtmise, et suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu häire korral oleks ülejäänud taristu tehniline võimsus, mis on kindlaks määratud II lisa punktis 2 sätestatud valemi $N-1$ kohaselt, selline, et käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist piiramata rahuldab see arvutuspiirkonnas kogu gaasinõudluse erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, mida statistiliste andmete kohaselt esineb üks kord 20 aasta jooksul. ***Seejuures tuleb võtta arvesse gaasitarbimise suundumusi, energiatõhususe meetmete pikaajalisi mõjusid ja olemasoleva taristu rakendamise määra.***

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud kohustus ei piira määruses (EÜ) nr 715/2009 ja direktiivis 2009/73/EÜ sätestatud süsteemihaldurite kohustust teha vastavaid investeeringuid ega ülekandesüsteemi haldurite kohustusi.

2. Kohustus tagada, et ülejäänud taristu tehniline võimsus suudab rahuldada kogu gaasinõudluse, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 1, loetakse täidetuks ka siis, kui pädev asutus tõendab ennetavas tegevuskavas, et gaasitarnehäiret on võimalik piisavalt ja õigel ajal tasakaalustada asjakohaste turupõhiste nõudlust mõjutavate meetmete abil. Selleks tehakse II lisa punktis 4 sätestatud valemi $N-1$ kohane arvutus.

3. Vajaduse korral võivad naaberliikmesriikide pädevad asutused, *arvestades* artiklis 7 osutatud riskihindamist kokku leppida, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustust täidetakse ühiselt. Sellisel juhul kasutavad pädevad asutused *riskihindamises* valemi $N-1$ alusel tehtavat arvutust ja selgitavad *ennetavate tegevuskavade piirkondlikes peatükkides*, kuidas seda kohustust kokkulepitud korras täidetakse. Kohaldatakse II lisa punkti 5.
4. Ülekandesüsteemi haldurid tagavad kõikides *võrkudevahelistes ühendustes* alalise ja tegeliku võimekuse gaasi kahesuunaliseks transportimiseks liikmesriikide vahel, välja arvatud:
- a) tootmiskäitiste, maagaasi veeldusjaamade ja jaotusvõrkude ühenduste korral või
 - b) *kui pärast põhjalikku hindamist ning teiste liikmesriikide ja komisjoniga konsulteerimist kooskõlas III lisaga* on tehtud erand kõnelause kohustuse täitmisest.

Gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse tagamiseks või suurendamiseks *võrkudevahelises ühenduses* või kõnelause kohustuse täitmisest erandi saamiseks või erandi pikendamiseks kohaldatakse III lisa. *Komisjon avalikustab erandite loetelu ja ajakohastab seda.*

5. Ettepanek gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse tagamiseks või suurendamiseks ning taotlus erandi tegemiseks või pikendamiseks peab sisaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 347/2013¹⁸ artikli 11 kohase metoodika põhjal koostatud kulude-tulude analüüsi ning see peab põhinema järgmistel elementidel:

- a) turunõudluse hinnang,**
- b) nõudluse ja pakkumise prognoosid,**
- c) olemasolevale taristule avalduv võimalik majanduslik mõju,**
- d) teostatavusuuring,**
- e) gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse kulud, mis hõlmavad ülekandesüsteemi vajaliku tugevdamise kulusid, ning**
- f) gaasivarustuskindlusest saadav kasu, mille puhul võetakse arvesse gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse võimalikku panust käesolevas artiklis sätestatud taristunormi täitmisse.**

6. Liikmesriikide reguleerivad asutused võtavad arvesse tegelikke kulusid, mis kaasnevad **käesoleva artikli** lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmisega ja gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse **■** tagamisega, et asjakohaselt stimuleerida määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 13 ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõike 8 kohaselt tariifide või nende arvutamismetoodika läbipaistvat ja üksikasjalikku kindlaksmääramist või heakskiitmist.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määrus (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 (ELT L 115, 25.4.2013, lk 39).

7. Kui gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse ■ tagamiseks või suurendamiseks tehtav investeering ei vasta turu vajadustele, kuid seda ***peetakse vajalikuks varustuskindluse seisukohalt***, ja kui kõnealune investeering põhjustab kulusid rohkem kui ühes liikmesriigis või kui ühes liikmesriigis on kulusid kantud mõne teise liikmesriigi heaks, teevad kõigi asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused enne investeerimisotsuse tegemist ***kooskõlastatud otsuse*** kulude jaotamise kohta. Kulude jaotamisel ***võetakse arvesse määruse (EL) nr 347/2013 artikli 12 lõikes 4 kirjeldatud põhimõtteid ja nendes sisalduvaid elemente***, eelkõige seda, kui suures osas suurendavad taristuinvesteeringud asjaomaste liikmesriikide gaasivarustuskindlust, ja kõnealusesse taristusse juba tehtud investeeringuid. ***Kulude jaotamine ei tohi põhjendamatult moonutada konkurentsi ega takistada siseturu tõhusat toimimist ning kulude jaotamisel püütakse vältida igasugust põhjendamatut moonutavat mõju turule.***

8. Pädev asutus tagab, et iga uue ülekandetaristuga aidatakse kaasa gaasivarustuskindluse saavutamisele hästi ühendatud võrgu arendamise kaudu, sh vajaduse korral piisaval arvul piiriüleste sisend- ja väljundpunktide tagamise abil seoses turunõudluse ja väljaselgitatud riskidega.

Pädev asutus võtab riskihindamises arvesse seda, kas **gaasi- ja elektrisüsteemidele integreeritud vaatenurka kasutades** esineb sisemisi kitsaskohti ning kas liikmesriikide sisendvõimsuse ja taristute, eelkõige ülekandevõrkude abil suudetakse kohandada riigisiseseid ja piiriüleseid gaasivooge sellise häire korral, mis riskihindamise käigus selgitatakse välja suurima eraldi vaadeldava riikliku gaasitaristu puhul ja **riskirühmale** ühist huvi pakkuva suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu puhul.

9. **Erandina käesoleva artikli lõikest 1** ning käesolevas lõikes sätestatud tingimustel ei ole **■** Luksemburg, Sloveenia ega Rootsi seotud nimetatud lõikes sätestatud kohustusega, kuid püüavad seda täita, tagades gaasitarneid kaitstud tarbijatele vastavalt artiklile 6.

Erandit kohaldatakse Luksemburgile seni, kuni:

- a) tal on teiste liikmesriikide võrkudega vähemalt kaks ühendust,
- b) tal on vähemalt kaks eri tarneallikat ning
- c) tema territooriumil ei ole gaasihoidlaid.

Erandit kohaldatakse Sloveeniale seni, kuni:

- a) tal on teiste liikmesriikidega vähemalt kaks ühendust,
- b) tal on vähemalt kaks eri tarneallikat ning
- c) tema territooriumil ei ole gaasihoidlaid või maagaasi veeldusjaama.

Erandit kohaldatakse Rootsile seni, kuni:

- a) tema territooriumit ei läbi gaasitransiit muudesse liikmesriikidesse,
- b) Rootsi aastane sisemaine gaasi kogutarbimine on väiksem kui 2 miljonit tonni naftaekvivalenti (Mtoe) ja
- c) gaasiga kaetakse vähem kui 5 % primaarenergia kogutarbimisest.

Luksemburg, Sloveenia ja Rootsi teavitavad komisjoni kõikidest **käesolevas lõikes** sätestatud tingimusi mõjutavatest muutusest. **Käesolevas lõikes** sätestatud erandi kohaldamine lõpetatakse, kui kas või üks nendest tingimustest ei ole enam täidetud.

Artikli 7 lõike 3 kohaselt läbiviidud riikliku riskihindamise osana kirjeldavad

Luksemburg, Sloveenia ja Rootsi olukorda, mis on seotud **käesolevas lõikes** sätestatud asjakohaste tingimustega ning **käesoleva artikli** lõike 1 kohase kohustuse täitmise väljavaadetega, võttes arvesse taristunormi täitmise majanduslikku mõju, gaasituru arengut ja gaasitaristuprojekte kõnealuses **riskirühmas**. **Riiklikus riskihindamises esitatud teabe** alusel ja juhul, kui **käesolevas lõikes** sätestatud asjakohased tingimused on endiselt täidetud, võib komisjon otsustada, et erandit võib kohaldada ka järgmised neli aastat. Positiivse otsuse korral korraldatakse käesolevas lõigus sätestatud menetlust nelja aasta pärast.

Artikkel 6
Gaasivarustuskindluse norm

1. Pädev asutus kohustab tema määratud maagaasiettevõtjaid võtma meetmeid, et tagada liikmesriigi kaitstud tarbijatele gaasitarne kõikidel järgmistel juhtudel:
 - a) äärmuslik temperatuur seitsmel järjestikusel tippnõudlusega päeval, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul;
 - b) erandlikult suur gaasinõudlus ■ 30 päeva jooksul, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul;
 - c) suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu häire ■ 30 päeva jooksul keskmistes talvistes oludes.

Hiljemalt ... [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] teatab liikmesriik komisjonile oma kaitstud tarbijate määratluse, kaitstud tarbijate aastase gaasitarbimismahu ja selle gaasitarbimismahu protsentuaalse osakaalu gaasi aastasest lõpptarbimisest kõnealuses liikmesriigis. Kui liikmesriik lisab kaitstud tarbijate määratlusse artikli 2 lõike 5 punktis a või b osutatud kategooriad, täpsustab ta nendes kategooriatesse kuuluvate tarbijate gaasitarbimismahud ja kõigi nende tarbijarühmade osakaalu gaasi aastasest ***lõpptarbimisest***.

Pädev asutus määrab kindlaks maagaasiettevõtjad ja esitab nende üksikasjalikud andmed ennetavas tegevuskavas.

Gaasivarustuskindluse normi tagamiseks kavandatud uued mitteturupõhised meetmed peavad olema kooskõlas artikli 9 lõigetes 4–9 kehtestatud menetlusega.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus sätestatud kohustuse täitmiseks ***rakendada energiatõhususe meetmeid*** või asendada gaasi ***mõne*** muu energiaallikaga, ***sealhulgas taastuvate energiaallikatega***, kuivõrd saavutatakse sama kaitsetase.

2. Mis tahes suurem gaasivarustuskindluse norm, mis ületab lõike 1 punktides b ja c osutatud 30-päevast ajavahemikku, või mis tahes lisakohustus, mis on kehtestatud gaasivarustuskindlusega seotud põhjustel, põhineb riskihindamisel ■, kajastub ennetavas tegevuskavas ning:

- a) vastab artikli 8 lõikele 1;
- b) ei mõjuta negatiivselt mis tahes muu liikmesriigi võimet varustada gaasiga oma kaitstud tarbijaid vastavalt käesolevale artiklile riigis, piirkonnas või liidus esinevas hädaolukorras ning
- c) piirkonnas või liidus esinevas hädaolukorras vastab artikli 12 lõikele 5.

Komisjon võib nõuda põhjendust, mis kinnitab mis tahes esimeses lõigus osutatud meetme vastavust ***selles*** sätestatud tingimustele. ***Meetme kehtestanud liikmesriigi pädev asutus avalikustab sellise põhjenduse.***

Kõik ... ***[väljaannete talitus, palun lisada käesoleva määruse kohaldamise kuupäev]*** või ***hiljem vastuvõetavad käesoleva lõike esimese lõigu kohased uued mitteturupõhised*** meetmed peavad olema kooskõlas ***artikli*** 9 lõigetega 4–9 kehtestatud menetlusega.

3. Pädeva asutuse poolt vastavalt lõigetele 1 ja 2 määratud tähtaegade möödudes või lõikes 1 sätestatust karmimate olude korral püüavad pädevad asutused ja maagaasiettevõtjad võimalikult kaua säilitada gaasitarneid, eelkõige kaitstud tarbijatele.
4. Maagaasiettevõtjate kohustused käesolevas artiklis sätestatud gaasivarustuskindluse normide täitmiseks on mittediskrimineerivad ega koorma põhjendamatult neid ettevõtjaid.
5. Maagaasiettevõtjatel on lubatud täita käesolevale artiklile *tuginevaid* kohustusi vastavalt vajadusele kas piirkonna või liidu tasandil. Pädev asutus ei nõua käesolevas artiklis sätestatud gaasivarustuskindluse normide täitmist üksnes oma territooriumil asuva taristu põhjal.
6. Pädev asutus tagab, et kaitstud tarbijate varustamiseks luuakse tingimused energia siseturu nõuetekohast toimimist piiramata ja tarnete turuväärtusele vastavate hindadega.

Artikkel 7
Riskihindamine

1. 1. novembriks 2017 viib Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik läbi kogu liitu hõlmava gaasitarne- ja taristuhäire stsenaariumide matkimise. Matkimine hõlmab ***hädaolukorra gaasitarnekoridoride kindlaksmääramist ja hindamist ja selle käigus määratakse samuti kindlaks liikmesriigid, kes on suutelised käsitlema kindlakstehtud riske, sealhulgas veeldatud maagaasi osas.*** Gaasitarne- ja taristuhäire stsenaariumid ***ja matkimismetoodika*** määrab kindlaks Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik ***koostöös*** gaasikoordineerimisrühmaga. ***Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik tagab piisava läbipaistvuse taseme ja juurdepääsu stsenaariumide modelleerimisel kasutatud eeldustele.*** Kogu liitu hõlmava gaasitarne- ja taristuhäire stsenaariumide matkimist korraldatakse iga nelja aasta järel, v.a juhul, kui asjaolud nõuavad ***sagedamat*** ajakohastamist.
2. Iga I lisas loetletud ***riskirühma*** pädevad asutused hindavad ***riskirühma tasandil ühiselt („ühine riskihindamine“)*** kõiki asjakohaseid ***riskitegureid***, nagu loodusõnnetused ning tehnoloogia-, äri-, sotsiaal-, poliitika- ja muud ***riskid, mis võivad tuua kaasa gaasivarustuskindluse nende oluliste riikideüleste riskide realiseerumise, mille jaoks riskirühm loodi. Pädevad asutused võtavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud matkimise tulemusi arvesse riskihindamiste ettevalmistamisel ning ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamisel.***

Iga ***riskirühma*** pädevad asutused lepivad kokku koostöömehhanismis, mille abil teha ***ühist*** riskihindamist ja annavad gaasikoordineerimisrühmale kokkulepitud koostöömehhanismist aru ***üksteist*** kuud enne ***ühise*** riskihindamise ja ***selle*** ajakohastatud versioonidest teatamise tähtpäeva. ***Pädeva asutuse taotlusel*** võib komisjonil olla abilise roll ***ühise*** riskihindamise ette valmistamisel, eelkõige koostöömehhanismi kehtestamisel. Kui ***riskirühma*** pädevad asutused ei jõua koostöömehhanismi suhtes kokkuleppele, ***teeb*** komisjon ***pärast asjaomaste pädevate asutustega konsulteerimist*** ettepaneku kõnealuse ***riskirühma*** koostöömehhanismi kohta. ***Asjaomased pädevad asutused lepivad kokku riskirühma koostöömehhanismis, võttes täiel määral arvesse komisjoni ettepanekut.***

Kümme kuud enne ***ühisest*** riskihindamisest ***või selle*** ajakohastatud versioonidest teatamise tähtpäeva jagavad ja ajakohastavad kõik pädevad asutused kokkulepitud

koostöömehhanismi raames kõiki riigisiseseid andmeid, mis on vajalikud **ühise** riskihindamise tegemiseks, **eelkõige** lõike 4 punktis c osutatud eri stsenaariumide arvessevõtmiseks.

3. ***Liikmesriigi pädev asutus hindab riiklikul tasandil kõiki asjaomaseid riske („riiklik riskihindamine“), mis mõjutavad gaasivarustuskindlust. Hindamine peab olema täielikult kooskõlas ühis(t)e riskihindamis(t)e eelduste ja tulemustega.***
4. ***Käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 osutatud riskihindamised viiakse läbi, kui see on asjakohane,***
 - a) kasutades artiklites 5 ja 6 kindlaks määratud norme. Riskihindamises esitatakse valemi N–1 alusel tehtavat arvutust riigi tasandil ja sellesse lisatakse ***vajaduse korral*** valemi N–1 alusel tehtav arvutus piirkonna tasandil. Samuti tuleb riskihindamises kirjeldada kasutatud eeldusi, sh ***vajaduse korral*** neid, mida kasutatakse valemi N–1 alusel tehtavates arvutustes piirkonna tasandil, ja sellisteks arvutusteks vajalikke andmeid. Valemi N–1 alusel riigi tasandil tehtava arvutuse puhul matkitakse ***riigi territooriumil hüdraulilist mudelit*** kasutava suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu tegevuse häiret ja tehakse valemi N–1 alusel arvutus, kus gaasivaru on 30 % ja 100 % ***koguvõimsusest***;

- b) võttes arvesse kõiki asjakohaseid riiklikke ja **riigiüleseid** eripärasid, eelkõige turu suurust, võrgu konfiguratsiooni, tegelikke vooge, sh väljavoolu asjaomastest liikmesriikidest, tegeliku kahe-suunalise gaasivoo võimalikkust, hõlmates ka sellest tulenevat ülekandesüsteemi tugevdamise võimalikku vajadust, olemasolevat tootmisvõimsust, hoidlate mahtu ja gaasi tähtsust energiaallikate kogumis, eelkõige seoses kaugkütte ja elektritootmisega ning tööstuse toimimise jaoks, samuti ohutusalaseid ja gaasi kvaliteedi küsimusi;
- c) lähtudes mitmesugustest erandlikult suure gaasinõudluse ja gaasitarnehäire stsenaariumidest, kusjuures arvesse võetakse nende varasemat esinemist ning esinemise tõenäosust, aastaaega, sagedust ja kestust, samuti hinnatakse selliste olukordade esinemise võimalikke tagajärgi, nt järgmist:
 - i) gaasivarustuskindluse seisukohast vajaliku taristu, eelkõige ülekandetaristu, gaasihoidlate või veeldatud maagaasi terminalide, sh valemi $N-1$ alusel tehtavaks arvutuseks kindlaksmääratud suurima gaasitaristu häire ning
 - ii) kolmandate riikide tarnijate tarnehäired ja vajaduse korral geopoliitilised riskid;

- d) selgitades välja **riskirühma** liikmesriikide ja vajaduse korral ka teiste liikmesriikide **või teiste riskirühmade** vaheliste riskide koosmõju ja vastastikune suhe, sealhulgas võrkudevaheliste ühenduste, piiriüleste tarnete, gaasihoidlatele piiriülese juurdepääsu ja gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse osas;
- e) **võttes arvesse riske, mis on seotud gaasivarustuskindluse seisukohalt olulise taristu kontrolliga, niivõrd, kuivõrd need riskid võivad endas kätkeja muu hulgas investeeringute nappuse, mitmekesistamispüüdluste nurjamise, olemasolevate taristute väärkasutamise või liidu õigusaktide nõuete rikkumise riske;**
- f) võttes arvesse iga piiripunkti maksimaalset sisend- ja väljundvõimsust ning hoidlate eri täituvust.

5. Ühised ja riiklikud **riskihindamised tehakse vastava** IV või V lisas esitatud vormi kohaselt. **Vajaduse korral võivad liikmesriigid lisada täiendavat teavet.** Komisjonil on **pärast gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerimist** õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 19 vastu delegeeritud õigusakte IV ja V lisas esitatud vormide muutmiseks, **et võtta arvesse käesoleva määruse kohaldamise käigus saadud kogemusi, ja vähendada liikmesriikide halduskoormust.**
6. Maagaasiettevõtjad, gaasi tööstustarbijad, gaasi kodu- ja tööstustarbijate huve esindavad asjakohased tarbijaorganisatsioonid, liikmesriigid ja riiklikud reguleerivad asutused, kui nad ei ole pädevad asutused, teevad koostööd pädevate asutustega ning esitavad neile taotluse korral kõik ühisteks ja riiklikeks **riskihindamisteks** vajalikud andmed.
7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni 1. oktoobriks 2018 kõigi **riskirühma** liikmesriikide poolt kokku lepitud **esimesest ühisest** riskihindamisest **ja riiklikest riskihindamistest.** **Riskihindamisi** ajakohastatakse **seejärel** iga nelja aasta järel, v.a juhul, kui asjaolud nõuavad sagedasemat ajakohastamist. **Riskihindamistes** võetakse arvesse artiklis 5 määratletud taristunormi täitmiseks vajalike investeeringute edenemist ja uute alternatiivlahenduste rakendamisel esinenud riigispetsiifilisi probleeme. Samuti tuginetakse **nende puhul** kogemustele, mis saadakse artikli 10 lõike 3 kohasel hädaolukorra lahendamise kavade matkimisel.

Artikkel 8

Ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava väljatöötamine

1. Ennetavates tegevuskavades ja hädaolukorra lahendamise kavades sisalduvad **gaasivarustuskindluse** tagamise meetmed määratakse kindlaks selgelt ning need peavad olema läbipaistvad, proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad, need ei tohi põhjendamatult moonutada konkurentsi ega takistada gaasi siseturu tõhusat toimimist ega ohustada gaasivarustuskindlust teistes liikmesriikides ega kogu liidus.
2. Iga **liikmesriigi** pädev **asutus** töötab pärast konsulteerimist maagaasiettevõtjatega, gaasi kodu- ja tööstustarbijate huve esindavate asjakohaste tarbijaorganisatsioonidega, sh elektritootjad ja **elektri põhivõrguettevõtjad**, ning riikliku reguleeriva **asutusega**, kui *see ei ole* pädev **asutus**, välja järgmised kavad ■ :
 - a) ennetav tegevuskava, milles on vastavalt artiklile 9 esitatud meetmed, mis on **vajalikud** ühistes ja riiklikes riskihindamistes väljaselgitatud riskide ■ kõrvaldamiseks või leevendamiseks, samuti meetmed, mis seonduvad nendes riskihindamistes sisalduvate energiatõhususe ja nõudlusega seotud meetmete mõjuga;

- b) hädaolukorra lahendamise kava, milles on vastavalt artiklile 10 esitatud meetmed gaasitarnehäire kõrvaldamiseks või selle mõju leevendamiseks.

3. Ennetav tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava peavad sisaldama piirkondlikku peatükki või mitut piirkondlikku peatükki, kui mõni liikmesriik on eri I lisas määratletud riskirühmade liige.

Kõik riskirühma liikmesriigid töötavad piirkondlikud peatükid ühiselt välja enne nende lisamist vastavatesse riiklikesse kavadesse. Komisjon tegutseb vahendajana võimaldamaks, et piirkondlikud peatükid ühiselt suurendaksid gaasivarustuskindlust kogu liidus, ei põhjustaks vastuolusid ning kõrvaldaks kõik koostööd takistavad asjaolud.

Piirkondlikud peatükid sisaldavad asjakohaseid ja tõhusaid piiriüleseid meetmeid, sealhulgas seoses veeldatud maagaasiga, mille puhul on nõutav ühe sama või mitme erineva riskirühma meedet rakendavate liikmesriikide (keda meetmed puudutavad) kokkulepe, võttes aluseks artikli 7 lõikes 1 osutatud matkimise ning ühise riskihindamise.

4. ■ Pädevad asutused annavad gaasikoordineerimisrühmale korrapäraselt aru ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava, *eelkõige piirkondlike peatükkide*, ettevalmistamisel ja vastuvõtmisel tehtud edusammudest. Eelkõige *lepivad* pädevad asutused *kokku koostöömehhanismis ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava ettevalmistamiseks, sealhulgas kavade projektide vahetamiseks. Nad annavad gaasikoordineerimisrühmale sellise* kokkulepitud koostöömehhanismi kohta aru *16* kuud enne *kõnealustes* kavades ja nende ajakohastatud versioonides *kokkuleppimise* tähtaega.

Komisjonil võib olla abilise roll ennetavate *tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise* kavade koostamisel, eelkõige koostöömehhanismi kehtestamisel. Kui *riskirühma* pädevad asutused ei jõua koostöömehhanismi suhtes kokkuleppele, *teeb* komisjon ettepaneku kõnealuse *riskirühma* koostöömehhanismi kohta. *Asjaomased pädevad asutused lepivad kokku riskirühma koostöömehhanismis, võttes arvesse komisjoni ettepanekut. Pädevad asutused* tagavad ennetavate *tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise* kavade rakendamise korrapärase järelevalve.

5. Ennetav tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava töötatakse välja kooskõlas VI ja VII lisas esitatud vormidega. Komisjonil on **pärast gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerimist** õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 19 vastu delegeeritud õigusakte VI ja VII lisas esitatud vormide muutmiseks, **et võtta arvesse käesoleva määruse kohaldamise käigus saadud kogemusi ja vähendada liikmesriikide halduskoormust.**
6. **Naaberliikmesriikide pädevad asutused konsulteerivad omavahel õigel ajal, et tagada ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade sidusus.**

Iga riskirühma pädevad asutused vahetavad omavahel ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade projekte, tehes koostööettepanekuid, hiljemalt viis kuud enne kavade esitamise tähtpäeva.

Lõikes 3 osutatud piirkondlike peatükkide lõplikes versioonides lepivad kokku riskirühma kõik liikmesriigid. Ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad sisaldavad samuti riiklikke meetmeid, mis on vajalikud piirkondlikes peatükkides sätestatud piiriüleste meetmete rakendamiseks ja elluviimiseks.

7. Ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad ■ avalikustatakse ja nendest teatatakse komisjonile hiljemalt 1. märtsil 2019. ■ Komisjon teavitab gaasikoordineerimisrühma kavadest teatamisest ja avaldab need oma veebisaidil.

■ Komisjon hindab kavasid nelja kuu jooksul pärast pädevatelt asutustelt sellekohase teate saamist ja võtab arvesse ■ gaasikoordineerimisrühmas väljendatud seisukohti.

8. Komisjon esitab pädevale *asutusele* arvamuse ja soovitusel vaadata läbi asjakohane ennetav tegevuskava või hädaolukorra lahendamise kava, kui esineb üks või enam järgmistest asjaoludest:

- a) *see* ei ole riskihindamisel väljaselgitatud riskide leevendamiseks tõhus;
- b) *see* ei ole kooskõlas hinnatud riskistsenaariumidega või teise *liikmesriigi või riskirühma* kavadega;
- c) *see ei ole kooskõlas lõikes 1 sätestatud konkurentsi põhjendamatu* moonutamise ja ■ siseturu *tõhusa* toimimise takistamise keeluga, *või*
- d) *see* ei ole kooskõlas käesoleva määruse või muude liidu õiguse sätetega.

■

9. Kolme kuu jooksul pärast lõikes **8** osutatud komisjoni arvamusest teatamist teatab asjaomane pädev **asutus** komisjonile muudetud ennetavast tegevuskavast või hädaolukorra lahendamise kavast või teavitab komisjoni põhjustest, miks **ta** soovitustega ei nõustu.

Kui **lõikes 8 osutatud elementidega seonduvalt** kokkuleppele ei jõuta, võib komisjon **nelja** kuu jooksul pärast pädevalt **asutuselt** vastuse saamist **oma taotluse tagasi võtta või pidada kohtumise pädeva asutusega ning kui komisjon peab seda vajalikuks, kutsuda kokku gaasikoordineerimisrühma kõnealuse küsimuse arutamiseks. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma taotlust** ennetavat tegevuskava või hädaolukorra lahendamise kava **muuta. Asjaomane pädev asutus võtab komisjoni üksikasjalikku põhjendust täiel määral arvesse.**

Kui see on asjakohane, avalikustab asjaomane pädev asutus viivitamata muudetud ennetava tegevuskava või hädaolukorra lahendamise kava **ning kohandab vastavalt mis tahes riiklikku kava ja avalikustab selle.**

Kui asjaomase pädeva asutuse lõplik seisukoht erineb komisjoni üksikasjalikust põhjendusest, esitab ja avalikustab kõnealune pädev asutus oma seisukoha aluseks oleva põhjenduse koos oma seisukoha ja komisjoni üksikasjaliku põhjendusega kahe kuu jooksul pärast komisjoni üksikasjaliku põhjenduse kättesaamist.

10. *Uute mitteturupõhiste meetmete puhul, mis on vastu võetud ... [väljaannete talitus, palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev] või hiljem, kohaldatakse artikli 9 lõigetes 4, 6, 8 ja 9 sätestatud menetlust.*
11. Tagatakse tundliku äriteabe konfidentsiaalsus.
12. Ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad, mis on välja töötatud määruse (EL) nr 994/2010 alusel ja mida on *kõnealuse määruse kohaselt* ajakohastatud, kehtivad seni, kuni esimest korda kehtestatakse *käesoleva artikli* lõikes 1 osutatud ennetavad tegevuskavad ja hädaolukorra lahendamise kavad.

Artikkel 9
Ennetava tegevuskava sisu

1. Ennetav tegevuskava sisaldab järgmist:
- a) riskihindamise tulemused ja kokkuvõte vaatlusalustest stsenaariumidest, nagu on osutatud artikli 7 lõike 4 punktis c;
 - b) kaitstud tarbijate ■ määratlus ja artikli 6 lõike 1 teises lõigus kirjeldatud teave;
 - c) artiklite 5 ja 6 kohaste ■ taristu- ja gaasivarustuskindluse normide täitmiseks vajalikud meetmed, mahud ja võimsused, sh vajaduse korral ka see, mil määral nõudlusega seotud meetmetega on võimalik õigel ajal ja piisavalt hüvitada artikli 5 lõikes 2 osutatud gaasitarnehäiret; piirkonnale ühist huvi pakkuva suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu kindlaksmääramine artikli 5 lõike 3 kohaldamisel; vajalikud gaasimahud kaitstud tarbijate kategooriate ja stsenaariumide kaupa, nagu on osutatud artikli 6 lõikes 1, ning kõik artikli 6 lõike 2 alusel suurendatud gaasivarustuskindluse normid, sh põhjendus, mis kinnitab artikli 6 lõikes 2 esitatud tingimuste täitmist, ja vastavalt artikli 11 lõikele 3 suurema varustuskindlusnormi ajutise vähendamise mehhanismi või lisakohustuse kirjeldus;

- d) maagaasiettevõtjatele, **vajaduse korral elektriettevõtjatele**, ja muudele asjakohastele organitele määratud kohustused, mis võivad mõjutada gaasivarustuskindlust, nt gaasisüsteemi ohutu käitamise kohustused;
- e) muud riskihindamisel väljaselgitatud riskide kõrvaldamiseks mõeldud ennetavad meetmed (näiteks meetmed, mis on seotud vajadusega tõhustada ühendusi naaberliikmesriikide võrkude vahel, **parandada veelgi energiatõhusust ja vähendada gaasinõudlust**, ning võimalusega mitmekesistada vajaduse korral gaasitarneteid ja -allikaid ning vajaduse korral **piirkondlikult kasutada olemasolevaid gaasireserve ja veeldatud maagaasi võimsusi**), et säilitada gaasivarustus kõikidele tarbijatele võimalikult suures ulatuses;
- f) teave kavas sisalduvate meetmete majandusliku mõju, tulemuslikkuse ja tõhususe kohta, sh punktis k osutatud kohustused;
- g) selle kirjeldus, kuidas kavas sisalduvad meetmed mõjutavad energia siseturu ja riikide turgude toimimist, sh punktis k osutatud kohustused;

- h) meetmete keskkonna- ja tarbijamõju kirjeldus;
- i) teiste liikmesriikidega tehtava koostöö mehhanismid, sh ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade ettevalmistamise ja rakendamise mehhanismid;
- j) teave, mis käsitleb olemasolevaid ja tulevasi võrkudevahelisi ühendusi **ja taristut**, sh selliseid, mis tagavad juurdepääsu **siseturule**, piiriüleseid voogusid, piiriülest juurdepääsu gaasihoidlatele ja maagaasi veeldusjaamadele ning gaasi kahesuunalise transportimise võimekust, seda eelkõige hädaolukorras;
- k) teave kõikide gaasivarustuskindlusega seotud avaliku teenindamise kohustuste kohta.

Välja võib jätta riskihindamiste käigus saadud elutähtsa teabe esimese lõigu punktide a, c ja d kohta, mis avaldamise korral võib ohustada gaasivarustuskindlust.

- 2. Ennetava tegevuskava, eelkõige artiklis 5 sätestatud taristunormi täitmise meetmete puhul võetakse arvesse kogu liitu hõlmavat kümneaastast võrgu arengukava, mille on koostanud Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik kooskõlas määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 8 lõikega 10.

3. Ennetav tegevuskava tugineb eelkõige turumeetmetele, see ei tekita põhjendamatut koormust maagaasiettevõtjatele ega mõjuta negatiivselt gaasi siseturu toimimist.
4. **Liikmesriigid, eelkõige nende pädevad asutused, tagavad, et kõik uued** ennetavad mitteturupõhised meetmed, **näiteks need, millele on osutatud VIII lisas** ning mis on vastu võetud ... **[väljaannete talitus, palun lisada** käesoleva määruse jõustumise **kuupäev]** **või hiljem, olenemata sellest, kas need on osa ennetavast tegevuskavast või mitte, vastavad artikli 6 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud kriteeriumidele.**
5. **Pädev asutus avalikustab kõik lõikes 4 osutatud meetmed, mida ei ole veel ennetavasse tegevuskavasse lisatud, ning edastab komisjonile selliste meetmete kirjelduse ja teavitab komisjoni kõigi selliste meetmete mõjust riiklikule gaasiturule ning võimaluse korral ka teiste liikmesriikide gaasiturgudele.**
6. **Kui komisjonil on kahtlusi, kas käesoleva artikli lõikes 4 osutatud meede vastab artikli 6 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud kriteeriumidele, palub ta asjaomaselt liikmesriigilt teadet mõjuhinnangu kohta.**

7. **Lõike 6 kohaselt läbiviidud mõjuhindangus** käsitletakse vähemalt järgmisi aspekte:

- a) **võimalik** mõju **■** riigi maagaasiturule arengule ja konkurentsile riigi tasandil;
- b) **võimalik** mõju **■** gaasi siseturule;
- c) võimalik mõju naaberliikmesriikide gaasivarustuskindlusele, eelkõige selliste meetmete puhul, mis võiksid vähendada piirkonna turgude likviidsust või piirata gaasivooge naaberliikmesriikidesse;
- d) kulud ja kasu **■**, hinnatuna alternatiivsete turupõhiste meetmetega võrreldes;
- e) hinnang vajaduse ja proportsionaalsuse kohta **■** võrreldes võimalike turupõhiste meetmetega;
- f) **hinnang selle kohta, kas meede tagab** võrdsed võimalused kõikidele turuosalistele;
- g) kavandatud meetme järkjärgulise lõpetamise strateegia, meetme eeldatav kestus ning asjakohane läbivaatamise ajakava.

Punktides a ja b osutatud analüüsid teeb riiklik reguleeriv *asutus*. Pädev asutus avaldab mõjuhindangu ■ ning teatab sellest komisjonile. ■

8. *Kui komisjon on mõjuhindangule tuginedes seisukohal, et meede tõenäoliselt ohustab gaasivarustuskindlust teistes liikmesriikides või liidus, teeb ta nelja kuu jooksul pärast mõjuhindangust teatamist otsuse, millega nõutakse vajalikul määral meetme muutmist või tühistamist ■ .*

Vastuvõetud meede jõustub alles siis, kui komisjon on selle heaks kiitnud või kui seda on muudetud vastavalt komisjoni otsusele.

Neljakuuline ajavahemik algab alates lõpliku teate kättesaamisele järgnevast päevast. Neljakuulist ajavahemikku võib komisjoni ja pädeva asutuse nõusolekul pikendada.

9. *Kui komisjon on mõjuhindangule tuginedes seisukohal, et meede ei ole kooskõlas artikli 6 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud kriteeriumidega, võib ta nelja kuu jooksul pärast mõjuhindangust teatamist esitada arvamuse. Kohaldatakse artikli 8 lõigetes 8 ja 9 sätestatud menetlust.*

Neljakuuline ajavahemik algab alates lõpliku teate kättesaamisele järgnevast päevast. Neljakuulist ajavahemikku võib komisjoni ja pädeva asutuse nõusolekul pikendada.

10. Artikli 8 lõiget 9 kohaldatakse samuti kõikidele käesoleva artikli lõigete 6–9 kohaselt võetud meetmetele.
11. Ennetav tegevuskava ajakohastatakse pärast 1. märtsi 2019 iga nelja aasta järel või sagedamini, kui asjaolud seda nõuavad, või komisjoni taotlusel. Ajakohastatud kava kajastab ajakohastatud riskihindamise ja artikli 10 lõike 3 kohase katsetamise tulemusi. Ajakohastatud kava suhtes kohaldatakse artiklit 8 .

Artikkel 10

Hädaolukorra lahendamise kava sisu

1. Hädaolukorra lahendamise kava:
- a) lähtub artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemetest;

- b) määrab kindlaks maagaasiettevõtjate, **vajaduse korral elektri pölvõrguettevõtjate**, ja gaasi tööstustarbijate, sh asjaomaste elektritootjate ülesanded ja kohustused, võttes arvesse seda, kuivõrd erinevas ulatuses mõjutavad neid gaasitarnehäired, ning nende koostöö asjaomaste pädevate asutuste ja vajaduse korral liikmesriikide reguleerivate asutustega kõikidel artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemetel;
- c) määrab kindlaks pädevate asutuste ülesanded ja kohustused ning selliste muude organite ülesanded ja kohustused, kellele on delegeeritud ülesandeid vastavalt artikli 3 lõikele 2, kõikidel artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemetel;
- d) tagab, et maagaasiettevõtjatel ja gaasi tööstustarbijatel, sh asjakohastel elektritootjatel, oleks piisavalt võimalusi artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemetel reageerimiseks;
- e) määrab vajaduse korral kindlaks meetmed ja tegevused, mis on vajalikud selleks, et leevendada gaasitarnehäire võimalikku mõju kaugküttega ja gaasist toodetud elektrienergiaga varustamisele, **sealhulgas kasutades integreeritud vaatenurka elektri- ja gaasisüsteemide vahelisele energiasüsteemide toimimisele, kui see on asjakohane**;

- f) kehtestab artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemete jaoks üksikasjalikud menetlused ja meetmed, sh vastavad teabevahetuse mehhanismid;
- g) nimetab kriisijuhi ja määrab kindlaks tema ülesanded;
- h) selgitab välja, kuidas turupõhised meetmed aitavad tulla toime häireolukorraga ja leevendada hädaolukorda;
- i) selgitab välja häireolukorra jaoks kavandatud või sellises olukorras rakendatavate mitteturupõhiste meetmete panus ja hinnata, kuivõrd on selliste mitteturupõhiste meetmete kasutamine vajalik kriisiga toimetulekuks. Mitteturupõhiste meetmete mõju hinnatakse ja nende rakendamise menetlused määratakse kindlaks. Mitteturupõhiseid meetmeid kasutatakse alles siis, kui üksnes turupõhiste meetmetega ei ole enam võimalik tagada tarneid, seda eelkõige kaitstud tarbijatele, või artikli 13 kohaldamiseks;
- j) kirjeldab artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemetel rakendatavaid mehhanisme, mille alusel tehakse koostööd teiste liikmesriikidega, **ning pädevate asutuste vahelist teabevahetuskorda;**
- k) kirjeldab üksikasjalikult, millised aruandluskohustused on maagaasi- **ja, kui see on asjakohane, elektriettevõtjatel** häire- ja hädaolukorra tasemetel;

- l) kirjeldab tehnilist või õiguskorda, mis on kehtestatud selleks, et vältida gaasijaotus- või -ülekandevõrguga ühinenud tarbijate, kes ei ole kaitstud tarbijad, põhjendamatut gaasitarbimist.
- m) kirjeldab tehnilist, **õigus-** ja finantskorda, mis on kehtestatud artiklis 13 sätestatud solidaarsuskohustuste kohaldamiseks;
- n) hindab gaasikoguseid, mida võiksid tarbida solidaarsuse alusel kaitstud tarbijad, hõlmates vähemalt artikli 6 lõikes 1 kirjeldatud juhte.**
- o) koostab selliste meetmete loetelu, mida võetakse gaasi kättesaadavaks tegemiseks hädaolukorras, sh nendes meetmetes osalejate vahelised kaubanduslepingud ja hüvitusmehhanismid maagaasiettevõtjatele, kui see on vajalik, võttes nõuetekohaselt arvesse tundlike andmete konfidentsiaalsust. Kõnealused meetmed võivad hõlmata liikmesriikide ja/või maagaasiettevõtjate vahelisi piiriüleseid lepinguid.

Põhjendamatut gaasitarbimise vältimiseks esimese lõigu punktis l osutatud hädaolukordades või artikli 11 lõikes 3 või artiklis 13 osutatud meetmete kohaldamiseks annab asjaomase liikmesriigi pädev asutus tarbijatele, kes ei ole kaitstud tarbijad, teada, et nad peavad oma gaasitarbimise peatama või seda vähendama, tekitamata seejuures tehniliselt ohtlikke olukordi.

2. Hädalukorra lahendamise kava ajakohastatakse pärast 1. märtsi 2019 iga nelja aasta järel või sagedamini, kui asjaolud seda nõuavad, või kui komisjon taotleb. Ajakohastatud kava kajastab ajakohastatud riskihindamist ja **käesoleva** artikli lõike 3 kohase katsetamise tulemusi. Ajakohastatud kava suhtes kohaldatakse **artikli 8** lõikeid 4–11.
3. Hädalukorra lahendamise kavas sisalduvaid meetmeid, tegevusi ja menetlusi katsetatakse vähemalt **üks kord** nende nelja aasta jooksul, mille järel tuleb kava kooskõlas lõikega 2 ajakohastada. Hädalukorra lahendamise kava katsetamiseks matkib **pädev asutus** vastavalt hädalukorra lahendamise kavale suure ja keskmise mõjuga stsenaariume ja reaalses reageerimist. Pädev **asutus** esitab katsetulemused gaasikoordineerimisrühmas.
4. Hädalukorra lahendamise kavaga tagatakse, et piiriülene juurdepääs taristule kooskõlas määrusega (EÜ) nr 715/2009 säilib hädalukorras tehniliste ja ohutusalaste võimaluste piires ning et ei kehtestata mingeid meetmeid, mis põhjendamatult vähendavad piiriülest gaasivoogu.

Artikkel 11

Kriisiolukorra väljakuulutamise

1. Kehtestatakse järgmised kolm kriisitaset:
 - a) varajase hoiatamise tase („varajane hoiatamine“): on olemas konkreetne, tõsiselt võetav ja usaldusväärne teave, et võib toimuda sündmus, mille tagajärjel halveneb gaasitarneolukord tõenäoliselt märkimisväärselt ja mis toob tõenäoliselt kaasa häire- või hädaolukorraseme väljakuulutamise; varajase hoiatamise taseme võib käivitada varase hoiatamise mehhanism;
 - b) häireolukorra tase („häireolukord“): on tekkinud gaasitarnehäire või erandlikult suur gaasinõudlus, mille tagajärjel halveneb gaasitarneolukord märkimisväärselt, kuid turg suudab kõnealuse häire või nõudlusega toime tulla ilma, et oleks vaja kasutada mitteturupõhiseid meetmeid;
 - c) hädaolukorra tase („hädaolukord“): esineb erandlikult suur gaasinõudlus või märkimisväärne gaasitarnehäire või gaasitarneolukorra muu märkimisväärne häire ning on rakendatud kõiki asjakohaseid turumeetmeid, kuid gaasivarustus ei ole piisav, et rahuldada ülejäänud gaasinõudlust, mistõttu tuleb täiendavalt kasutusele võtta mitteturupõhised meetmed, et eelkõige kindlustada gaasitarned kaitstud tarbijatele vastavalt artiklile 6.

2. Kui pädev asutus kuulutab välja mõne lõikes **1** osutatud kriisitaseme, teatab ta sellest viivitamata komisjonile **ning nende liikmesriikide pädevatele asutustele, kellega nimetatud pädeva asutuse liikmesriik on otse ühendatud**, ning esitab **neile** kogu vajaliku teabe, eelkõige teabe meetmete kohta, mida ta kavatseb võtta. Hädaolukorra puhul, mis võib tingida abipalve liidule ja selle liikmesriikidele, teatab asjaomase liikmesriigi pädev asutus sellest viivitamata komisjoni juures tegutsevale hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskusele.
3. Kui liikmesriik on välja kuulutanud hädaolukorra **ja teatanud, et piiriülesed meetmed on vajalikud**, vähendatakse teistes **samasse riskirühma kuuluvates** liikmesriikides maagaasiettevõtjatele **artikli 6 lõike 2 alusel** kehtestatud suuremat gaasivarustuskindluse normi või lisakohustust ajutiselt artikli 6 lõikes 1 kehtestatud tasemele.

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud kohustuste kohaldamine lõpetatakse kohe, kui pädev asutus kuulutab hädaolukorra lõppenuks või kui komisjon järeldab lõike 8 esimese lõigu kohaselt, et hädaolukorra väljakuulutamine ei ole põhjendatud või ei ole enam põhjendatud.

4. Kui pädev asutus kuulutab välja hädaolukorra ■ , võtab ta hädaolukorra lahendamise kavas eelnevalt kindlaks määratud meetmed ning annab sellest viivitamata teada komisjonile ja **riskirühma** riikide **pädevatele asutustele ning nende liikmesriikide pädevatele asutustele, kellega nimetatud pädeva asutuse liikmesriik on otse ühendatud**, eelkõige annab ta teada meetmetest, mida ta kavatseb võtta. Pädev asutus võib nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võtta meetmeid, millega kaldutakse kõrvale hädaolukorra lahendamise kavast. Pädev asutus teavitab viivitamata komisjoni ning tema **I lisas sätestatud riskirühma pädevaid asutusi ja nende liikmesriikide pädevaid asutusi, kellega nimetatud pädeva asutuse liikmesriik on otse ühendatud**, kõikidest sellistest meetmetest ja põhjendab neid.
5. **Ülekandesüsteemi haldur tagab, et naaberliikmesriigis hädaolukorra väljakuulutamisel eelistatakse kõnealuse liikmesriigi ühenduspunkti võimsust konkureerivale võimsusele hoidlasse viivates väljundpunktides, sõltumata sellest, kas tegemist on püsiva või katkestatava võimsusega ja kas see on reserveeritud enne hädaolukorda või selle ajal. Eelistatud võimsuse süsteemi kasutaja maksab viivitamata püsiva võimsuse süsteemi kasutajale õiglast hüvitist eelistamisest tingitud rahalise kahju eest, sealhulgas hüvitab ta proportsionaalselt katkestatud püsiva ühenduse katkestamisest tingitud kulud. Hüvitise kindlaksmääramise ja maksmise protsess ei mõjuta eelisõiguse reegli rakendamist.**
6. Liikmesriigid ja eelkõige pädevad asutused tagavad, et
- a) ei võeta meetmeid, mis piiravad mis tahes ajal põhjendamatult gaasivooge siseturul;
 - b) ei võeta meetmeid, mis tõenäoliselt võivad tõsiselt kahjustada mõne teise liikmesriigi varustamist gaasiga, ning et

- c) piiriülene juurdepääs taristule kooskõlas määrusega (EÜ) nr 715/2009 säilib vastavalt hädaolukorra lahendamise kavale niivõrd, kuivõrd see on tehnika ja ohutuse seisukohast võimalik.

7. *Hädaolukorras ja mõistliku põhjuse korral võib liikmesriik asjaomase elektri või gaasi ülekandesüsteemi halduri taotlusel otsustada eelistada teatavatele kriitilise tähtsusega gaasielektrijaamadele suunatud gaasitarneid teatavatele kaitstud tarbijate kategooriatele suunatud gaasitarnetele, kui gaasitarnete puudumine sellistele kriitilise tähtsusega gaasielektrijaamadele võib põhjustada kas*

a) *tõsist kahju elektrisüsteemi toimimisele või*

b) *takistada tootmist ja/või gaasi transporti.*

Liikmesriigid tuginevad iga sellise meetme puhul riskihindamisele.

Esimeses lõigus osutatud kriitilise tähtsusega gaasielektrijaamad määratakse üheselt kindlaks koos võimalike gaasikogustega, mille suhtes kohaldataks sellist meetet, ning need lisatakse ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade piirkondlikesse peatükkidesse. Nende kindlaksmääramine toimub tihedas koostöös asjaomaste liikmesriikide elektrisüsteemi ja gaasisüsteemi ülekandesüsteemi halduritega.

8. Komisjon kontrollib niipea kui võimalik, kuid igal juhul viie päeva jooksul **pärast pädevalt asutuselt** lõikes 2 osutatud ■ teabe saamisest, kas hädaolukorra väljakuulutamine on põhjendatud lõike 1 punkti c kohaselt ja kas võetud meetmed järgivad võimalikult täpselt hädaolukorra lahendamise kavas loetletud meetmeid ega koorma põhjendamatult maagaasiettevõtjaid ja kas need on kooskõlas lõikega 6. Komisjon võib **mõne teise** pädeva asutuse või maagaasiettevõtjate taotlusel või omal algatusel paluda pädeval asutusel meetmeid muuta, kui need on vastuolus käesoleva lõike esimeses lauses osutatud tingimustega. Komisjon võib pädevalt asutuselt taotleda ka hädaolukorra lõpetamist, kui komisjon **ei pea** hädaolukorra väljakuulutamist põhjendatuks või ei pea seda enam põhjendatuks vastavalt lõike 1 punktile c.

Kolme päeva jooksul alates kuupäevast, mil komisjon taotles meetmete muutmist, muudab pädev asutus neid ja teatab sellest komisjonile või põhjendab komisjonile, miks ta muutmistaotlusega ei nõustu. Viimasel juhul võib komisjon kolme päeva jooksul oma taotlust muuta, selle tagasi võtta või küsimuse arutamiseks pidada kohtumise pädeva asutusega või vajaduse korral asjaomaste pädevate asutustega, ning kui komisjon peab seda vajalikuks, gaasikoordineerimisrühmaga. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma taotlust meetmeid muuta. Pädev asutus võtab komisjoni seisukohta täiel määral arvesse. Kui pädeva asutuse lõplik otsus erineb komisjoni seisukohast, põhjendab pädev asutus oma otsust.

9. *Kui pädev asutus kuulutab ühe lõikes 1 osutatud kriisitaseme lõppenuks, teatab ta sellest nii komisjonile kui ka nende liikmesriikide pädevatele asutustele, kellega nimetatud pädeva asutuse liikmesriik on otse ühendatud.*

Artikkel 12

Piirkondlikule ja liidu hädaolukorrale reageerimine

1. Komisjon võib hädaolukorra välja kuulutanud pädeva asutuse taotlusel ja pärast artikli 11 lõike 8 kohast kontrollimist välja kuulutada piirkondliku või liidu hädaolukorra.

Komisjon kuulutab olenevalt olukorrast välja kas piirkondliku või liidu hädaolukorra vähemalt kahe hädaolukorra välja kuulutanud pädeva asutuse taotlusel ja pärast artikli 11 lõike 8 kohast kontrollimist ning juhul, kui kõnealuste hädaolukordade põhjused on omavahel seotud.

Alati, kui komisjon kuulutab välja piirkondliku või liidu hädaolukorra, kogub ta teistelt pädevatelt asutustelt saadud seisukohti ja võtab nõuetekohaselt arvesse kogu nende poolt esitatud asjakohast teavet, kasutades selleks kõnealuses olukorras kõige sobivamaid sidevahendeid. Kui komisjon otsustab hindamisele toetudes, et piirkondliku või liidu hädaolukorra alus ei ole enam selle väljakuulutamiseks piisav, kuulutab komisjon piirkondliku või liidu hädaolukorra lõppenuks ning põhjendab oma otsust ja teatab sellest nõukogule.

2. Komisjon kutsub kokku gaasikoordineerimisrühma kohe pärast piirkondliku või liidu hädaolukorra väljakuulutamist. ■
3. Piirkondlikus või liidu hädaolukorras koordineerib komisjon pädevate asutuste meetmeid ning võtab täielikult arvesse gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerides saadud asjakohast teavet ja konsulteerimistulemusi. Eelkõige teeb komisjon järgmist:
 - a) tagab teabevahetuse;
 - b) tagab liikmesriikide ja piirkondade tasandil võetud meetmete kooskõla ja tõhususe liidu tasandi meetmete suhtes;
 - c) koordineerib meetmeid seoses kolmandate riikidega.
4. Komisjon võib kutsuda kokku kriisiohjerühma, kuhu kuuluvad artikli 10 lõike 1 punktis g osutatud kriisijuhid hädaolukorras liikmesriikidest. Komisjon võib kokkuleppel kriisijuhtidega kutsuda osalema muid asjaomaseid sidusrühmi. Komisjon tagab gaasikoordineerimisrühma korrapärase teavitamise kriisiohjerühma tööst.

5. Liikmesriigid ja eelkõige pädevad asutused tagavad, et
- a) ei võeta meetmeid, mis piiravad mis tahes ajal põhjendamatult gaasivooge siseturul, eelkõige gaasivooge mõjutatud turgudele;
 - b) ei võeta meetmeid, mis tõenäoliselt võivad tõsiselt kahjustada mõne teise liikmesriigi varustamist gaasiga, ning et
 - c) piiriülene juurdepääs taristule kooskõlas määrusega (EÜ) nr 715/2009 säilib vastavalt hädaolukorra lahendamise kavale niivõrd, kuivõrd see on tehnika ja ohutuse seisukohast võimalik.
6. Kui komisjon leiab pädeva asutuse või maagaasiettevõtja taotlusel või omal algatusel, et piirkondlikus või liidu hädaolukorras on liikmesriigi või pädeva asutuse võetud meetmed või maagaasiettevõtja käitumine vastuolus lõikega 5, palub komisjon liikmesriigil või pädeval asutusel meetmeid muuta või võtta meetmeid lõikega 5 kooskõla tagamiseks ning teavitab liikmesriiki või pädevat asutust sellekohastest põhjustest. Nõuetekohaselt võetakse arvesse gaasisüsteemi ohutu käitamise pidevat vajadust.

Kolme päeva jooksul alates kuupäevast, mil komisjon taotles meetmete muutmist, muudab liikmesriik või pädev asutus oma meetmeid ja teavitab sellest komisjoni või põhjendab komisjonile, miks ta muutmistaotlusega ei nõustu. Viimasel juhul võib komisjon kolme päeva jooksul oma taotlust muuta, selle tagasi võtta või pidada kohtumise liikmesriigi või pädeva asutusega ning, kui komisjon peab seda vajalikuks, kutsuda kokku gaasikoordineerimisrühma küsimuse arutamiseks. Komisjon põhjendab üksikasjalikult oma taotlust meetmeid muuta. Liikmesriik või pädev asutus võtab komisjoni seisukohta täiel määral arvesse. Kui pädeva asutuse või liikmesriigi lõplik otsus erineb komisjoni seisukohast, põhjendab pädev asutus või liikmesriik oma otsust.

7. Komisjon koostab pärast gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerimist alalise reservnimekirja gaasitööstuse ekspertidest ja komisjoni esindajatest koosneva seiretöörühma jaoks. Seiretöörühma võib vajaduse korral lähetada väljapoole liitu ning tema ülesanne on kontrollida gaasivooge liitu ning esitada sellekohased aruanded koostöös tarnivate ja transiidiriikidega, kes on kolmandad riigid.

8. Pädev asutus teavitab komisjoni juures tegutsevat hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskust igast abivajadusest. Hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus hindab üldist olukorda ja annab soovitusi selle kohta, millist abi tuleks anda kõige rohkem mõjutatud liikmesriikidele ja vajaduse korral kolmandatele riikidele.

Artikkel 13

Solidaarsus

I

1. *Kui liikmesriik on käesoleva artikli kohaselt taotlenud solidaarsusmeetme kohaldamist, võtab solidaarsust taotleva liikmesriigiga otse ühendatud liikmesriik, või, kui liikmesriik nii ette näeb, selle pädev asutus, ülekandesüsteemi haldur või jaotusvõrguettevõtja ohtlikke olukordi tekitamata võimalikult suures ulatuses vajalikke meetmeid, tagamaks et tema territooriumil asuvate muude tarbijate kui solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate gaasiga varustamist vähendataks või et see ei jätkuks sellises mahus, kuni taotleva liikmesriigi solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate gaasiga varustamise vajadus on rahuldatud. Taotlev liikmesriik tagab, et asjaomane gaasikogus tegelikult tarnitakse tema territooriumil asuvatele solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele.*

Erandjuhtudel ning asjaomase elektri või gaasi ülekandesüsteemi halduri nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral tema pädevale asutusele võib gaasitarneid jätkata ka teatavatele artikli 11 lõikes 7 määratletud kriitilise tähtsusega gaasielektrijaamadele solidaarsust pakkuvas liikmesriigis, kui gaasitarnete puudumine sellistele elektrijaamadele põhjustaks tõsist kahju elektrisüsteemi toimimisele või takistaks tootmist ja/või gaasi transporti.

2. *Liikmesriik peab pakkuma solidaarsusmeedet ka teisele liikmesriigile, millega ta on ühendatud kolmanda riigi ühenduse kaudu, välja arvatud juhul, kui kolmanda riigi kaudu liikuvad vood on piiratud. Selline meetme laiendamine toimub asjaomaste liikmesriikide vastastikusel kokkuleppel, kes vajaduse korral kaasavad kolmanda riigi, mille kaudu nad on ühendatud.*
3. *Solidaarsusmeede on viimase abinõuna võetav meede, mida kohaldatakse ainult siis, kui taotleb liikmesriik:*
- a) *ei ole suutnud täita tema solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele suunatud gaasitarnete puudujääki, kuigi on kohaldatud artikli 11 lõikes 3 osutatud meedet;*
 - b) *on ammendanud kõik turupõhised meetmed ja kõik oma hädaolukorra lahendamise kavas ette nähtud meetmed;*
 - c) *on komisjonile ja kõikide temaga kas otse ühendatud või lõike 2 kohaselt kolmanda riigi kaudu ühendatud liikmesriikide pädevatele asutustele esitanud selgesõnalise taotluse, millele on lisatud käesoleva lõike punktis b osutatud rakendatud meetmete kirjeldus;*

d) on võtnud kohustuse maksta solidaarsust pakkuvale liikmesriigile lõike 8 kohaselt õiglast ja viivitamatut hüvitist.

- 4. Kui solidaarsust taotlevale liikmesriigile võiks solidaarsust pakkuda rohkem kui üks liikmesriik, püüab solidaarsust taotlev liikmesriik pärast konsulteerimist kõigi liikmesriikidega, kes on kohustatud solidaarsust pakkuma, leida pakkumiste seast kõige soodsama pakkumise, lähtudes kuludest ning gaasitarnete kiirusest, kindlusest ja mitmekesistamisest. Asjaomased liikmesriigid lähtuvad pakkumiste esitamisel võimalikult suures ulatuses ja nii kaua kui võimalik vabatahtlikest nõudlusega seotud meetmetest, enne kui võetakse kasutusele mitteturupõhised meetmed.*
- 5. Kui turupõhised meetmed osutuvad ebapiisavateks solidaarsust pakkuva liikmesriigi solidaarsuse alusel kaitstud tarbijatele suunatud gaasitarnete puudujäägi täitmiseks taotlevas liikmesriigis, võib solidaarsust pakkuv liikmesriik võtta mitteturupõhiseid meetmeid lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustuste täitmiseks.*

6. *Taotleva liikmesriigi pädev asutus teavitab viivitamata komisjoni ja solidaarsust pakkuvate liikmesriikide pädevaid asutusi, kui solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate gaasiga varustamise vajadus tema territooriumil on rahuldatud, või kui lõigete 1 ja 2 kohaseid kohustusi on tema vajadustele tuginedes vähendatud või kui need on peatatud solidaarsust saava liikmesriigi taotlusel.*
7. *Lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustusi kohaldatakse solidaarsust pakkuva liikmesriigi gaasisüsteemi tehniliselt ohutu ja usaldusväärse käitamise tingimusel ning asjaomase liikmesriigi taristu võrkudevaheliste ühenduste suurima ekspordivõimsuse piires taotleva liikmesriigi suunas. Tehnilises ning õigus- ja finantskorras võib selliseid asjaolusid arvesse võtta, eelkõige neid, kus turg tagab tärned suurima võrkudevaheliste ühenduste võimsuse ulatuses.*
8. *Solidaarsust pakutakse käesoleva määruse kohaselt hüvitamise alusel. Solidaarsust taotlev liikmesriik maksab solidaarsust pakkuvale liikmesriigile viivitamata õiglast hüvitist või tagab õiglase hüvitise viivitamata maksmise. Selline õiglane hüvitis katab vähemalt:*
- a) taotleva liikmesriigi territooriumile tarnitud gaasi;*
 - b) kõiki muid asjakohaseid ja mõistlikke kulusid, sealhulgas vajaduse korral selliste meetmete kulusid, mis võivad olla eelnevalt kehtestatud;*

- c) *hüvitisi, mis tulenevad sellistest kohtumenetlustest, vahekohtumenetlustest või sarnastest menetlustest ja vaidluste lahendamisest, mis hõlmavad solidaarsust pakkuvat liikmesriiki sellise solidaarsuse pakkumisega seotud üksuste kaudu, ning selliste menetlustega seotud kulusid.*

Esimese lõigu kohaselt makstav õiglane hüvitis katab muu hulgas kõiki mõistlikke kulusid, mida solidaarsust pakkuv liikmesriik kannab seoses hüvitise maksmise kohustusega liidu õigusega tagatud põhiõiguste alusel ja kohaldatavate rahvusvaheliste kohustuste alusel käesoleva artikli rakendamisel, ning täiendavaid mõistlikke kulusid, mis on seotud hüvitise maksmisega riiklike hüvitamisreeglite kohaselt.

Liikmesriigid võtavad 1. detsembriks 2018 vastu käesoleva lõike esimese ja teise lõigu rakendamiseks vajalikud meetmed, eelkõige tehnilise ning õigus- ja finantskorra vastavalt lõikele 10. Selliste meetmetega võib näha ette viivitamata maksmise praktilise korra.

9. *Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli sätteid rakendatakse kooskõlas aluslepingute, Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning kohaldatavate rahvusvaheliste kohustustega. Nad võtavad selleks kõik vajalikud meetmed.*
10. Liikmesriigid võtavad *1. detsembriks 2018* vastu vajalikud meetmed, *sealhulgas need, mis on kokku lepitud tehnilises ning õigus- ja finantskorras, et tagada vastavalt lõigetele 1 ja 2 taotleva liikmesriigi solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate gaasiga varustamine.*
- Tehnilises ning õigus- ja finantskorras *lepivad kokku omavahel kas otseselt või lõike 2 kohaselt kolmanda riigi kaudu ühendatud liikmesriigid ning seda kirjeldatakse nende vastavates hädaolukorra lahendamise kavades. Selline kord võib muu hulgas hõlmata järgmisi elemente:*
- a) *võrkude käitamisohutus;*

- b) kohaldatavad gaasihinnad ja/või hindade kujundamise metoodika, võttes arvesse hindade mõju turu toimimisele;*
- c) võrkudevaheliste ühenduste kasutamine, sh gaasi kahe-suunalise transportimise võimekus ja maa-alused gaasihoidlad;*
- d) gaasimahud või nende kindlaksmääramise metoodika;*
- e) nende kulude kategooriad, mis tuleb õiglaselt ja viivitamata hüvitada ning mis võivad hõlmata tööstusharu piiramisega seotud kahjusid;*
- f) õiglase hüvitise võimaliku arvutamise meetod.*

Enne solidaarsuse taotlemist liikmesriikide vahel kokku lepitud finantskord sisaldab sätteid vähemalt kõikide solidaarsuse pakkumisel tekkinud asjakohaste ja mõistlike kulude õiglase hüvitise arvutamise ning kõnealuse hüvitise maksmise kohustuse kohta.

Kõik hüvitusmehhanismid peavad pakkuma stiimuleid osalemiseks turupõhistes lahendustes, nagu enampakkumised ja nõudlusega seotud meetmed. Mehhanismidega ei tohi luua turuosaliste jaoks vastakaid stiimuleid, sealhulgas finantsilisest seisukohast, et nad lükkaksid oma meetmeid edasi seni, kuni hakatakse kohaldama mitteturupõhiseid meetmeid. Hädaolukorra lahendamise kavadesse tuleb lisada kõik hüvitusmehhanismid või vähemalt kokkuvõte neist.

- 11. Seni kuni liikmesriik suudab katta solidaarsuse alusel kaitstud tarbijate gaasitarbimist oma toodangust, peaks ta olema vabastatud kohustusest leppida temaga kas otse või lõike 2 kohaselt kolmanda riigi kaudu ühendatud liikmesriikidega kokku tehnilises ning õigus- ja finantskorras solidaarsuse vastuvõtmise eesmärgil. Nimetatud erand ei mõjuta asjaomase liikmesriigi kohustust pakkuda solidaarsust teistele liikmesriikidele vastavalt käesolevale artiklile.*
- 12. Komisjon esitab pärast gaasikoordineerimisrühmaga konsulteerimist 1. detsembriks 2017 õiguslikult mittesiduvad juhised tehnilise ning õigus- ja finantskorra põhielementide jaoks, eelkõige selle kohta, kuidas praktikas kohaldada lõigetes 8 ja 10 kirjeldatud elemente.*

13. ***Kui liikmesriigid ei jõua 1. oktoobriks 2018 kokkuleppele vajalikus tehnilises ning õigus- ja finantskorras, võib komisjon, pärast konsulteerimist asjaomaste pädevate asutustega, esildada raamistiku selliste meetmete kohta, milles on ette nähtud nende operatiivseks muutmiseks vajalikud põhimõtted ning mis tugineb lõikes 12 nimetatud komisjoni juhistele. Liikmesriigid viimistlevad oma korra 1. detsembriks 2018, võttes täiel määral arvesse komisjoni ettepanekut.***
14. ***Käesoleva artikli kohaldatavust ei mõjuta see, kui liikmesriigid ei suuda oma tehnilises ning õigus- ja finantskorras kokku leppida või seda viimistleda. Sellises olukorras lepivad asjaomased liikmesriigid kokku vajalikes ajutistes meetmetes ning solidaarsust taotlev liikmesriik võtab lõike 3 punktis d sätestatud kohustuse.***
15. ***Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustuste kohaldamine lõpetatakse kohe, kui väljakuulutatud hädaolukord kuulutatakse lõppenuks või kui komisjon järeldeb artikli 11 lõike 8 esimese lõigu kohaselt, et hädaolukorra väljakuulutamine ei ole õigustatud või ei ole enam õigustatud.***

16. ***Kui liit peab kandma kulusid, mis on seotud muu vastutusega kui vastutus õigusvastase tegevuse või õigusvastase toimingu eest vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 340 teisele lõigule seoses meetmetega, mida liikmesriigid on kohustatud võtma käesoleva artikli kohaselt, siis hüvitab liidule need kulud solidaarsust vastu võttev liikmesriik.***

Artikkel 14

Teabevahetus

1. ***Kui liikmesriik on välja kuulutanud ühe artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitasemetest, teevad asjaomased maagaasiettevõtjad iga päev asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele kättesaadavaks eelkõige järgmise teabe:***
- a) kolme järgmise päeva gaasipakkumise ja -nõudluse prognoos ***miljonites kuupmeetrites päevas;***
 - b) igapäevased gaasikogused kõigis piiriülestes sisend- ja väljundpunktides ning kõigis tootmiskäitist, gaasihoidlat või veeldatud maagaasi terminali võrguga ühendavates punktides (miljonites kuupmeetrites päevas);

- c) ajavahemik (päevade arv), mille jooksul on eeldatavasti võimalik tagada gaasitarned kaitstud tarbijatele.
2. Piirkondlikus või liidu hädaolukorras **võib** komisjon nõuda **lõikes 1 osutatud** pädevalt asutuselt viivitamata vähemalt järgmise teabe esitamist:
- a) lõikes 1 sätestatud teave;
 - b) teave meetmete kohta, mida pädev asutus kavandab või on juba rakendanud hädaolukorra leevendamiseks, ning teave nende meetmete tulemuslikkuse kohta;
 - c) taotlused, mis on esitatud teistele pädevatele asutustele lisameetmete võtmiseks;
 - d) teiste pädevate asutuste taotlusel rakendatud meetmed.
3. Pärast hädaolukorda esitab **lõikes 1 osutatud** pädev asutus võimalikult kiiresti ja hiljemalt kuus nädalat pärast hädaolukorra lõppenuks kuulutamist komisjonile üksikasjaliku hinnangu hädaolukorra ja rakendatud meetmete tulemuslikkuse kohta, sh hinnangu hädaolukorra majandusliku mõju, elektrisektorile avalduva mõju ning liidule ja selle liikmesriikidele antud või neilt saadud abi kohta. Niisugune hinnang tehakse kättesaadavaks gaasikoordineerimiserühmale ja seda võetakse arvesse ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade ajakohastamisel.

Komisjon analüüsib pädevate asutuste hinnanguid ning esitab liikmesriikidele, Euroopa Parlamendile ja gaasikoordineerimisrühmale selle tulemused koondandmetena.

4. Nõuetekohaselt põhjendatud asjaolude korral, sõltumata hädaolukorra väljakuulutamisest, võib **kõige rohkem mõjutatud liikmesriigi** pädev asutus paluda **maagaasiettevõtjatel** esitada lõikes 1 osutatud teabe või lisateabe, sh lepinguid käsitleva teabe (**v.a hinnateabe**), mis on vajalik asjaomase liikmesriigi või teiste liikmesriikide gaasiga varustamise üldise olukorra hindamiseks. Komisjon võib paluda pädevatelt asutustelt maagaasiettevõtjate **poolt käesoleva lõike alusel** esitatud teavet, **tingimusel, et sama teave ei ole juba komisjonile edastatud**.
5. Kui komisjon leiab, et liidu või liidu osa gaasiga varustamine on **ohus** või tõenäoliselt **ohus, mis võib viia mõne artikli 11 lõikes 1 osutatud kriisitaseme väljakuulutamiseni**, võib ta nõuda **asjaomastelt** pädevatelt asutustelt sellise teabe kogumist ja komisjonile esitamist, mis on vajalik gaasiga varustamise olukorra hindamiseks **■**. Komisjon edastab oma hinnangu gaasikoordineerimisrühmale.

6. Selleks et pädevad asutused ja komisjon saaksid hinnata gaasivarustuskindluse olukorda riigi, piirkonna ja liidu tasandil, teatavad **kõik maagaasiettevõtjad**:
- a) asjaomasele pädevale **asutusele** rohkem kui **üks** aasta kehtivate **gaasi hankimiseks sõlmitud piiriülese mõõtmega** gaasitarnelepingute kohta järgmised andmed:
- i) lepingu kehtivusaeg;
 - ii) **lepingujärgsed aastamahud**;
 - iii) lepingujärgsed päevased maksimummahud häire- või hädaolukorras;
 - iv) lepingujärgsed sihtkohad;
 - v) minimaalsed gaasi päeva- **ja** kuumahud;
 - vi) gaasitarnete peatamise tingimused;

vii) märges selle kohta, kas leping üksikult või koos sama tarnija või tema tütarettevõtetega sõlmitud teiste lepingutega moodustab ekvivalentselt või ületab lõike 6 punktis b osutatud 28 % künnist kõige rohkem mõjutatud liikmesriigis,

- b) kõige rohkem mõjutatud liikmesriigi pädevale asutusele rohkem kui üks aasta kehtivad sellised gaasitarnelepingud kohe pärast nende sõlmimist või muutmist ... [väljaannete talitus, palun sisestada käesoleva määruse jõustumise kuupäev] või hiljem, mis igaüks üksikult või koos sama tarnija või tema tütarettevõtetega sõlmitud teiste lepingutega *moodustavad ekvivalentselt 28 % või enam asjaomase liikmesriigi* aastasest gaasitarbimisest, *mis arvutatakse kõige uuemate kättesaadavate andmete põhjal. Lisaks sellele teatavad maagaasiettevõtjad hiljemalt ... [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] pädevale asutusele kõikidest kehtivatest lepingutest, mis vastavad samadele tingimustele.* Teatamiskohustus *ei hõlma hinnateavet* ega kehti üksnes gaasihinnaga seotud muudatuste suhtes. Teatamiskohustus kehtib ka kõikide gaasitarnelepingu täitmise jaoks oluliste kaubanduslepingute suhtes, *välja arvatud hinnateave.*

Pädev asutus teatab esimese lõigu punktis a loetletud andmed komisjonile *anonüümses vormis. Uute lepingute sõlmimise või kehtivates lepingutes tehtavate muudatuste korral esitatakse terviklik andmekogum vastava aasta septembri lõpuks. Kui pädev asutus kahtleb, kas esimese lõigu punktis b nimetatud leping võiks seada ohtu liikmesriigi või piirkonna gaasivarustuskindluse, teatab ta kõnealusest lepingust komisjonile.*

7. *Gaasivarustuskindluse seisukohast oluliste gaasitarnelepingute läbipaistvuse tagamise vajadusega* nõuetekohaselt põhjendatud *asjaoludel* ning kui *kõige rohkem mõjutatud liikmesriigi* pädev asutus või komisjon on seisukohal, et gaasitarneleping *võib ohustada* gaasivarustuskindlust liikmesriigis, piirkonnas või liidus, võib liikmesriigi pädev asutus **■** või komisjon nõuda, et kõnealune maagaasiettevõtja esitaks lepingu, *välja arvatud hinnateabe*, selle mõju hindamiseks gaasivarustuskindlusele. Kõnealust nõuet *tuleb põhjendada* ning see võib hõlmata ka muude gaasitarnelepingu täitmisel oluliste kaubanduslepingute *üksikasju, välja arvatud hinnateave. Põhjendus hõlmab kaasneva halduskoormuse proportsionaalsust.*

8. *Pädevad asutused, kes saavad teavet käesoleva artikli lõike 6 punkti b või lõike 7 alusel, hindavad saadud teavet gaasivarustuskindluse eesmärkidel kolme kuu jooksul ning esitavad hindamise tulemused komisjonile.*
9. Pädev asutus võtab käesoleva artikli alusel saadud teavet arvesse riskihindamise ettevalmistamisel ning ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava koostamisel või nende kavade ajakohastamisel. Komisjon võib võtta vastu *arvamuse, milles tehakse* pädevale asutusele *ettepanek* muuta *riskihindamisi* või kavasid käesoleva *artikli* alusel saadud teabe põhjal. *Asjaomane pädev asutus vaatab läbi taotluses käsitletavat riskihindamised ning kavad vastavalt artikli 8 lõikes 9 sätestatud menetlusele.*

10. *Liikmesriigid kehtestavad ... [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva artikli lõike 6 või 7 rikkumise korral maagaasiettevõtjate poolt ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.*
11. *Käesoleva artikli tähenduses on „kõige rohkem mõjutatud liikmesriik“ liikmesriik, kus toimub suurem osa asjaomase lepingupoole gaasimüügist või kus asub suurem osa tema klientidest.*
12. *Kõik lepingud või käesoleva artikli lõigete 6 ja 7 alusel saadud lepinguid käsitlev teave, samuti pädevate asutuste või komisjoni vastavad hindamised, jäävad konfidentsiaalseks. Pädevad asutused ja komisjon tagavad täieliku konfidentsiaalsuse.*

Artikkel 15
Ametisaladus

1. *Artikli 14 lõigete 4, 5, 6, 7 ja 8 ning artikli 18 kohaselt saadud, vahetatud või edastatud tundlik äriteave, välja arvatud artikli 14 lõigetes 3 ja 5 osutatud hindamistulemused, on konfidentsiaalne ning selle suhtes kohaldatakse käesolevas artiklis sätestatud ametisaladuse tingimusi.*
2. *Ametisaladuse hoidmise kohustus kohaldub järgmistele isikutele, kes saavad käesoleva määruse kohaselt konfidentsiaalset teavet:*
 - a) *komisjonis töötavad või töötanud isikud;*
 - b) *komisjoni volitatud audiitorid ja eksperdid;*
 - c) *pädevates asutustes ja riiklikes reguleerivates asutustes või muudes asjaomastes asutustes töötavad või töötanud isikud;*
 - d) *pädevate asutuste ja riiklike reguleerivate asutuste või muude asjaomaste asutuste volitatud audiitorid ja eksperdid.*

3. *Ilma et see piiraks kriminaalõiguse valdkonda kuuluvaid juhtumeid, teiste käesoleva määruse sätete või muu asjakohase liidu õiguse kohaldamist, ei tohi lõikes 2 osutatud isikud teha oma ametikohustuste täitmisel saadud konfidentsiaalset teavet teatavaks ühelegi teisele isikule või asutusele, välja arvatud niisugusel kokkuvõtlikul või üldistatud kujul, kus üksikuid turuosalisi või turukohti ei ole võimalik eraldi identifitseerida.*
4. *Ilma et see piiraks kriminaalõiguse valdkonda kuuluvaid juhtumeid, võivad komisjon, pädevad asutused ja riiklikud reguleerivad asutused, organid ja isikud, kes saavad käesoleva määruse kohaselt konfidentsiaalset teavet, kasutada konfidentsiaalset teavet üksnes oma ametikohustuste ja ülesannete täitmiseks. Muud asutused, organid või isikud võivad kõnealust teavet kasutada üksnes sel eesmärgil, milleks teave neile edastati, või siis haldus- või kohtumenetluse käigus, mis on konkreetselt seotud nende ülesannete täitmisega.*

Artikkel 16

Koostöö energiaühenduse osalisriikidega

1. *Kui liikmesriigid ja energiaühenduse osalisriigid teevad koostööd riskihindamiste ning ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade koostamise protsessis, võib selline koostöö eelkõige hõlmata riskide koosmõju ja vastastikuse suhte väljaselgitamist ning konsultatsioone, et tagada ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade piirideülene sidusus.*
2. *Sellega seoses võivad energiaühenduse lepingu osalisriigid komisjoni kutsel osaleda gaasi koordineerimisrühmas kõigis ühist huvi pakkuvates küsimustes.*

Artikkel 17

Komisjoni teostatav järelevalve

Komisjon teostab pidevat järelevalvet gaasivarustuskindlust käsitlevate meetmete üle ja annab korrapäraselt aru gaasikoordineerimisrühmale.

Komisjon teeb artikli 8 lõikes 7 osutatud hinnangute alusel **1. septembriks 2023** järeldused liidu tasandi gaasivarustuskindluse suurendamise võimalike vahendite kohta ning **esitab** Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse **kohaldamise** kohta ja vajaduse korral **seadusandlikud ettepanekud** käesoleva määruse **muutmiseks**.

Artikkel 18

Teavitamine

Riskihindamine, ennetavad tegevuskavad, hädaolukorra lahendamise kavad ja kõik muud dokumendid edastatakse komisjonile elektrooniliselt CIRCABC-süsteemi kaudu.

Kogu teatamisega seotud kirjavahetus toimub elektrooniliselt.

Artikkel 19

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Õigus võtta vastu artikli **3 lõikes 8, artikli 7 lõikes 5** ja artikli 8 lõikes 5 osutatud delegeeritud õigusakte antakse komisjonile **viieks aastaks alates ... [väljaannete talitus, palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.**
3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli **3 lõikes 8, artikli 7 lõikes 5** ja artikli 8 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. **Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.**

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. **Artikli 3 lõike 8**, artikli 7 lõike 5 ja artikli 8 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 20

Erand

1. Käesolevat määrust ei kohaldata Malta ja Küprose suhtes seni, kuni nende territooriumil ei tarnita gaasi. Malta ja Küpros täidavad järgmistest sätetest tulenevaid kohustusi ja kasutavad järgmistest sätetest tulenevat valikuõigust järgmiste kindlate ajavahemike jooksul **arvutatuna** päevast, kui esimest korda tarnitakse gaasi nende territooriumil:
- a) artikli 2 punkt 5, artikli 3 lõige 2, artikli 7 **lõige 5** ja artikli 14 lõike 6 punkt a: 12 kuud;

- b) artikli 6 lõige 1: 18 kuud;
- c) artikli 8 lõige 7: 24 kuud;
- d) artikli 5 lõige 4: 36 kuud;
- e) artikli 5 lõige 1: 48 kuud.

Selleks et täita artikli 5 lõikes 1 esitatud kohustust, võivad Malta ja Küpros kohaldada artikli 5 lõike 2 sätteid, sealhulgas kasutada mitteturupõhiseid nõudlusega seotud meetmeid.

- 2. *Artiklites 7 ja 8 sätestatud riskirühmade tööga seotud kohustusi seoses lõunapoolse gaasikoridori ning Vahemere idaosa riskirühmadega hakatakse kohaldama alates kuupäevast, mil algavad peamise taristu/torujuhtme katsetused.***

3. *Seni, kuni Rootsil on võrkudevaheliste ühenduste kaudu juurdepääs gaasile üksnes Taani kaudu, kes on tema puhul ainus gaasitarnija ning ainus võimalik solidaarsuse pakkuja, on Taani ja Rootsi vabastatud artikli 13 lõikes 10 sätestatud kohustusest leppida kokku tehniline ning õigus- ja finantskord selleks, et Rootsi pakuks Taanile solidaarsust. See ei mõjuta Taani kohustust pakkuda solidaarsust ning leppida kokku sellekohases vajalikus tehnilises ning õigus- ja finantskorras vastavalt artiklile 13.*

Artikkel 21

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 994/2010 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja loetakse vastavalt IX lisa vastavustabelile.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub neljandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates ... [väljaannete talitus, palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

Artikli 13 lõikeid 1–6, artikli 13 lõike 8 esimest ja teist lõiku ning artikli 13 lõikeid 14 ja 15 kohaldatakse alates 1. detsembrist 2018.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

I ...,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja

I LISA
Piirkondlik koostöö

Artikli 3 lõikes 7 osutatud *riskidega seotud koostöö aluseks olevad liikmesriikide riskirühmad* on järgmised:

1. Idapoolsete gaasitarnete riskirühmad:

- a) *Ukraina: Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Kreeka, Horvaatia, Itaalia, Luksemburg, Ungari, Austria, Poola, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, ;*
- b) *Valgevene: Belgia, Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Eesti, Läti, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Poola, Slovakkia;*
- c) *Läänemere piirkond: Belgia, Tšehhi Vabariik, Taani, Saksamaa, Prantsusmaa, Luksemburg, Madalmaad, Austria, Slovakkia, Rootsi, ;*
- d) *Kirdepiirkond: Eesti, Läti, Leedu, Soome;*
- e) *Balkani piirkond: Bulgaaria, Kreeka, Rumeenia.*

I

2. *Põhjamere gaasitarnete riskirühmad:*

- a) *Norra: Belgia, Taani, Saksamaa, Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Portugal, Rootsi, Ühendkuningriik;*
- b) *Madala kütteväärtusega gaas: Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Madalmaad;*
- c) *Taani: Taani, Saksamaa, Luksemburg, Madalmaad, Rootsi;*
- d) *Ühendkuningriik: Belgia, Saksamaa, Iirimaa, Luksemburg, Madalmaad, Ühendkuningriik.*

3. *Põhja-Aafrika gaasitarnete riskirühmad:*

- a) *Alžeeria: Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Malta, Austria, Portugal, Sloveenia;*
- b) *Liibüa: Horvaatia, Itaalia, Malta, Austria, Sloveenia.*

4. *Kagupoolsete gaasitarnete riskirühmad:*

- a) *Lõunapoolne gaasikoridor – Kaspia meri: Bulgaaria, Kreeka, Horvaatia, Itaalia, Ungari, Malta, Austria, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, ;*
- b) *Vahemere idaosa: Kreeka, Itaalia, Küpros, Malta.*

II LISA

Valemiga N–1 arvutamine

1. Valem N–1 mõiste

Valemiga N–1 kirjeldatakse gaasitaristu tehnilisest võimsusest tulenevat suutlikkust rahuldada suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu häire korral arvutuspiirkonnas gaasi kogunõudlus erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, mida esineb statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul.

Gaasitaristu hõlmab gaasiülekandevõrku, sh võrkudevahelisi ühendusi, samuti arvutuspiirkonnaga seotud tootmiskäitisi, maagaasi veeldusjaamasid ja gaasihoidlaid.

Suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu häire korral peab ülejäänud gaasitaristu tehniline võimsus olema vähemalt võrdne gaasi päevase kogunõudlusega arvutuspiirkonnas erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, mida esineb statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul.

Järgmisel viisil valemiga N–1 saadud tulemused peavad võrduma vähemalt 100 %ga.

2. Arvutusmeetod valemi N-1 kasutamisel

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Arvutusel kasutatud parameetrid peavad olema selgelt kirjeldatud ja põhjendatud.

EP_m-i arvutamise seoses esitatakse sisendpunkte ja nende individuaalset läbilaskevõimet käsitlev üksikasjalik loetelu.

3. Valemi N-1 parameetrid

„Arvutuspiirkond“ – pädeva asutuse poolt kindlaks määratud geograafiline piirkond, mille jaoks koostatakse valem N-1.

Gaasinõudlusega seotud mõiste

„D_{max}“ – gaasi päevane kogunõudlus (miljonites kuupmeetrites päevas) arvutuspiirkonnas erandlikult suure gaasinõudlusega päeval, mida esineb statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul.

Gaasi pakkumisega seotud mõisted

„EP_m“ – sisendpunktide (mis ei ole mõistetega P_m, LNG_m ja S_m hõlmatud tootmiskäitised, maagaasi veeldusjaamad ja gaasihoidlad) tehniline võimsus (miljonites kuupmeetrites päevas) on kõikide selliste arvutuspiirkonna piiril asuvate sisendpunktide tehnilise võimsuse summa, mille kaudu on võimalik tarnida gaasi arvutuspiirkonda.

„P_m“ – suurim tehniline tootmisvõimsus (miljonites kuupmeetrites päevas) on kõigi gaasitootmiskäitiste summaarne suurim tehniline päevane tootmisvõimsus, mida saab tarnida arvutuspiirkonna sisendpunktidesse.

„S_m“ – hoidla suurim väljastamismaht (miljonites kuupmeetrites päevas) on kõikide gaasihoidlate summaarne suurim päevane väljastamismaht, mida saab tarnida arvutuspiirkonna piiril asuvatesse sisendpunktidesse, võttes arvesse nende asjaomaseid tehnilisi tingimusi.

„LNG_m“ – maagaasi veeldusjaamade suurim tehniline võimsus (miljonites kuupmeetrites päevas) on arvutuspiirkonna kõikide maagaasi veeldusjaamade summaarne suurim tehniline päevane väljundvõimsus; kõnealuse võimsuse puhul on arvesse võetud esmatähtsaid tegureid, nagu veeldatud maagaasi mahalaadimine, abiteenused, ajutine hoiustamine ja taasgaasistamine ning tehniline võimsus gaasi saatmiseks võrgustikku.

„I_m“ – sellise suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu tehniline võimsus (miljonites kuupmeetrites päevas), millel on suurim suutlikkus arvutuspiirkonna varustamiseks. Kui mitu gaasitaristut on ühendatud ühisesse ära- või juurdevoolu võimaldavas gaasitaristusse ja neid ei ole võimalik eraldi käitada, loetakse need üheks gaasitaristuks.

4. Valemiga N-1 arvutamine, kasutades nõudlusega seotud meetmeid

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{\max} - D_{\text{eff}}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Gaasinõudlusega seotud mõiste

„ D_{eff} “ – D_{max} ’i osa (miljonites kuupmeetrites päevas), mida gaasitarnehäire korral suudetakse piisavalt ja õigeaegselt katta turupõhiste nõudlusega seotud meetmetega vastavalt artikli 9 lõike 1 *punktile c* ja artikli 5 lõikele 2.

5. Piirkonna tasandil valemiga N–1 arvutamine.

Vajaduse korral laiendatakse punktis 3 osutatud arvestuspiirkond asjakohasele piirkondlikule tasandile, *nagu on kindlaks määranud asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused. Arvutust võib ka laiendada riskirühma piirkonna tasandile, kui nii on kokku lepitud riskirühma pädevate asutustega.* Piirkonna tasandil valemiga N–1 arvutamisel kasutatakse suurimat ühist huvi pakkuvat eraldi vaadeldavat gaasitaristut. Piirkonna suurim ühist huvi pakkuv eraldi vaadeldav gaasitaristu on piirkonna suurim gaasitaristu, mis otseselt või kaudselt aitab kaasa kõnealuse piirkonna liikmesriikide gaasivarustusele, ja see määratletakse riskihindamise tulemusena.

Piirkonna tasandil valemiga N–1 arvutamine võib asendada riigi tasandil valemiga N–1 arvutamist üksnes juhul, kui suurim ühist huvi pakkuv eraldi vaadeldav gaasitaristu on *ühise* riskihindamise kohaselt suure tähtsusega kõigi asjaomaste liikmesriikide gaasitarnete jaoks.

Riskirühma tasandil kasutatakse artikli 7 lõikes 4 osutatud arvutuste *puhul* I lisas loetletud *riskirühmade* suurimat ühist huvi pakkuvat eraldi vaadeldavat gaasitaristut.

III LISA

Alaline gaasi kahesuunalise transportimise võimekus

1. ***Käesolevas lisas sätestatud sätete täitmiseks võib riiklik reguleeriv asutus toimida pädeva asutusena, kui liikmesriik nii otsustab.***
2. Võrkudevahelise ühenduse gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse tagamiseks või tõhustamiseks või kõnealuse kohustuse suhtes erandi tegemiseks või tehtud erandi kestuse pikendamiseks esitavad ***võrkudevahelise ühenduse*** kummagi poole ülekandesüsteemi haldurid pärast kõigi ***potentsiaalselt asjaomaste*** ülekandesüsteemi halduritega konsulteerimist oma pädevatele asutustele (***„asjaomased pädevad asutused“***) ja oma ***reguleerivatele asutustele („asjaomased reguleerivad asutused“)***:
 - a) ettepaneku ***alalise ja tegeliku võimekuse tagamiseks gaasi kahesuunaliseks transportimiseks*** alalise gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse jaoks seoses vastassuunaga („tegelike vastassuunavoogude läbilaske võimekus“) või
 - b) gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse tagamise kohustusest erandi tegemise taotluse.

Ülekandesüsteemi haldurid püüavad esitada ühise ettepaneku või erandi tegemise taotluse. Kui esitatakse ettepanek gaasi kahesuunalise transportimise võimekuse tagamiseks, võivad ülekandesüsteemi haldurid esitada põhjendatud ettepaneku kulude riikidevaheliseks jaotamiseks. Kõikide võrkudevaheliste ühenduste puhul, mis on olemas ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev], tuleb kõnealused dokumendid esitada hiljemalt 1. detsembril 2018 pärast teostatavusuuringu etapi lõppu, kuid enne uute võrkudevaheliste ühenduste üksikasjaliku detailplaneeringu etapi algust.

I

3. Pärast ettepaneku või erandi tegemise taotluse vastuvõtmist konsulteerivad asjaomased pädevad asutused seoses ettepaneku või erandi tegemise taotlusega viivitamata **nende liikmesriikide** pädevate asutuste või riiklike reguleerivate asutustega, kui need ei ole pädevad asutused, **kes riskihindamise kohaselt võiksid vastassuunavoogude läbilaskevõimekusest kasu saada**, ning koostööameti ja komisjoniga. Asutused, kellega konsulteeritakse, võivad esitada oma arvamuse nelja kuu jooksul alates konsultatsioonitaotluse saamisest.

4. *Vastavalt käesoleva määruse artikli 5 lõigetele 6 ja 7 teevad asjaomased reguleerivad asutused kuue kuu jooksul pärast ühise ettepaneku kättesaamist ning pärast asjaomaste projektiedendajatega konsulteerimist koordineeritud otsused investeerimiskulude riikidevahelise jaotuse kohta, kus määratakse kindlaks projekti kõikide ülekandesüsteemi haldurite kanda jäävad osad. Kui asjaomased reguleerivad asutused ei jõua kõnealuse tähtaja jooksul kokkuleppele, teavitavad nad sellest viivitamata asjaomaseid pädevaid asutusi.*
5. Asjaomased pädevad asutused võtavad vastu **koordineeritud** otsuse riskihindamise, **käesoleva määruse artikli 5 lõikes 5** loetletud teabe ja **käesoleva lisa** punkti 3 kohaste konsultatsioonide tulemusena saadud arvamuste alusel ning võttes arvesse gaasivarustuskindlust ja maagaasi siseturu toimimisse antavat panust. **Koordineeritud otsus võetakse vastu kahe kuu jooksul. Kahekuuline ajavahemik algab pärast punktis 3 osutatud arvamuste jaoks ette nähtud neljakuulise tähtaja möödumist, välja arvatud juhul, kui kõik arvamused on kätte saadud varem, või siis pärast punktis 4 osutatud asjaomaste reguleerivate asutuste koordineeritud otsuse vastuvõtmiseks ette nähtud kuuekuulise ajavahemiku lõppemist. Koordineeritud otsuses:**
- a) **■** kiidetakse heaks gaasi **kahesuunalise** transportimise võimekust käsitlev ettepanek. Otsus hõlmab kulude-tulude analüüsi **■**, rakendamise ajakava ja otsuse edaspidise kasutamise korda **ning sellele lisatakse punktis 4 osutatud ja asjaomaste reguleerivate asutuste koostatud koordineeritud otsus kulude riikidevahelise jaotuse kohta või**

- b) ■ tehakse ajutine erand või pikendatakse seda kuni neljaks aastaks, kui otsuse osaks oleva kulude-tulude analüüsi kohaselt ei aitaks tagasivoo läbilaskevõimsus parandada ühegi *asjaomase* liikmesriigi ■ varustuskindlust või kui investeerimiskulud oleksid märkimisväärselt suuremad kui oodatav soodne mõju gaasivarustuskindlusele *või*
- c) ■ nõutakse ülekandesüsteemi halduritelt ettepaneku või erandi tegemise taotluse muutmist ja uuesti esitamist hiljemalt *nelja kuu möödudes*.

6. Asjaomased pädevad asutused esitavad *koordineeritud* otsuse koos *punkti 3 kohaste konsultatsioonide tulemusena saadud arvamustega* viivitamata *punkti 3 kohaselt arvamuse esitanud* pädevatele asutustele *ja riiklikele reguleerivatele asutustele, asjaomastele reguleerivatele asutustele*, koostööametile ja komisjonile.
7. Kahe kuu jooksul pärast *koordineeritud* otsuse kättesaamist võivad *punktis 6 osutatud* pädevad asutused esitada vastuväiteid *koordineeritud* otsuse kohta otsuse vastu võtnud asjaomastele pädevatele asutustele, koostööametile ja komisjonile. Vastuväited piirduvad faktide ja hinnangutega, eelkõige piiriülese kulujaotuse kohta, mille puhul ei ole korraldatud punkti 3 kohast konsultatsiooni.

8. Kolme kuu jooksul pärast **koordineeritud** otsuse punkti 6 kohast kättesaamist esitab koostööamet arvamuse **koordineeritud** otsuse elementide kohta, võttes arvesse kõiki võimalikke vastuväiteid, ning edastab arvamuse kõikidele **asjaomastele** pädevatele asutustele, **punktis 6 osutatud pädevatele asutustele** ja komisjonile.
9. Nelja kuu jooksul pärast koostööametilt punkti 8 kohase arvamuse saamist võib komisjon võtta vastu otsuse, millega nõutakse **koordineeritud** otsuse muutmist. **Kõikide selliste komisjoni otsuste aluseks on punktis 5 sätestatud kriteeriumid, asjaomaste asutuste otsuse põhjendused ning koostööameti arvamus. Asjaomased pädevad asutused täidavad komisjoni nõude, muutes oma otsust nelja nädala jooksul.**

Kui komisjon ei ole eespool nimetatud nelja kuu jooksul reageerinud, siis loetakse, et komisjon ei ole asjaomaste pädevate asutuste otsuse suhtes vastuväiteid esitanud.

10. Kui asjaomased pädevad asutused ei suutnud **koordineeritud** otsust vastu võtta punktis 5 esitatud tähtajaks **või kui asjaomased reguleerivad asutused ei jõudnud kulude jaotamise suhtes kokkuleppele punktis 4 esitatud tähtajaks**, siis teavitavad asjaomased pädevad asutused sellest koostööametit ja komisjoni **hiljemalt** tähtaja möödumise päeval. **Nelja** kuu jooksul alates kõnealuse teabe saamisest võtab **komisjon pärast võimalikku konsulteerimist** koostööametiga vastu **otsuse**, mis hõlmab kõiki punktis 5 loetletud **koordineeritud** otsuse elemente, **välja arvatud kulude riikidevaheline jaotus**, ning esitab selle **otsuse** asjaomastele pädevatele asutustele ja **koostööametile**.

- 11.** *Kui käesoleva lisa punkti 10 kohases komisjoni otsuses nõutakse gaasi kahesuunalise transportimise võimekust, võtab koostööamet kolme kuu jooksul pärast komisjoni otsuse kättesaamist vastu otsuse, mis hõlmab kulude riikidevahelist jaotust vastavalt käesoleva määruse artikli 5 lõikele 7. Enne sellise otsuse tegemist konsulteerib koostööamet asjaomaste reguleerivate asutuste ning ülekandesüsteemi halduritega. Kolmekuulist ajavahemikku võib pikendada veel kahe kuu võrra, kui koostööamet peab taotlema lisateavet. Täiendav kahekuuline tähtaeg algab täieliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast.*
- 12.** Komisjon, koostööamet, pädevad asutused, riiklikud reguleerivad asutused ja ülekandesüsteemi haldurid tagavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.
- 13.** Määruse (EL) nr 994/2010 kohaselt kahesuunaliste voogude läbilaske võimsuse tagamise kohustusest tehtud *erandid* jäävad kehtima ■ , välja arvatud juhul, kui *komisjon või teine asjaomane liikmesriik nõuab nende läbivaatamist või* kui nende kehtivusaeg lõpeb ■ .

IV LISA
Ühise riskihindamise vorm

Järgmine vorm tuleb täita *riskirühmas kokkulepitud keeles*.

ÜLDINE TEAVE

- **Riskirühma** liikmesriigid
- **█** Riskihindamise koostamise eest vastutavate pädevate asutuste nimi¹⁹

1. SÜSTEEMI KIRJELDUS

1.1. **Esitage** samuti *riskirühma* gaasisüsteemi lühikirjeldus, hõlmates järgmist:

- a) peamised gaasitarbimise näitajad,²⁰ sh gaasi lõpptarbimine aastas (miljardit m³) ja selle jaotus tarbijaliigi kaupa,²¹ tippkoormus (kogunäitaja ja eristatult tarbijakategooria kaupa, miljonites kuupmeetrites päevas);

¹⁹ Kui pädev asutus on kõnealuse ülesande täitmise delegeerinud, **█** märkige pädeva asutuse nimel riskihindamise koostamise eest vastutava(te) organi(te) nimi (nimed).

²⁰ Esimese hindamise puhul lisage kahe eelneva aasta andmed. Ajakohastamisel lisage nelja eelneva aasta andmed.

²¹ Sealhulgas tööstustarbijad, elektritootjad, kaugküttesüsteem, kodutarbijad ja teenuseosutajad ning muud tarbijad (täpsustage palun, millised tarbijaliigid kuuluvad muude tarbijate hulka). Märkige ka kaitstud tarbijate tarbimise maht.

- b) **riskirühma** gaasisüsteemi toimimise kirjeldus, sh peamised vood (sisenevad, väljuvad ja transiitvood), piirkonna ja liikmesriikide ühenduspunktide taristu sisend- ja väljundvõimsused, sh kasutusmäär, maagaasi veeldusjaamade andmed (suurim päevane võimsus, kasutusmäär ja juurdepääsukord) jne ■ ;
- c) **võimaluse** korral gaasi impordiallikate **jaotus** päritoluriigi kaupa²²;
- d) **riskirühma** oluliste gaasihoidlate tähtsus, sealhulgas piiriülene juurdepääs, võttes arvesse:
 - i) salvestamisvõimsust (kogumahutavus ja turuvalmis gaasikoguse mahutavus) võrreldes kütteperioodi nõudlusega;
 - ii) suurimat päevast väljastamismahtu eri täituvuse puhul (ideaaljuhul märgitakse väljaandemaht täisvarude ja küttehooaja lõpu taseme puhul);

²² Kirjeldage kasutatud metoodikat.

- e) sisemaise energiatootmise tähtsus **riskirühmas**:
 - i) toodangu **maht** seoses gaasi lõpptarbimisega aastas;
 - ii) suurim päevane tootmisvõimsus;
- f) gaasi osakaal elektritootmises (nt tähtsus ja roll taastuvate energiaallikate asendusallikana), sealhulgas gaasiküttega elektritootmise võimsus (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest) ning soojus- ja elektrienergia koostootmine (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest).

I

2. TARISTUNORM (ARTIKKEL 5)

Kirjeldage valemi(te)ga N–1 arvutamist riskirühma piirkonna tasandil, kui nii on kokku lepitud riskirühma pädevate asutustega, ning olemasolevat gaasi kahesuunalise transportimise võimekust, lähtudes järgmisest ülesehitusest.

- a) Valem N–1
 - i) **riskirühma** suurima ühist huvi pakkuva eraldi vaadeldava gaasitaristu kindlaksmääramine;

- ii) piirkonna tasandil valemiga $N-1$ arvutamine;
- iii) kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi $N-1$ liikmetes kasutatavaid suursi, sealhulgas arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (nt EP_m puhul tuleks esitada kõigi selle parameetri puhul arvesse võetud sisendpunktide võimsus);
- iv) valemis $N-1$ kasutatavate parameetrite (nt D_{max}) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid ja eeldused, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena).

I

b) Gaasi kahe-suunalise transportimise võimekus

- i) märkige gaasi kahe-suunalise transportimise võimekusega võrkude vahelised ühenduspunktid ja kahe-suunaliste voogude suurim võimsus;
- ii) esitage tagasivoo läbilaskevõimsust reguleeriva korra kirjeldus (nt katkestatav võimsus);
- iii) märkige võrkudevahelised ühenduspunktid, mille suhtes on tehtud artikli 5 lõike 4 kohane erand, erandi kestus ja selle tegemise põhjused.

3. RISKIDE VÄLJASELGITAMINE

Kirjeldage *olulist riikidevahelist riski, mille jaoks riskirühm loodi, samuti riskitegureid erinevatel juhtudel*, mis võivad *tuua kaasa riski realiseerumise*, riskide avaldumise tõenäosust ja tagajärgi.

Nende riskitegurite mittetäielik loetelu, *mis tuleb hindamisse lisada ainult siis, kui see on asjaomase pädeva asutuse arvates asjakohane*.

a) Poliitilised riskid

- kolmandatest riikidest pärinevate gaasitarnete katkemine eri põhjustel,
- poliitilised rahutused (gaasi päritoluriigis või transiidiriigis),
- sõda/kodusõda (gaasi päritoluriigis või transiidiriigis),
- terrorism.

b) Tehnoloogilised riskid

- plahvatus/tulekahju,
- tulekahju (konkreetses jaamas),

- leke,
- ebapiisav hooldus,
- seadmete rike (ei käivitu, rike töö ajal jne),
- elektri (või muu energiaallika) puudumine,
- info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rike (riist- või tarkvararike, interneti või SCADA-süsteemiga seotud probleem),
- küberrünne,
- mõju, mida avaldavad kaevetööd (kaevamine, rammimine), pinnasetööd jne.

c) Kaubanduslikud riskid / tururiskid / finantsriskid

- lepingud kolmandate riikide tarnijatega,
- kaubandusalane vaidlus,
- varustuskindluse seisukohalt olulist taristut kontrollib kolmanda riigi üksus, mis võib tähendada muu hulgas ebapiisava investeerimise, energiaallikate mitmekesistamise takistamise ja liidu õiguse rikkumise ohtu,

- hinnavolatiilsus,
- ebapiisavad investeeringud,
- äkiline ja ootamatu tippkoormus,
- muud ohud, mis võivad põhjustada struktuurse mahajäämuse.

d) Sotsiaalsed riskid

- streigid (mitmesugustes asjaomastes sektorites, näiteks gaasisektor, sadamad, transport jne),
- sabotaaž,
- vandalism,
- vargus.

e) Looduslikud riskid

- maavärin,
- maalihe,

- üleujutus (tugeva vihma või jõgede veetaseme tõusu tagajärjel),
- torm (merel),
- laviin,
- äärmuslikud ilmastikuolud,
- tulekahju (väljaspool jaama, näiteks lähedalasuvates metsades, rohumaaadel jne).

3.1. *Analüüs*

- a) *kirjeldage riskirühma* jaoks *olulist riikidevahelist riski ja kõiki teisi* asjakohaseid *riskitegureid*, sealhulgas riskide avaldumise tõenäosust ja mõju ning liikmesriikide vahelist riskide koosmõju ja vastastikust suhet, kui see on asjakohane;
- b) kirjeldage kriteeriume, mille abil tehakse kindlaks, kas süsteemi puhul esineb kõrge/lubamatu risk;
- c) esitage asjaomaste riskistsenaariumide loetelu riskiallika kaupa ning kirjeldage valikupõhimõtteid;
- d) märkige, mil määral on kaalutud Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku koostatud stsenaariume.

I

4. RISKIANALÜÜS JA -HINDAMINE

Analüüsige punktis 3 loetletud asjaomaseid riskistsenaariume. Riskistsenaariumide matkimisel tuleb arvesse võtta kehtivaid gaasivarustuskindluse meetmeid, näiteks II lisa punktis 2 esitatud valemi N–1 kohaselt arvutatud taristunormi, kui see on asjakohane, ja gaasivarustuskindluse normi. Iga riskistsenaariumi puhul tuleb:

- a) kirjeldada üksikasjalikult riskistsenaariumi, sealhulgas kõiki eeldusi ja, kui see on asjakohane, meetodikaid, mille põhjal nad on arvutatud;
- b) kirjeldada üksikasjalikult matkimise tulemusi, sealhulgas kvantifitseerida mõjud (nt tarbijatele edastamata gaasi kogus, sotsiaalmajanduslikud mõjud ning mõju kaugküttesüsteemile ja elektri tootmisele).

5. JÄRELDUSED

Kirjeldage *ühise* riskihindamise peamisi tulemusi ning määrake sealhulgas kindlaks täiendavaid meetmeid nõudvad riskistsenaariumid.

Riikliku riskihindamise vorm

ÜLDINE TEAVE

Kõnealuse riskihindamise koostamise eest vastutava pädeva asutuse nimi²³

1. SÜSTEEMI KIRJELDUS

1.1. Esitage piirkonna gaasisüsteemi konsolideeritud lühikirjeldus iga riskirühma kohta,²⁴ milles liikmesriik osaleb, hõlmates järgmist:

- a) peamised gaasitarbimise näitajad,²⁵ sh gaasi lõpptarbimine aastas (miljardit m³ ja MWh) ja selle jaotus tarbijaliigi kaupa,²⁶ tippkoormus (kogunäitaja ja eristatult tarbijakategooria kaupa, miljonites kuupmeetrites päevas);**

²³ Kui pädev asutus on kõnealuse ülesande täitmise delegeerinud, märkige pädeva asutuse eest riskihindamise koostamise eest vastutava(te) organi(te) nimi (nimed).

²⁴ Lihtsuse mõttes tuleks teave esitada riskirühmade kõrgeimal tasemel ja vajaduse korral andmed koondada.

²⁵ Esimese hindamise puhul lisage kahe eelneva aasta andmed. Ajakohastamisel lisage nelja eelneva aasta andmed.

²⁶ Sealhulgas tööstustarbijad, elektritootjad, kaugküttesüsteem, kodutarbijad ja teenuseosutajad ning muud tarbijad (täpsustage, millised tarbijaliigid kuuluvad muude tarbijate hulka). Märkige ka kaitstud tarbijate tarbimise maht.

- b) *asjaomaste riskirühmade gaasisüsteemi(de) toimimise kirjeldus, sh peamised vood (sisenevad, väljuvad ja transiitvood), riskirühmade piirkonna või piirkondade ning liikmesriikide ühenduspunktide taristu sisend- ja väljundvõimsused, sh kasutusmäär, maagaasi veeldusjaamade andmed (suurim päevane võimsus, kasutusmäär ja juurdepääsukord) jne;*
- c) *võimaluse korral gaasi impordiallikate jaotus protsendina päritoluriigi kaupa²⁷;*
- d) *riskirühma oluliste gaasihoidlate tähtsus, sealhulgas piiriülene juurdepääs, võttes arvesse:*
 - i) *salvestamisvõimsust (kogumahutavus ja turuvalmis gaasikoguse mahutavus) võrreldes kütteperioodi nõudlusega;*
 - ii) *suurimat päevast väljastamismahtu eri täituvuse puhul (ideaaljuhul märgitakse väljaandemaht täisvarude ja küttehooaja lõpu taseme puhul);*
- e) *sisemaise energiatootmise tähtsus riskirühma(de)s:*
 - i) *toodangu maht seoses gaasi lõpptarbimisega aastas;*
 - ii) *suurim päevane tootmisvõimsus ja kirjeldus selle kohta, kuidas see võib hõlmata suurimat päevast tarbimist;*

²⁷

Kirjeldage kasutatud metoodikat.

- f) gaasi osakaal elektritootmises (nt tähtsus ja roll taastuvate energiaallikate asendusallikana), sealhulgas gaasiküttega elektritootmise võimsus (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest) ning soojus- ja elektrienergia koostootmine (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest).*

1.2. Esitage liikmesriigi gaasisüsteemi lühikirjeldus, hõlmates järgmist:

- a) peamised gaasitarbimise näitajad, sh gaasi lõpptarbimine aastas (miljardit m³) ja selle jaotus tarbijaliigi kaupa, tippkoormus (miljonites kuupmeetrites päevas);*
- b) gaasisüsteemi toimimise kirjeldus, mis käsitleb riigi tasandit, sealhulgas taristuid (kui need ei ole hõlmatud punkti 1.1 alapunktiga b). Vajaduse korral lisage L-rühma gaasisüsteemi kirjeldus;*
- c) varustuskindluse seisukohalt peamise tähtsusega taristu kindlaksmääramine;*
- d) võimaluse korral gaasi impordiallikate jaotus liikmesriigi tasandil päritoluriigi kaupa;*

- e) salvestamise tähtsus, millega seoses kirjeldatakse:*
- i) salvestamisvõimsust (kogumahutavus ja turuvalmis gaasikoguse mahutavus) võrreldes kütteperioodi nõudlusega;*
 - ii) suurimat päevast väljastamismahtu eri täituvuse puhul (ideaaljuhul märgitakse väljaandemaht täisvarude ja küttehooaja lõpu taseme puhul);*
- f) sisemaise energiatootmise tähtsus, millega seoses kirjeldatakse:*
- i) toodangu maht seoses gaasi lõpptarbimisega aastas;*
 - ii) suurim päevane tootmisvõimsus;*
- g) gaasi osakaal elektritootmises (nt tähtsus ja roll taastuvate energiaallikate asendusallikana), sealhulgas gaasiküttega elektritootmise võimsus (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest) ning soojus- ja elektrienergia koostootmine (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest).*

2. *TARISTUNORM (ARTIKKEL 5)*

Kirjeldage, kuidas järgitakse taristunormi, sealhulgas peamisi valemi N–1 jaoks kasutatavaid väärtusi ja alternatiivseid võimalusi normi järgimiseks (koos otse ühendatud liikmesriikidega, nõudlusega seotud meetmetega) ning olemasolevat kahesuunaliste voogude läbilaskevõimsust, lähtudes järgmisest ülesehitusest.

a) Valem N–1

- i) suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu kindlaksmääramine;*
- ii) riigi tasandil valemiga N–1 arvutamine;*
- iii) kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurus, sealhulgas arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (nt EP_m puhul tuleks esitada kõigi selle parameetri puhul arvesse võetud sisendpunktide võimsus);*
- iv) valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt D_{max}) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena);*

- v) *valemiga N–1 arvutamise tulemuste selgitus olukorras, kus varusid on 30 % ja 100 % koguvõimsusest;*
- vi) *valemi N–1 hüdraulilisel mudelil põhineva matkimise peamiste tulemuste selgitus;*
- vii) *liikmesriigi vastava otsuse korral valemiga N–1 arvutamine nõudlusega seotud meetmeid kasutades:*
- *valemiga N–1 arvutamine vastavalt II lisa punktile 2,*
 - *kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurusid, sealhulgas arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (kui need erinevad punkti 2 alapunkti a alapunktis iii esitatud väärtustest),*
 - *valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt D_{max}) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena),*
 - *gaasitarnehäire ja selle eeldatava mõju (D_{eff}) leevendamiseks võetud/võetavate turupõhiste nõudlusega seotud meetmete selgitus.*

viii) *asjaomas(t)e riskirühma(de) või otse ühendatud liikmesriikide pädevate asutustega kokkuleppel ühine arvutamine / ühised arvutamised valemiga N–1:*

- *valemiga N–1 arvutamine vastavalt II lisa punktile 5,*
- *kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurus, sealhulgas arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (kui need erinevad punkti 2 alapunkti a alapunktis iii esitatud väärtustest),*
- *valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt D_{max}) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid ja eeldused, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena),*
- *valemile N–1 vastamiseks kokku lepitud korra selgitus.*

b) *Gaasi kaheasuunalise transportimise võimekus*

i) *märkige gaasi kaheasuunalise transportimise võimekusega võrkudevahelised ühenduspunktid ja kaheasuunaliste voogude suurim võimsus;*

- ii) *esitage tagasivoo läbilaskevõimsust reguleeriva korra kirjeldus (nt katkestatav võimsus);*
- iii) *märkige võrkudevahelised ühenduspunktid, mille suhtes on tehtud artikli 5 lõike 4 kohane erand, erandi kestus ja selle tegemise põhjused.*

3. *RISKIDE VÄLJASELGITAMINE*

Kirjeldage riskiallikaid, mis võivad avaldada negatiivset mõju gaasivarustuskindlusele liikmesriigis, riskide avaldumise tõenäosust ja tagajärgi.

Nende riskitegurite liikide mittetäielik loetelu, mis tuleb hindamisse lisada ainult siis, kui see on pädeva asutuse arvates asjakohane.

a) Poliitilised riskid

- *kolmandatest riikidest pärinevate gaasitarnete häire eri põhjustel,*
- *poliitilised rahutused (gaasi päritoluriigis või transiidiriigis),*
- *sõda/kodusõda (gaasi päritoluriigis või transiidiriigis),*
- *terrorism.*

b) Tehnoloogilised riskid:

- *plahvatus/tulekahju,*
- *tulekahju (konkreetses jaamas),*
- *leke,*
- *ebapiisav hooldus,*
- *seadmete rike (ei käivitu, rike töö ajal jne),*
- *elektri (või muu energiaallika) puudumine,*
- *info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rike (riist- või tarkvararike, interneti või SCADA-süsteemiga seotud probleem),*
- *küberrünne,*
- *mõju, mida avaldavad kaevetööd (kaevamine, rammimine), pinnasetööd jne.*

c) Kaubanduslikud riskid / tururiskid / finantsriskid:

- *lepingud kolmandate riikide tarnijatega,*
- *kaubandusalane vaidlus,*
- *varustuskindluse seisukohalt olulist taristut kontrollib kolmanda riigi üksus, mis võib tähendada muu hulgas ebapiisava investeerimise, energiaallikate mitmekesistamise takistamise ja liidu õiguse rikkumise ohtu,*
- *hinnavolatiilsus,*
- *ebapiisavad investeeringud,*
- *äkiline ja ootamatu tippkoormus,*
- *muud ohud, mis võivad põhjustada struktuurse mahajäämuse.*

d) Sotsiaalsed riskid:

- *streigid (mitmesugustes asjaomastes sektorites, näiteks gaasisektor, sadamad, transport jne),*
- *sabotaaž,*
- *vandalism,*
- *vargus.*

e) Looduslikud riskid:

- maavärin,*
- maalihe,*
- üleujutus (tugeva vihma või jõgede veetaseme tõusu tagajärjel),*
- torm (merel),*
- laviin,*
- äärmuslikud ilmastikuolud,*
- tulekahju (väljaspool jaama, näiteks lähedalasuvates metsades, rohumaadel jne).*

3.1. Analüüs:

- a) määrake kindlaks liikmesriigi jaoks asjaomased riskitegurid, sealhulgas riskide avaldumise tõenäosus ja mõju;*
- b) kirjeldage kriteeriume, mille abil tehakse kindlaks, kas süsteemi puhul esineb kõrge/lubamatu risk;*
- c) esitage asjaomaste riskistsenaariumide loetelu riskitegurite ja riskide avaldumise tõenäosuse kaupa ning kirjeldage valikupõhimõtteid.*

4. *RISKIANALÜÜS JA -HINDAMINE*

Analüüsige punktis 3 loetletud asjaomaseid riskistsenaariume. Riskistsenaariumide matkimisel tuleb arvesse võtta kehtivaid gaasivarustuskindluse meetmeid, nagu II lisa punktis 2 esitatud valemi N–1 kohaselt arvutatud taristunormi ja gaasivarustuskindluse normi. Iga riskistsenaariumi puhul tuleb:

- a) kirjeldada üksikasjalikult riskistsenaariumi, sealhulgas kõiki eeldusi ja, kui see on asjakohane, metoodikaid, mille põhjal nad on arvutatud;*
- b) kirjeldada üksikasjalikult matkimise tulemusi, sealhulgas kvantifitseerida mõjud (nt tarbijatele edastamata gaasi kogus, sotsiaalmajanduslikud mõjud ning mõju kaugküttesüsteemile ja elektri tootmisele).*

5. *JÄRELDUSED*

Kirjeldage liikmesriiki hõlmanud ühise riskihindamise peamisi tulemusi ning määrake sealhulgas kindlaks täiendavaid meetmeid nõudvad riskistsenaariumid.

VI LISA

Ennetava tegevuskava vorm

ÜLDINE TEAVE

- **Riskirühma** liikmesriigid
- Kõnealuse kava koostamise eest vastutava pädeva **asutuse** nimi²⁸
- 1. SÜSTEEMI KIRJELDUS
- 1.1. **Esitage** piirkonna gaasisüsteemide **konsolideeritud** lühikirjeldus **iga riskirühma kohta**,²⁹ **milles liikmesriik osaleb**, hõlmates järgmist:
 - a) peamised gaasitarbimise näitajad,³⁰ sh gaasi lõpptarbimine aastas (miljardit m³) ja selle jaotus tarbijaliigi kaupa,³¹ tippkoormus (kogunäitaja ja eristatult tarbijakategooria kaupa, miljonites kuupmeetrites päevas);

²⁸ Kui pädev asutus on kõnealuse ülesande täitmise delegeerinud, ■ märkige pädeva asutuse eest kava koostamise eest vastutava(te) organi(te) nimi (nimed).

²⁹ **Lihtsuse mõttes tuleks teave esitada riskirühmade kõrgeimal tasemel ja vajaduse korral andmed koondada.**

³⁰ Esimese kava puhul lisage kahe eelneva aasta andmed. Ajakohastamisel lisage nelja eelneva aasta andmed.

³¹ Sealhulgas tööstustarbijad, elektritootjad, kaugküttesüsteem, kodutarbijad ja teenuseosutajad ning muud tarbijad (täpsustage palun, millised tarbijaliigid kuuluvad muude tarbijate hulka).

- b) **riskirühmade** gaasisüsteemi toimimise kirjeldus, sh peamised vood (sisenevad, väljuvad ja transiitvood), **riskirühmade** piirkonna **või piirkondade** ning liikmesriikide ühenduspunktide taristu sisend- ja väljundvõimsused, sh kasutusmäär, maagaasi veeldusjaamade andmed (suurim päevane võimsus, kasutusmäär ja juurdepääsukord) jne; ■
- c) **võimaluse korral** gaasi impordiallikate jaotus päritoluriigi kaupa³²;
- d) piirkonna oluliste gaasihoidlate tähtsus, sealhulgas piiriülene juurdepääs, võttes arvesse:
 - i) salvestamisvõimsust (kogumahutavus ja turuvalmis gaasikoguse mahutavus) võrreldes kütteperioodi nõudlusega;
 - ii) suurimat päevast väljastamismahtu eri täituvuse puhul (ideaaljuhul märgitakse väljaandemaht täisvarude ja kütteperioodi lõpu taseme puhul);
- e) sisemaise energiatootmise tähtsus piirkonnas:
 - i) toodangu **maht** seoses gaasi lõpptarbimisega aastas;
 - ii) suurim päevane tootmisvõimsus;

³² Kirjeldage kasutatud metoodikat.

- f) gaasi osakaal elektritootmises (nt tähtsus ja roll taastuvate energiaallikate asendusallikana), sealhulgas gaasiküttega elektritootmise võimsus (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest) ning soojus- ja elektrienergia koostootmine (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest);
- g) ***energiatõhususmeetmete rolli kirjeldus ning nende mõju lõplikule aastasele gaasitarbimisele.***

1.2. ***Esitage*** gaasisüsteemi lühikirjeldus liikmesriigiti, hõlmates järgmist:

- a) peamised gaasitarbimise näitajad, sh gaasi lõpptarbimine aastas (miljardit m³) ja selle jaotus tarbijaliigi kaupa, tippkoormus (miljonites kuupmeetrites päevas);
- b) gaasisüsteemi toimimise kirjeldus, mis käsitleb riigi tasandit, sealhulgas taristuid (kui need ei ole hõlmatud punkti 1.1 alapunktiga b); ■
- c) varustuskindluse seisukohalt peamise tähtsusega taristu kindlaksmääramine;
- d) ***võimaluse korral*** gaasi impordiallikate jaotus liikmesriigi tasandil päritoluriigi kaupa;

- e) energia salvestamise tähtsus liikmesriigis, millega seoses kirjeldatakse
 - i) salvestamisvõimsust (kogumahutavus ja turuvalmis gaasikoguse mahutavus) võrreldes küttesooaja nõudlusega;
 - ii) suurimat päevast väljastamismahtu eri täituvuse puhul (ideaaljuhul märgitakse väljaandemaht täisvarude ja küttesooaja lõpu taseme puhul);
- f) sisemaise energiatootmise tähtsus, millega seoses kirjeldatakse:
 - i) toodangu **maht** seoses gaasi lõpptarbimisega aastas;
 - ii) suurim päevane tootmisvõimsus;
- g) gaasi osakaal elektritootmises (nt tähtsus ja roll taastuvate energiaallikate asendusallikana), sealhulgas gaasiküttega elektritootmise võimsus (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest) ning soojus- ja elektrienergia koostootmine (kokku (MWe) ja protsendina kogu tootmisvõimsusest);
- h) *energiatõhususmeetmete roll ning nende mõju lõplikule aastasele gaasitarbimisele.***

2. RISKIHINGAMISE KOKKUVÕTE

Kirjeldage lühidalt artikli 7 kohaselt läbiviidud *asjaomase ühise ja riikliku* riskihindamise tulemusi, sealhulgas:

- a) hinnatud stsenaariumide loetelu ja iga stsenaariumi puhul rakendatud eelduste lühikirjeldust ning kindlaks tehtud puudusi/riske;
- b) riskihindamise peamisi järeldusi.

3. TARISTUNORM (ARTIKKEL 5)

Kirjeldage, kuidas järgitakse taristunormi, sealhulgas peamisi valemi $N-1$ jaoks kasutatavaid väärtusi, alternatiivseid võimalusi normi järgimiseks (koos naaberliikmesriikidega, nõudlusega seotud meetmetega) ja olemasolevat kahe-suunaliste voogude läbilaskevõimsust, lähtudes järgmisest ülesehitusest.

Valem N–1

- i)* piirkonna suurima ühist huvi pakkuva eraldi vaadeldava gaasitaristu kindlaksmääramine;
- ii)* piirkonna tasandil valemiga N–1 arvutamine;
- iii)* kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurus, sealhulgas nende arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (nt EP_m puhul tuleks esitada kõigi selle parameetri puhul arvesse võetud sisendpunktide võimsus);
- iv)* valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt D_{max}) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid ja eeldused, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena).

3.2. Riigi tasand

a) Valem N–1

- i)* suurima eraldi vaadeldava gaasitaristu kindlaksmääramine;
- ii)* riigi tasandil valemiga N–1 arvutamine;
- iii)* kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurus, sealhulgas arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (nt EP_m puhul tuleks esitada kõigi selle parameetri puhul arvesse võetud sisendpunktide võimsus);

- iv) valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt $D_{\max}$) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena);
- v) liikmesriigi vastava otsuse korral valemiga N–1 arvutamine nõudlusega seotud meetmeid kasutades:
 - valemiga N–1 arvutamine vastavalt II lisa punktile 2,
 - kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurus, sealhulgas nende arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (kui need erinevad **käesoleva lisa** punkti 3 alapunkti a alapunktis iii esitatud väärtustest),
 - valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt $D_{\max}$) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena),
 - gaasitarnehäire ja selle eeldatava mõju (D_{eff}) leevendamiseks võetud/võetavate turupõhiste nõudlusega seotud meetmete selgitus.
- vi) **asjaomas(t)e riskirühma(de) või otse ühendatud** liikmesriikide pädevate asutustega kokkuleppel normi N–1 ühine arvutamine / **ühised arvutamised**:
 - valemiga N–1 arvutamine vastavalt II lisa punktile 5,

- kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suursi, sealhulgas nende arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (kui need erinevad *käesoleva lisa* punkti 3 alapunkti a alapunktis iii esitatud väärtustest),
- valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt $D_{\max}$) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid ja eeldused, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena),
- valemi N–1 järgimise tagamiseks kokku lepitud korra selgitus.

b) Gaasi kahe-suunalise transportimise võimekus

- i) märkige gaasi kahe-suunalise transportimise võimekusega võrkudevahelised ühenduspunktid ja kahe-suunaliste voogude suurim võimsus;
- ii) esitage tagasivoo läbilaskevõimsust reguleeriva korra kirjeldus (nt katkestatav võimsus);
- iii) märkige võrkudevahelised ühenduspunktid, mille suhtes on tehtud artikli 5 lõike 4 kohane erand, erandi kestus ja selle tegemise põhjused.

4. VARUSTUSKINDLUSNORMI TÄITMINE (ARTIKKEL 6)

Kirjeldage meetmeid, mida on võetud selleks, et täita varustuskindlusnormi ning gaasivarustuskindluse tagamiseks suurendatud gaasivarustuskindluse normi või selleks kehtestatud täiendavaid kohustusi.

- a) Kohaldatud kaitstud tarbijate mõiste, sh hõlmatud tarbijate kategooriad ja nende aastane gaasitarbimine (kategooriate kaupa, netoväärtusena ja protsendimäärana riigi aastasest gaasi lõpptarbimisest).
- b) Artikli 6 lõike 1 esimeses lõigus kirjeldatud stsenaariumi kohaselt varustuskindlusnormi täitmiseks vajalikud gaasikogused.
- c) Artikli 6 lõike 1 esimeses lõigus kirjeldatud stsenaariumi kohaselt varustuskindlusnormi täitmiseks vajalik võimsus.
- d) Varustuskindlusnormi täitmiseks rakendatud meede/meetmed:
 - i) meetme(te) kirjeldus;
 - ii) adressaadid;
 - iii) varustuskindlusnormi täitmise eeljärelvalve süsteemi (kui selline süsteem on kasutusel) kirjeldus;

- iv) sanktsioonide kord, kui see on kohaldatav;
- v) järgmiste elementide kirjeldus iga meetme kohta:
 - meetme majanduslik mõju, tulemuslikkus ja tõhusus,
 - meetme mõju keskkonnale,
 - meetme mõju tarbijale.
- vi) mitteturupõhiste meetmete rakendamise korral (iga meetme kohta):
 - meetme vajalikkuse põhjendus (st miks ei saa varustuskindlust saavutada üksnes turupõhiste meetmetega),
 - meetme proportsionaalsuse põhjendus (st miks mitteturupõhine meede on kõige vähem piirav vahend soovitud mõju saavutamiseks),
 - analüüs, mis käsitleb kõnealuse meetme mõju:
 - 1) muude liikmesriikide varustuskindlusele;
 - 2) riiklikule turule;
 - 3) siseturule;

- vii) meetmete puhul, mis on rakendatud ... [■ väljaannete talitus, palun sisestada käesoleva määruse jõustumise kuupäev] või hiljem, palun lisage **mõjuhinna lühikokkuvõtte või** link artikli 9 lõike 4 kohaselt tehtud meetme(te) avalikule mõjuhinnaangule.
- e) kui see on asjakohane, tuleb gaasivarustuskindluse tagamiseks suurendatud varustuskindlusnormi või selleks kehtestatud täiendavate kohustuste iseloomustamiseks esitada:
- i) meetme(te) kirjeldus;
-
- ii) solidaarsuse vaimus ja kooskõlas artikliga 13 rakendatav mehhanism suurendatud varustuskindluse normi või täiendavate kohustuste vähendamiseks tavapäraste näitajateni;
- iii) **kui see on asjakohane, tuleb ... [väljaannete talitus, palun sisestada käesoleva määruse jõustumise kuupäev] või hiljem gaasivarustuskindluse tagamiseks suurendatud varustuskindlusnormi või selleks kehtestatud täiendavate kohustuste iseloomustamiseks esitada:**
- iv) adressaadid;
- v) mõjutatud gaasikogused ja võimsused;
- vi) selgitus kõnealuse meetme vastavuse kohta artikli 6 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

5. ENNETUSMEETMED

Kirjeldage võetud või võetavaid ennetusmeetmeid **■**.

a) Kirjeldage iga riskihindamise tulemusena kindlaks tehtud riski puhul võetavat ennetusmeetet, sealhulgas järgmist:

- i) meetme riiklikku või piirkondlikku mõõdet;
- ii) meetme majanduslikku mõju, tulemuslikkust ja tõhusust;

■

- iii) meetme mõju tarbijatele;

vajaduse korral tuleb kirjeldada järgmist:

- naaberliikmesriikide võrkudevaheliste ühenduste täiustamise meetmed,
- gaasi transiiditeede ja tarneallikate mitmekesistamise meetmed,

- meetmed varustuskindluse seisukohast olulise taristu kaitsmiseks seoses kolmandate riikide üksuste kontrolliga (sealhulgas, kui see on asjakohane, üldised või sektoripõhised investeeringute sõelumist käsitlevad õigusaktid, teatavate aktsionäride eriõigused, jne).
- b) kirjeldage muid meetmeid, mis on võetud muudel põhjustel kui riskihindamine, kuid avaldavad positiivset mõju *asjaomas(t)e riskirühma(de)* liikmesriigi varustuskindlusele;
- c) mitteturupõhiste meetmete rakendamise korral (iga meetme kohta):
 - i) põhjendage meetme vajalikkust (st miks ei saa varustuskindlust saavutada üksnes turupõhiste meetmetega);
 - ii) meetme proportsionaalsuse põhjendus (st miks mitteturupõhine meede on kõige vähem piirav vahend soovitud mõju saavutamiseks);
 - iii) analüüs, mis käsitleb kõnealuse meetme mõju:
 - põhjendage meetme vajalikkust (st miks ei saa varustuskindlust saavutada üksnes turupõhiste meetmetega),

- meetme proportsionaalsuse põhjendus (st miks mitteturupõhine meede on kõige vähem piirav vahend soovitud mõju saavutamiseks),
- analüüs, mis käsitleb kõnealuse meetme mõju:
 - 1) muude liikmesriikide varustuskindlusele;
 - 2) riiklikule turule;
 - 3) siseturule;
 - 4) selgitage, kui suureks on peetud tõhususe parandamise meetmete, sealhulgas nõudlusega seotud meetmete positiivset mõju varustuskindluse suurendamisele;
 - 5) selgitage, kui suureks on peetud taastuvate energiaallikate positiivset mõju varustuskindluse suurendamisele.

6. MUUD MEETMED JA KOHUSTUSED (NT SÜSTEEMI OHUTU KÄITAMINE)

Kirjeldage muid meetmeid ja kohustusi, mida on rakendatud seoses maagaasiettevõtjatega ja muude asjaomaste asutustega, kes tõenäoliselt mõjutavad gaasivarustuskindlust, näiteks süsteemi ohutu käitamisega seotud kohustusi; nimetage ettevõtjad ja asutused, keda kõnealune kohustus mõjutaks ning asjaomased gaasikogused. Selgitage täpselt, millal ja kuidas neid meetmeid kohaldatakse.

7. TARISTUPROJEKTID

- a) Kirjeldage tulevasi taristuprojekte, sealhulgas **asjaomaste riskirühmade** ühishuviprojekte, esitage teave projektide hinnangulise rakendusaja, võimsuse ning **riskirühma** gaasivarustuskindlusele avalduva eeldatava mõju kohta.
- b) Märkige, kuidas on taristuprojektide puhul arvesse võetud kogu liitu hõlmavat kümneaastast võrgu arengukava, mille on koostanud Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik kooskõlas määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 8 lõikega 10.

8. VARUSTUSKINDLUSEGA SEOTUD AVALIKE TEENUSTE OSUTAMISE KOHUSTUSED

Nimetage kehtivad varustuskindlusega seotud avalike teenuste osutamise kohustused ja kirjeldage neid lühidalt (üksikasjalikuma teabe esitamiseks kasutage lisasid). Selgitage täpselt, kes peab täitma kõnealuseid kohustusi ja kuidas see peab toimuma. Kui see on asjakohane, kirjeldage, kuidas ja millal neid avalike teenuste osutamise kohustusi tuleks täita.

9. KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA

Kirjeldage **1** käesoleva määruse artikli 8 lõike 2 kohaselt kõnealuse kava ja hädaolukorra lahendamise kava väljatöötamisega seoses korraldatud konsultatsioonide puhul kasutatud mehhanisme ja konsultatsioonide tulemusi, käsitledes järgmisi konsultatsioonides osalejaid:

- a) maagaasiettevõtjad;
- b) asjaomased kodutarbijate huve esindavad organisatsioonid;
- c) asjaomased gaasi tööstustarbijate, sealhulgas elektritootjate huve esindavad organisatsioonid;
- d) riigi reguleeriv asutus.

10. PIIRKONDLIK MÕÕDE

Kirjeldage kõiki riikides valitsevaid olusid ja võetud meetmeid, mis on olulised varustuskindluse seisukohalt ning mida ei ole käsitletud kõnealuse kava eelmistes jagudes I.

Märkige, kuidas on võetud arvesse võimalikud märkused pärast artikli 8 lõikes 2 kirjeldatud konsulteerimist.

11.1. N–1 arvutamine riskirühma tasandil, kui nii on kokku leppinud riskirühma pädevad asutused

Valem N–1

- a) riskirühma suurima ühist huvi pakkuva eraldi vaadeldava gaasitaristu kindlaksmääramine;*
- b) riskirühma tasandil valemiga N–1 arvutamine;*
- c) kirjeldus, mis hõlmab kõiki valemi N–1 liikmetes kasutatavaid suurusid, sealhulgas nende arvutamiseks kasutatud keskmisi väärtusi (nt EP_m puhul tuleks esitada kõigi selle parameetri puhul arvesse võetud sisendpunktide võimsus);*
- d) valemis N–1 kasutatud parameetrite (nt D_{max}) väärtuste arvutamisel rakendatavad meetodid ja eeldused, kui selliseid kasutatakse (üksikasjalikud selgitused esitage lisadena).*

11.2. Koostöömehhanismid

Kirjeldage mehhanisme, mida kasutatakse asjaomaste riskirühmade liikmesriikide vahelises koostöös, sealhulgas ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava piiriüleste meetmete väljatöötamisel.

Kirjeldage mehhanisme, mida kasutatakse koostöös muude liikmesriikidega artikli 13 kohaldamiseks vajalike sätete koostamiseks ja vastuvõtmiseks.

11.3. Ennetusmeetmed

Kirjeldage riskirühmas või piirkondlike kokkulepete tulemusena võetud või võetavaid ennetusmeetmeid.

a) Kirjeldage iga riskihindamise tulemusena kindlaks tehtud riski puhul võetavat ennetusmeetet, sealhulgas järgmist:

- i) meetme mõju riskirühma liikmesriikidele;*
- ii) meetme majanduslikku mõju, tulemuslikkust ja tõhusust;*
- iii) meetme mõju keskkonnale;*

iv) meetme mõju tarbijatele;

vajaduse korral tuleb kirjeldada järgmist:

- naaberliikmesriikide võrkudevaheliste ühenduste täiustamise meetmed,*
- gaasi transiiditeede ja tarneallikate mitmekesistamise meetmed,*
- meetmed varustuskindluse seisukohast olulise taristu kaitsmiseks seoses kolmandate riikide üksuste kontrolliga (sealhulgas, kui see on asjakohane, üldised või sektoripõhised investeeringute sõelumist käsitlevad õigusaktid, teatavate aktsionäride eriõigused, jne).*

b) Kirjeldage muid meetmeid, mis on võetud muudel põhjustel kui riskihindamine, kuid avaldavad positiivset mõju riskirühma varustuskindlusele.

c) Mitteturupõhiste meetmete rakendamise korral (iga meetme kohta):

i) põhjendage meetme vajalikkust (st miks ei saa varustuskindlust saavutada üksnes turupõhiste meetmetega);

- ii) *meetme proportsionaalsuse põhjendus (st miks mitteturupõhine meede on kõige vähem piirav vahend soovitud mõju saavutamiseks);*
- iii) *analüüs, mis käsitleb kõnealuse meetme mõju:*
 - *põhjendage meetme vajalikkust (st miks ei saa varustuskindlust saavutada üksnes turupõhiste meetmetega),*
 - *meetme proportsionaalsuse põhjendus (st miks mitteturupõhine meede on kõige vähem piirav vahend soovitud mõju saavutamiseks),*
 - *analüüs, mis käsitleb kõnealuse meetme mõju:*
 - 1) *muude liikmesriikide varustuskindlusele;*
 - 2) *riiklikule turule;*
 - 3) *siseturule.*
- d) *Selgitage, kui suureks on peetud tõhususe parandamise meetmete, sealhulgas nõudlusega seotud meetmete positiivset mõju varustuskindluse suurendamisele.*
- e) *Selgitage, kui suureks on peetud taastuvate energiaallikate positiivset mõju varustuskindluse suurendamisele.*

VII LISA

Hädaolukorra lahendamise kava vorm

ÜLDINE TEAVE

■

Kõnealuse kava koostamise *eest vastutava* pädeva *asutuse* nimi³³.

1. KRIISITASEME KINDLAKSMÄÄRAMINE

- a) Märkige ■ iga kriisitaseme väljakuulutamise eest vastutav asutus ja menetlused, mida tuleb kriisitaseme väljakuulutamise puhul järgida.
- b) Juhul kui need on olemas, lisage näitajad või parameetrid, mille alusel kaalutakse, kas sündmuse tulemusena võib märkimisväärselt halveneda tarneolukord, ning võetakse vastu otsus konkreetse kriisitaseme väljakuulutamise kohta.

2. IGA KRIISITASEME PUHUL VÕETAVAD MEETMED³⁴

2.1. Varajase hoiatamise tase

- a) Kirjeldage kõnealuses etapis võetavaid meetmeid, esitades iga meetme kohta:
 - i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;

³³ Kui pädev asutus on kõnealuse ülesande täitmise delegeerinud, märkige palun pädeva asutuse nimel kava koostamise eest vastutava(te) organi(te) nimi (nimed).

³⁴ Nii piirkondlikud kui ka riiklikud meetmed.

- ii) järgitava korra kirjelduse, kui see on kohaldatav;
- iii) meetmega mis tahes sündmusega toimetulekusse või sündmuse jaoks valmistumisse antava eeldatava panuse kirjelduse;
- iv) osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.

2.2. Häireolukorra tase

- a) Kirjeldage kõnealuses etapis võetavaid meetmeid, esitades iga meetme kohta:
 - i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;
 - ii) järgitava korra kirjelduse, kui see on kohaldatav;
 - iii) meetmega häireolukorraga toimetulekusse antava eeldatava panuse kirjelduse;
 - iv) osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.
- b) Kirjeldage häireolukorra taseme korral maagaasiettevõtjate suhtes kehtivaid aruandluskohustusi.

2.3. Hädaolukorra tase

- a) Koostage loetelu nõudluse ja pakkumise poole meetmetest, mida võetakse gaasi kättesaadavaks tegemiseks hädaolukorras, sealhulgas selliste meetmetega seotud osalejate vahelised kaubanduslepped ja hüvitusmehhanismid maagaasiettevõtjatele, kui see on vajalik.
- b) Kirjeldage kõnealuses etapis võetavaid turupõhiseid meetmeid, esitades iga meetme kohta:
 - i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;
 - ii) järgitava korra kirjelduse;
 - iii) meetmega hädaolukorra leevendamisse antava eeldatava panuse kirjelduse;
 - iv) osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.

- c) Kirjeldage hädaolukorra puhul kavandatavaid või kohaldatavaid mitteturupõhiseid meetmeid, esitades iga meetme kohta:
- i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;
 - ii) hinnangu sellise meetme vajalikkuse kohta kriisiga toimetulekuks, sealhulgas meetme kasutamise ulatuse kohta;
 - iii) meetme rakendamise korra üksikasjaliku kirjelduse (nt mis tingiks selle meetme rakendamine, kes teeks rakendamist käsitleva otsuse);
 - iv) turupõhiseid meetmeid täiendava meetmega hädaolukorra leevendamisse antava eeldatava panuse kirjelduse;
 - v) meetme muude mõjude hinnangu;
 - vi) meetme ja artikli 11 lõikes 6 sätestatud tingimuste vahelise kooskõla põhjenduse;
 - vii) osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.
- d) Kirjeldage maagaasiettevõtjate suhtes kehtivaid aruandluskohustusi.

3. ELEKTRIENERGIA JA KAUGKÜTTEGA SEOTUD KONKREETSED MEETMED

a) Kaugküte

- i) kirjeldage lühidalt gaasitarnehäire tõenäolist mõju kaugküttesektorile;
- ii) märkige, milliseid meetmeid ja abinõusid kasutatakse gaasitarnehäire võimaliku kaugküttesüsteemile avaldatava mõju leevendamiseks. Kui konkreetsete meetmete vastuvõtmine ei ole asjakohane, siis esitage selle kohta põhjendus.

b) Gaasist toodetud elektrienergia tarnimine

- i) kirjeldage lühidalt gaasitarnehäire tõenäolist mõju elektrisektorile;
- ii) märkige, milliseid meetmeid ja abinõusid kasutatakse gaasitarnehäire võimaliku elektrisektorile avaldatava mõju leevendamiseks. Kui konkreetsete meetmete vastuvõtmine ei ole asjakohane, siis esitage selle kohta põhjendus;
- iii) märkige mehhanismid / kehtivad sätted, mille eesmärk on tagada nõuetekohane kooskõlastamine, sealhulgas teabevahetus, gaasi- ja elektrisektori peamiste osalejate vahel, eelkõige ülekandesüsteemi haldurite vahel eri kriisitasemetel puhul.

4. KRIISIJUHT VÕI -RÜHM

Märkige, kes on kriisijuht, ■ ja määrake kindlaks tema ülesanded.

5. OSALEJATE ÜLESANDED JA VASTUTUS

- a) Määrake iga kriisitaseme puhul kindlaks järgmiste osalejate ülesanded ja vastutus, sealhulgas pädevate asutustega ja vajaduse korral riigi reguleeriva asutusega suhtlemise puhul:
- i) maagaasiettevõtjad;
 - ii) tööstustarbijad;
 - iii) asjaomased elektritootjad.
- b) Määrake iga kriisitaseme puhul kindlaks, millised on pädevate asutuste ülesanded ja kohustused, samuti selliste organite ülesanded ja kohustused, kellele on delegeeritud ülesandeid.

■

6. MEETMED SEOSSES TARBIJATE, KES EI OLE KAITSTUD TARBIJAD, LUBAMATU GAASITARBIMISEGA

Kirjeldage meetmeid, mida mis on kehtestatud selleks, *et võimalikult suures ulatuses* takistada hädaolukorra puhul kaitstud tarbijatele mõeldud gaasivaru tarbimist tarbijate poolt, kes ei ole kaitstud tarbijad, *ohustamata sealjuures gaasisüsteemi ohutut ja usaldusväärset käitamist ning tekitamata ohtlikke olukordi*. Märkige meetme laad (haldusmeede, tehniline meede jne), peamised osalejad ning järgitavad menetlused.

7. HÄDAOLUKORRA KATSED

- a) esitage hädaolukorrale reaalajas reageerimise matkimisajakava;
- b) märkige osalejad, menetlused ja konkreetsed suure ja keskmise mõjuga stsenaariumid, mida on matkitud.

Hädaolukorra lahendamise kava ajakohastamise puhul kirjeldage lühidalt pärast viimast hädaolukorra lahendamise kava esitamist tehtud katseid ja nende peamisi tulemusi. Märkige, milliseid meetmeid on võetud kõnealuste katsete tulemusena.

8. PIIRKONDLIK MÕÕDE

8.1. Iga kriisitaseme puhul võetavad meetmed

8.1.1. Varajase hoiatamise tase

a) kirjeldage kõnealuses etapis võetavaid meetmeid, esitades iga meetme kohta:

- i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;**
- ii) järgitava korra kirjelduse, kui see on kohaldatav;**
- iii) meetmega mis tahes sündmusega toimetulekusse või sündmuse jaoks valmistumisse antava eeldatava panuse kirjelduse;**
- iv) osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.**

8.1.2. Häireolukorra tase

a) kirjeldage kõnealuses etapis võetavaid meetmeid, esitades iga meetme kohta:

- i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjelduse;**

- ii) järgitava korra kirjelduse, kui see on kohaldatav;
 - iii) meetmega mis tahes sündmusega toimetulekusse või sündmuse jaoks valmistumisse antava eeldatava panuse kirjelduse;
 - iv) osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.
- b) kirjeldage häireolukorra taseme korral maagaasiettevõtjate suhtes kehtivaid aruandluskohustusi.

8.1.3. Hädaolukorra tase:

- a) koostage loetelu nõudluse ja pakkumise poole meetmetest, mida võetakse gaasi kättesaadavaks tegemiseks hädaolukorras, sealhulgas selliste meetmetega seotud osalejate vahelised kaubanduslepped ja hüvitusmehhanismid maagaasiettevõtjatele, kui see on vajalik;
- b) kirjeldage kõnealuses etapis võetavaid turupõhiseid meetmeid, esitades iga meetme kohta:
 - i) meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;
 - ii) järgitava korra kirjelduse;

- iii) *meetmega hädaolukorra leevendamisse antava eeldatava panuse kirjelduse;*
- iv) *osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse;*
- c) *kirjeldage hädaolukorra puhul kavandatavaid või kohaldatavaid mitteturupõhiseid meetmeid, esitades iga meetme kohta:*
 - i) *meetme ja peamiste osalejate lühikirjeldused;*
 - ii) *hinnangu sellise meetme vajalikkuse kohta kriisiga toimetulekuks, sealhulgas meetme kasutamise ulatuse kohta;*
 - iii) *meetme rakendamise korra üksikasjaliku kirjelduse (nt mis tingiks selle meetme rakendamine, kes teeks rakendamist käsitleva otsuse);*
 - iv) *turupõhiseid meetmeid täiendava meetmega hädaolukorra leevendamisse antava eeldatava panuse kirjelduse;*
 - v) *meetme muude mõjude hinnangu;*

- vi) *meetme ja artikli 11 lõikes 6 kehtestatud tingimuste vahelise kooskõla põhjenduse;*
- vii) *osalejatevahelise teabevoogude liikumise kirjelduse.*
- d) *kirjeldage maagaasiettevõtjate suhtes kehtivaid aruandluskohustusi.*

8.2. Koostöömehhanismid

- a) *kirjeldage mehhanisme, mille alusel tehakse iga asjaomase riskirühmaga koostööd ja tagatakse asjakohane kooskõlastamine iga kriisitaseme puhul. Kui need on olemas ja neid ei ole hõlmatud punktiga 2, kirjeldage otsuste tegemise menetlusi, mille eesmärk on asjakohane reageerimine piirkonna tasandil iga kriisitaseme puhul;*
- b) *kirjeldage mehhanisme, mille alusel tehakse koostööd muude liikmesriikidega väljaspool riskirühmi ning kooskõlastatakse tegevust iga kriisitaseme puhul.*

8.3. Liikmesriikide vaheline solidaarsus

- a) *kirjeldage otse ühendatud liikmesriikide vahel kokkulepitud korda artiklis 13 osutatud solidaarsuspõhimõtte kohaldamise tagamiseks;*
- b) *vajaduse korral kirjeldage kolmanda riigi kaudu omavahel ühendatud liikmesriikide vahel kokkulepitud korda artiklis 13 osutatud solidaarsuspõhimõtte kohaldamise tagamiseks.*

VIII LISA

Mitteturupõhiste gaasivarustuskindluse meetmete loetelu

Ennetava tegevuskava ja hädaolukorra lahendamise kava koostamisel kaalub pädev asutus järgmises näitlikus ja mittetäielikus loetelus esitatud meetmete võtmist üksnes hädaolukorras.

a) Gaasi pakkumisega seotud meetmed:

- gaasi strateegilise varu kasutamine,
- alternatiivkütuste varude kohustuslik kasutus (nt kooskõlas nõukogu direktiiviga 2009/119/EÜ³⁵),
- muudest allikatest kui gaasist toodetud elektri kohustuslik kasutus,
- gaasi tootmise kohustuslik suurendamine,
- hoidlate väljundmahu kohustuslik suurendamine.

³⁵ Nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid (ELT L 265, 9.10.2009, lk 9).

b) Gaasinõudlusega seotud meetmed:

- mitmesugused meetmed nõudluse kohustuslikuks vähendamiseks, sealhulgas
 - kohustuslik muudele kütuseliikidele üleminek,
 - tarnekatkestusi lubavate lepingute kohustuslik kasutamine, kui neid ei kasutata täiel määral turumeetmete osana,
 - kohustuslik püsikoormuse jagamine.

IX LISA

Vastavustabel

Määrus (EL) nr 994/2010	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 6	Artikkel 5
Artikkel 8	Artikkel 6
Artikkel 9	Artikkel 7
Artikkel 4	Artikkel 8
Artikkel 5	Artikkel 9
Artikkel 10	Artikkel 10
Artikkel 10	Artikkel 11
Artikkel 11	Artikkel 12
–	Artikkel 13
Artikkel 13	Artikkel 14
Artikkel 12	Artikkel 4
–	Artikkel 15
–	Artikkel 16

Määrus (EL) nr 994/2010	Käesolev määrus
Artikkel 14	Artikkel 17
–	Artikkel 18
–	Artikkel 19
Artikkel 16	Artikkel 20
Artikkel 15	Artikkel 21
Artikkel 17	Artikkel 22
I lisa	II lisa
Artikkel 7	III lisa
IV lisa	I lisa
–	IV lisa
–	V lisa
–	VI lisa
–	VII lisa
II lisa	–
III lisa	VIII lisa
–	IX lisa

KOMISJONI AVALDUS MÄÄRUSE ARTIKLI 16 KOHTA

Komisjon avaldab heameelt kavandatava määruse artiklis 16 sätestatud koostöömehhanismide üle ja leiab, et need on oluline vahend energiaühenduse osalisriikide ennetavate tegevuskavade ja hädaolukorra lahendamise kavade järjepidevuse tagamiseks.

Komisjon rõhutab, et on oluline tõhusalt tagada niisuguste meetodite kehtestamata jätmise energiaühenduse osalisriikide poolt, mis võivad halvendada varustuskindluse olukorda ELis ja selle liikmesriigis ja vastupidi.

Ilma et see piiraks komisjoni esialgses, 16. veebruari 2016. aasta ettepanekus esitatud seisukohti, kaalub komisjon sobival ajal Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 kohaselt nõukogule soovitusel esitamist alustada läbirääkimisi ühelt poolt ELi ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt energiaühenduse osalisriikide vahel; kõnealuste läbirääkimiste teemaks on energiaühenduse asutamislepingu muutmise eesmärgiga luua asjakohane õigusraamistik ja mehhanismid, mis võimaldaksid määruse valitud sätteid ja muid liidu õigustiku asjakohaseid osi energeetika valdkonnas kohaldada, millega tagatakse gaasivarustuskindluse tugevdatud raamistiku tulemuslik rakendamine.